

KALENTERI
AMERIKAN SUOMALAISELLE
TYÖVÄELLE
1920

AMERIKAN SUOMALAISTEN SOSIALISTISTEN
KUSTANNUSLIIKKEITTEN KUSTANTAMA

SUOMALAISEN SOS. KUSTANNUSYHTIÖN KIRJAPAINO
FITCHBURG, MASS.

Vanha ja uusi tammi

Ylpeänä seisoo vanha tammi juurillansa,
Oksat raskaat kantaa jaksaa rungollansa;
Siinä seisonut on vuosisadan, kaksi,
Käynyt jo on varreltansa haurahaksi.

— — — — —
Myrskypilvi syöksee salamoita,
Iskee maahan valon vasamoita.
Vaahtopäinä meret kuohuu,
Tuulen eessä metsät huojuu.

Kuule, ruskaa runko vanhan tammen,
Katso, taittui jo kuin ruoko lammen!
Se laho oli pinnan alta,
Pinnan pirstoi tuulen valta.

— — — — —
Jo uuden ajan tammi kasvaa,
Terve, raikas, hamaan latvaan.
Oksat rehevät, lehdet suuret
Syvälle maahan painuu juuret.

Painuu juuret kansanvallan
Maahan mustan orjuushallan!
Missä ennen sortovoimin,
Orjuutuksen mahtitoimin
Ihmisyttä tallattiin
Lokaliejuun poljettiin,
Siinä orja sorron kostaa:
Ihmisyuden liput nostaa.

F. J. S—ä.

❁ ❁ Tammikuu ❁ ❁

1 T. Usivuosi 2 P. Aapeli, Set 3 L. Eenokki 4 S. Root 5 M. Loppiainen 6 T. Lea 7 K. Aukusti 8 T. Gunnar 9 P. Veikko 10 L. Sigurd, Kotivalo 11 S. Osvald 12 M. Toini 13 T. Nuutti 14 K. Felix 15 T. Siviä	16 P. Ilmari 17 L. Anton 18 S. Laura 19 M. Heikki 20 T. Fabian 21 K. Aune 22 T. Tiera 23 P. Meri 24 L. Kaukovalta 25 S. Paavali 26 M. Polykarpos 27 T. Viljo 28 K. Kaarlo 29 T. Valtteri 30 P. Gunilla 31 L. Alli

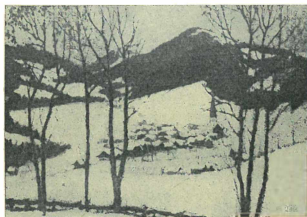
❁ ❁ **Helmikuu** ❁ ❁

- 1 **S.** Bertta
2 M. Kynttelinp.
3 T. Huugo
4 K. Ansgarius
5 T. Armi. Agatha
6 P. Dorotea
7 L. Rikhard
- 8 **S.** Laina
9 M. Naimi
10 T. Elina
11 K. Eufrosyne
12 T. Elma
13 P. Sulo
14 L. Walentin
- 15 **S.** Sipri
16 M. Julia
17 T. Väinö
18 K. Rusko, Tyyra
19 T. Kauppo
20 P. Hulda
21 L. Keijo
- 22 **S.** Tuulikki
23 M. Terttu
24 T. Karkauspäivä
25 K. Matti
26 T. Viktoria
27 P. Nestor
28 L. Torsti
- 29 **S.** Onni

Maaliskuu

1 M. Alpo	16 T. Herbert
2 T. Fanny	17 K. Kerttu
3 K. Kauko	18 T. Edward
4 T. Adrian	19 P. Jooseppi
5 P. Laila	20 L. Jaakkima
6 L. Ruudolf	
	21 S. Pentti
7 S. Perpetua	22 M. Vihtori
8 M. Vilppu	23 T. Akseli
9 T. Edwin	24 K. Gabriel
10 K. Aura	25 T. Maaria
11 T. Kalervo	26 P. Immanuel
12 P. Gregorius	27 L. Soini
13 L. Ernesti	
	28 S. Armas
14 S. Matilda	29 M. Joonas
15 M. Risto	30 T. Usko
	31 K. Irma

Huhtikuu

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

1	T. Haarald	16	P. Jalo
2	P. Pellervo	17	L. Eljas
3	L. Ferdinand	18	S. Valdemar
4	S. Ambrosius	19	M. Ikäheimo
5	M. Irene	20	T. Amalia
6	T. Vilho, Ville	21	K. Anselm
7	K. Helvi	22	T. Aliina
8	T. Suoma	23	P. Yrjö, George
9	P. Otto	24	L. Albert
10	L. Hesekiel	25	S. Seppä, Markus
11	S. Verna	26	M. Teresia
12	M. Julius	27	T. Antamo
13	T. Sievä	28	K. Tuure
14	K. Tellervo	29	T. Tyko
15	T. Linda	30	P. Marianna

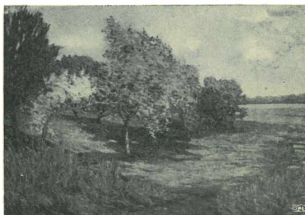

Toukokuu

- 1 L. Vappu
2 **S.** Atanasias
3 M. Visa
4 T. Roosa, Ruusu
5 K. Jenny
6 T. Aleksandra
7 P. Helmi
8 L. Agda, Hake
9 **S.** Timo
10 M. Aino
11 T. Osmo
12 K. Lotta
13 T. Floora
14 P. Edith
15 L. Sohvi, Sofia
16 **S.** Esteri
17 M. Rebekka
18 T. Erkki
19 K. Emilia
20 T. Liina
21 P. Kosti
22 L. Hemminki
23 **S.** Lyydi
24 M. Aarik
25 T. Urpo
26 K. Miina
27 T. Ihalempi
28 P. Alma
29 L. Oiva
30 **S.** Basilius
31 M. Helka

Kesäkuu

1 T. Teemu	16 K. Justiina
2 K. Venla	17 T. Ürho
3 T. Viola, Orvokki	18 P. Tapio
4 P. Toivo	19 L. Siiri
5 L. Bonifasius	
6 S. Kustaa	20 S. Into
7 M. Robert	21 M. Ahti
8 T. Salomo	22 T. Pauliina
9 K. Ensio	23 K. Aatto
10 T. Seppo	24 T. Johannes
11 P. Impi	25 P. Uno
12 L. Esko	26 L. Jeremias
13 S. Edla	27 S. Elviira
14 M. Elias	28 M. Leo
15 T. Vieno	29 T. Pekka, Pietari
	30 K. Päiviö

☼ ☼ *Heinäkuu* ☼ ☼

1 T. Aaro	16 P. Reino
2 P. Linnea	17 L. Ossian
3 L. Arvo	
	18 S. Fredrik
4 S. Ulla	19 M. Saara
5 M. Unto	20 T. Margareeta
6 T. Eša	21 K. Hanna
7 K. Klaus	22 T. Matleena
8 T. Turo	23 P. Olga
9 P. Ilta	24 L. Kirsti, Kitty
10 L. Saima	
	25 S. Jaakko
11 S. Noora	26 M. Martta
12 M. Herman	27 T. 7 Unikekoa
13 T. Joel	28 K. Haakon
14 K. Aliisa	29 T. O'avi, Uoti
15 T. Rauni	30 P. Eriika
	31 L. Helena

Elokuu

1 S. Maire	16 M. Aulis
2 M. Veli	17 T. Verner
3 T. Veera	18 K. Lemmitty
4 K. Maria	19 T. Maunt
5 T. Salme	20 P. Samuli
6 P. Sikstus	21 L. Sulho
7 L. Lahja	
	22 S. Iivari
8 S. Sylvi	23 M. Auvo, Signe
9 M. Natalia	24 T. Pärttyli
10 T. Lauri	25 K. Loviisa
11 K. Sanna	26 T. Ilma
12 T. Klaara	27 P. Toimi
13 P. Alfonso	28 L. Tauno
14 L. Onerva	
	29 S. Iines
15 S. Marjatta	30 M. Eemeli
	31 T. Arvi

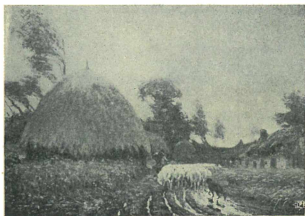

Syysku

1 K. Gottfrid	16 T. Mielikki
2 T. Toora	17 P. Elisabet
3 P. Serafiina	18 L. Tyyne
4 L. Mooses	
5 S. Mainio	19 S. Fredriikka
6 M. Sakari	20 M. Augusta
7 T. Regina	21 T. Matteus
8 K. Taimi	22 K. Mauri
9 T. Evert	23 T. Tekla
10 P. Kaleva	24 P. Alvar
11 L. Valma	25 L. Kullervo
12 S. Aleksanteri	26 S. Cyprianus
13 M. Jorma	27 M. Kaino
14 T. Ida	28 T. Lennart
15 K. Runo	29 K. Mikael
	30 T. Nyyrikki

Lokakuu

1 P. Valio	17 S. Luukas
2 L. Ludvik	18 M. Aleksei
3 S. Hyväneuvo	19 T. Uljas
4 M. Frans	20 K. Kasper
5 T. Inkeri	21 T. Birger
6 K. Bruuno	22 P. Irja
7 T. Birgitta	23 L. Severi
8 P. Hilja	24 S. Aallotar
9 L. Ilona	25 M. Hilda
10 S. Josefiina	26 T. Amanda
11 M. Otso	27 K. Hellä
12 T. Valfrid	28 T. Simo
13 K. Mielipäivä	29 P. Alfred
14 T. Elsa	30 L. Kustaava
15 P. Helvi	
16 L. Sirkka	31 S. Artturi

❁ ❁ ❁ **Marraskuu** ❁ ❁

1 M. Kekri	16 T. Aarne
2 T. Topias	17 K. Eino
3 K. Erland	18 T. Maks
4 T. Hertta	19 P. Aili
5 P. Malakias	20 L. Jalmari
6 L. Kustaa Adolf	
	21 S. Hilma
7 S. Eugen	22 M. Silja, Cecilia
8 M. Aatos	23 T. Klemetti
9 T. Teuvo, Teudor	24 K. Lempi
10 K. Martti Luth.	25 T. Katri
11 T. Martti	26 P. Dagmar
12 P. Konrad	27 L. Hilikka
13 L. Kristian	
	28 S. Steen
14 S. Oihonna	29 M. Aimo
15 M. Leopold	30 T. Antti

Joulukuu

1 K. Oskari	16 T. Adele
2 T. Beata	17 P. Raakel
3 P. Vellamo	18 L. Abraham, Aapo
4 L. Aira	
5 S. Selma	19 S. Nikolai
6 M. Niilo	20 M. Iisakki
7 T. Agaton	21 T. Tuomas
8 K. Kyllikki	22 K. Rafael
9 T. Anna	23 T. Israel, Isko
10 P. Juudith	24 P. Aatami, Eeva
11 L. Taneli	25 L. Joulupäivä
12 S. Tuovi	26 S. Tapani
13 M. Lucia //	27 M. Johannes
14 T. Jouko	28 T. Lasten päivä
15 K. Heimo	29 K. Rauha
	30 T. Taavi
	31 P. Sylvester

Esihistoriallisia ihmisiä

Taiteilijoita jääkaudella

noin 30,000 vuotta takaperin

Ennen oli yleisenä käsityksenä, että ihminen on ollut maan valtiaana ainoastaan niin kauan kuin hän on kyennyt antamaan jälkimailmalle säilyviä tietoja itsestään, eli toisin sanoen historiallisen ajan ja sen lisäksi korkeintaan sen ajan mihin perinnäiset muistotarut ulottuvat. Jos jonkunlaisia ihmisen kaltaisia puolieläimiä olisikin aikaisemmin elänyt, ei niiden luultu olleen ihmiselliselle sivistysasteelle kehittyneitä — ei lähimaillekaan.

Tämän käsityksen ovat muinaistutkijat jo aikaa todistaneet vääräksi. Ihmisiä on maapallolla elänyt satoja tuhansia vuosia sitten, jo tertiäärikaudella, ja jo silloin verraten korkealle asteelle kehittyneinä. Meitä eivät niinkään ihmetytä uusimpien babylonialaisten kaivauksien esiintuomat kivitaulut, jotka osottavat niillä tienoin olleen mahtavan, erinomaisesti järjestetyn valtiolaitoksen noin 5—6000 vuotta sitten. Nykyisten kaivauslöytöjen perusteella saamme silloin tällöin nähdä vilauksen kymmeniä tuhansia vuosia ennen historiallista aikaa eläneiden ihmisten puuhista, ja mitä suurimmaksi ihmeeksemme tapaamme jonkunlaisen sivistyselämän jälkiä jo paljoa varhaisemmilta ajoilta kuin mitä ikinä olisimme osanneet aavistaa.

Näihin asti ei historiallinen tutkimus minkään vanhan sivistyskansan aikakirjoista ole riittäneet antamaan minkäänlaista tietoa ihmiselämästä vanhempana aikana kuin korkeintaan 7—8000 vuoteen ennen meidän nykyisen ajanlaskumme alkua, eikä ole suuria toivcita, että se

koskaan tulee ulottumaan sitä kauemmas muinaisuuteen. Mutta uusimpain kaivausten avulla on päästy tunkeutumaan paljoa kauemmas ihmiskunnan entisyyteen. Maan uumenista on saatu vedetyksi päivänvaloon ennen aavistamattomia salaisuuksia, kun on opittu tulkitsemaan sieltä löydettyjä kivisiä tai "kivettyneitä" taikka taas jo takaisin tomuksi luhistuneita muistomerkkejä menneiltä kehityskausilta. Geologit ovat osottaneet, että maan povesta kaivetuilla epäämättömän varmoilla todistuskappaleilla voidaan valaista inhimillistä sivistystä vähintään kolmea vertaa pitemmältä ajalta kuin mitä hämärimmätkään historialliset ajantiedot käsittävät. On löydetty jälkiä melkoisesta taiteellisestakin kehityksestä ihmisillä, jotka ovat maan pinnalla eläneet noin 30,000 vuotta ennen meitä. Ne ovat Keski-Europan viimeisen jääkauden jälkeiseltä aikakaudelta, jolloin sikäläinen ilmasto ei lähimainkaan ollut nykyisen kaltainen. Valtavat jäätiköt tosin olivat jo sulaneet, perääntyneet takaisin pohjoseen, mutta jääkaudella vallinneesta nykyisen Gröönlannin tapaisesta ilmastosta oli vasta päästy aro-asteelle. Hurjat hiekkamyrskyt, sellaiset jotka nykyään riehuvat esim. aasialaisessa Gobi-erämaassa, raivosivat silloin pitkin ja poikin autiota Keski-Europaa. Mutta näillä aroilla eleli jo silloin ihmisiä. Näyttääpä kaksi perin erilaista rotua siihen aikaan otelleen ylivallasta. Alkuperäisempi näistä on ensimmäisen löytöpaikan mukaan saanut nimekseen Neanderthalin rotu. Esiin pistävät silmärystyt, laakea, kapea, pakeneva kallo ja kuonomainen leukojen rakenne antoivat tälle rodulle sangen eläimellisen ulkomuodon. Paljoa kehittyneempää tyyppiä edustaa samanaikainen, tavallisimmasti, tärkeimmän löytöpaikan mukaan Aurignac-rodun nimellä tunnettu ihmislaji, jonka edustajista on jäännöksiä tavattu etupäässä Lounais-Ranskassa, kun taas Neanderthalin rodun löytöpaikat enimmäkseen ovat paljoa pohjoisempina Rein-virran itäpuolella. Aurignac-rodulla on ollut kaunis muotoinen pyöreähkö kallo ja hyvin kehittynyt leuka. Koko rakenteeltaan on tämä rotu ollut läpeensä nykyisen ihmisen kaltainen. Mutta sivistyk-

sellisesti he elivät vanhempaa kivikautta. Metallien käyttäminen aseiksi tai koristeiksi oli heille vielä tuntematon ala, samaten kuin saviastiain valmistaminen. He eivät viljelleet maata eivätkä pitäneet kotieläimiä, ei edes koiraa, vaikka metsänkäynti oli heidän miltei ainoa elinkeinonsa. Nämä seikat käyvät epäilemättömän selviksi löydöistä, joita on tavattu asuin- ja ehkä myös hautauspaikkoina käytetyistä esihistoriallisista luolista ja vuorenonkaloista.

Aurignac-rotu asui kallioluolissa, vaikka telttä-asumuksetkin näkyvät olleen heille tunnetut. Kaikkein hämmästyttävintä kuitenkin on, että tämä ihmisrotu on jättänyt jälkiä, jotka kertovat uskomattoman korkealle kehittyneestä taiteellisesta kätevydestä. V. 1895 saatiin Vezeres-laaksossa Ranskan Dordognessa esiin kaivetuksi luola-alue, jota miltei ehtymättömän runsasten löytöjen takia on sanottu "esihistorialliseksi Pompejiksi". Ahtaat torvimaiset onkalot, jotka monesti ulottuvat satoja metrejä vuoren sisukseen, ovat varmasti aikoinaan olleet esihistoriallisten ihmisten asuinpaikkana. Sittemmin ovat nämä onkalot olleet ikimuistoisista ajoista tukkeutuneina ja sulettuina, niin ettei niiden olemassaoloa ole aavistuttukaan. Löytöjen koko luonne todistaa aivan mahdolliseksi otaksua, että täällä tavatut sivistyksen jäljet voisivat olla peräisin historiallisella ajalla eläneistä ihmisistä. Onkaloitten kallioseinät ovat näet koristettuina piirroksilla semmoisista eläimistä kuin villihevosista, mummuteista ja peuroista, joita historiallisena aikana ei enää ole elänyt niillä tienoilla, mutta jotka jääkauden jälkeisellä ajalla olivat yleisiä Keski-Europassa.

Näiden eläinkuvien hämmästyttävän puoli on kuitenkin niissä esiintyvä tarkasti luonnonmukainen havainto ja varmuus luonteenomaisimpain piirteitten esityksessä. Muutamalla sattuvalla piirteellä on kunkin eläimen omituinen liikunto kuvattu melkein päin osavasti, ettei siinä nykyaikaisellakaan taiteilijalla juuri olisi parantamisen varaa. Jo näistä seinäpiirroksista, mutta vielä selvemmästi eräisiin kapineisiin tehdyistä leikkauksista näkyy, että koristeellinen ja tyyllitteleväkin esitys

oli noille esihistoriallisille taiteilijoille täysin tunnettua. Niinpä löytyi luolista peuransarvista tehtyjä tikarinpäitä, jotka oli koristeltu suorastaan mestarillisesti tyyllitetyillä eläinkuvilla.

Vielä ihmeteltävämpiä kuin Vezeres-laakson löydöt, ovat samalla alueella, mutta Espanjan puolella tavatut Altamiran luolamaalaukset. Niiden löytöhistoria oli omituinen. Jo v. 1878 oli espanjalainen maaylimys Don Marzellino de Santuola Pohjois-Espanjassa omistamansa tiluksien läheisyydessä löytänyt tämän luolan merkillisine maalauksineen, ja koska hän vähää ennen oli Pariisiin mailmannäyttelyssä käydessään nähnyt esihistoriallisia löytöjä, koetti hän vakavasti saada tieteellisen mailman huomiota kiinnitettyksi tähän löytönsä. Mutta kului yli kaksikymmentä vuotta, ennenkuin tiedemiehet ottivat asiaa huomionsa. Santuola kuoli onnistumatta saamaan edes ketään muinaistutkijaa käymään paikalla. Vasta kun Vezeres-laakson löydöt olivat osottaneet, että vanhemman kivikauden ihmiset epäilemättä olivat olleet sangen korkealla taiteellisen sivistyksen asteella, läksi v. 1900 kaksi tunnettua tutkijaa, pastori Breuil ja Emile Cartehac, Altamiran luolaa katsomaan. Mitä he siellä näkivät, voitti kaikki mitä tuosta kaukaisesta ajasta oli siihen saakka osattu aavistaa.

He löysivät 40 metriä pitkän ja 14 metriä leveän kalliosalin, joka kuitenkin paikoin oli niin matala, ettei täysikasvuinen mies siinä mahtunut pystyssä seisomaan. Joissakin kohdin se oli vain metrin korkuinen. Huolellisesti nuo kaksi oppinutta jäljentivät ne erinomaisen taiteelliset kuvat, joita muinaiset luola-asukkaat olivat kalliokattoon maalanneet ja taltalla hakanneet. Omituisinta on, että näitä taideteoksia oli semmoisissakin paikoissa, joissa luola tuskin oli yhtä metriä korkeampi; taiteilija ei ole niitä voinut mitenkään muuten valmistaa kuin selällään maaten. Siitäkin päättäen on Aurignac-rodun mestarien täytynyt olla tavattoman käteviä ja taitavia. Luolan rakenteesta näet selviää varmasti, ettei se ennen ole voinut olla korkeampi kuin nytkään.

Tämä verrattoman arvokas löytö on käynyt mahdol-

liseksi ainoastaan siten, että luola jo esihistoriallisella ajalla on tukkeutunut ja vasta jonkun äskettäin tapahtuneen maanvieremän tahi muun mullistuksen johdosta jälleen paljastunut. Niinpä ovat eräiden kattomaalausten väritkin erinomaisesti säilyneet, ja hämmästyksestä sanattomina saamme nyt katsella, miten mestarillisesti nuo muinaiset eläjät ovat kuvanneet juoksevan hirven, laukkaavan metsäkarjun tai kuolinkamppailussa makavaan bisamihärän. Kaikki näissä kuvissa on mestarin työtä. Mitä niukimmilla ilmaisukeinoilla suoritettu esitys on verrattavissa ainoastaan naturalistiseen eli luonnonomaiseen taiteeseen, johon ihmiskunnan on luultu vasta myöhäisemmillä sivistyskausilla päässeen.

Taiteellisuuden ohessa on otettava huomioon ne apuneuvot, joilla työ on suoritettu pimeässä luolassa. Ilmeisesti ei siellä ole voitu polttaa nuotiota eikä käyttää muuta puuvalkeaa, sillä siinä tapauksessa olisivat maalaukset jo ennen valmistumistaan savustuneet ja nokeentuneet. Niinpä löydettiinkin alkuperäinen lamppu — koverrettu kivi, jossa vielä voitiin huomata rasvan jätettä. Vielä löydettiin pieniä peuraⁿluista valmistettuja putkia, jotka voi sulkea molemmista päistä. Ne olivat esihistoriallisen maalarin värisäiliöt. Muut löydöt osoittivat heidän hyvin tunteneen metallimullat ja muita samanlaisia väriaineita. Pensselin jälkiäkin voitiin havaita. Sanalla sanoen; näiltä 30,000 vuotta sitten eläneiltä taiteilijoilta ei puuttanut mitään niistä oleellisista apuneuvoista, joita nykyajan freskomaalarit tarvitsevat taidettansa harjoittaessaan.

Noiden luolamaalausten tarkotuksesta voimme lausua ainoastaan arveluita. Ehkä olivat luolat aikoinaan vainajien kammioita, joita heidän kunniaksensa tällä tavoin koristeltiin. Luolat ovat kyllä olleet esi-ihmisten asuntoinakin, mutta varmasti myös tiedetään, että myöhemmät sukupolvet ovat käyttäneet entisiä asuntoja kuolleittensa hautauspaikoiksi. Samaten tiedetään entisiä hautakammioita myöhemmin käytetyn elävien asuntoina. Mahdollisesti on näitä luolia myös voitu käyttää johonkin uskonnolliseen tarkotukseen; tiedetäänhän

historiallisenakin aikana esim. hyvin tunnettua Mitran pylvöistä harjoitetun maanalaisissa luolissa.

Mutta olipa tuon ammoisen taiteen tarkoituksena mikä hyvänsä, nyt kuitenkin tiedämme, että kymmeniä tuhansia vuosia sitten eläneet ihmiset olivat taiteellisessa suhteessa äärettömän paljon korkeammalla kannalla kuin nykyiset alhaisimmat ihmisrodut. Jääkauden aikainen ihminen ei enää ollut mikään puolieläin, vaan henkisesti korkealle kannalle kehittynyt olento, joka keskellä olemisen taistelua jo pyrki taiteellisiakin päämääriä saavuttamaan.

Uudellakin mantereella on äskettäin tehty löytö, joka osoittaa jääkauden aikaisen ihmisen tälläkin pallonpuoliskolla olleen aivan uskomattoman korkealle kannalle kehittyneen, tosiaan niin korkealle kannalle, että löytö siitä syystä on muodostunut riitakapulaksi oppineitten kesken.

Vero nimisessä paikassa Floridassa löydettiin jääkauden aikaisista maakerrostumista ihmisluita, joista päätäten silloin Amerikassa elänyt ihmisrotu tuskin ollenkaan olisi eronnut tavallisesta nykyaikaisesta intiaani-tyypistä. Antropologit (ihmisrakenteen tutkijat) sentakia väittävät, että löydetyt luut ovat jonkun sattumalta niin syväälle vanhoihin maakerroksiin äskettäin haudatun nykyaikaisen ihmisen jäännöksiä. Geologit (maakerrostumien tutkijat) siihen vastaavat, että mistään haudaamisesta tässä ei voi olla kysymystäkään. Luiden päällä olleet maakerrostumat olivat liikkumattomia asteettain laskeutuneita kerrostumia eikä mitään haudantäytö-maata. Sitäpaitsi olivat muutamat luut 20 jalan päässä toisista, joka todistaa veden niitä kulettaneen niiden vielä pinnalla ollessa, sillä kuinkapa haudatut luut voisivat päästä kulkemaan maan puhki sellaisia matkoja? Lopuksi he huomauttavat, että jos luut ovat nykyistä ihmistyyppejä, todistaa se vain sitä, että nykyinen ihmistyyppeä on elänyt jo jääkaudella.

Ja sitähän ne itseasiassa todistavat nuo Europassa tehdyt merkilliset luolataiteen jäljetkin.

A. B. M.

Kaunein laulu

Kirj. Aku Päiviö.

Oli kerran mies, laadultansa laulaja ja elämänfilosofi, ja hänellä oli ystävä joka järkeili kaikki asiat vinkkelin ja tuumastukin avulla. He väittelivät, ja ystävällä oli vinkkeli.

— Ainako vaan suorakulma. Onhan olemassa myöskin ympyrä, huomautti elämänfilosofi.

— O-on, myönsi ystävä.

— Ja eri kokoisia ympyröitä, ympyröitä ympyröiden sisällä ja toisiinsa kietoutuneita ympyröitä.

— O-on. Mutta ei ympyrä mitään ratkaise, sehän on päätön ja kulmaton, huomautti ystävä.

Mutta kuitenkin hänellä seuraavalla kerralla oli myöskin sirkkeli. He väittelivät, ja ystävä sirkkilöi ja vinkkilöi.

— Kuulepahan, huomautti elämänfilosofi. Ainoastaanko suorakulma ja ympyrä? Onhan olemassa kaikenlaisia kulmia ja kaikenlaisia käyriä, vinoja ja soikioita ja kerrassaan mittaamaton määrä mielivaltaisia kuvioita, jotka riippuvat piirtäjän tahdosta.

— Ei piirtäjällä ole omaa tahtoa..

— Eikä kuvioilla pakkolakia...

— On. Matemaattisesti voidaan piirtää esim ääniaallot.

— Piirräppäs myrsky...

He väittelivät ja ystävä oli järkähtämätön. Mutta seuraavalla kerralla hän kuitenkin oli jättänyt mittaus-
opilliset välineensä ja nyt hänellä oli erään aikoja sitten

eläneen viisaan piirtelemä kaavakokoelma. He väittelivät, ja ystävä katsoi sieltä.

— Ei. Et voi sovittaa kaavoihin elämää eri vivahduksissaan ja mittaamattomat ovat ihmistunteen syvyydet...

— Ei saa olla tunteita, tunteet ovat heikkoutta, jyräytti ystävä ja osotti sormellansa kaavaa.

— Hyvä, hyvä, myönsi elämänfilosofi. Emme siis enää väittele.

Ja niin elivät he edelleen, eivät väitelleet. Mutta eräänä aurinkoisena iltapäivänä, kun elämänfilosofi oli kasvitarhaansa kitkomässä, tuli ystävä hänen luoksensa entisestään muuttuneena, kirkkahin silmin, hohtavin kasvoin ja kysäsi:

— Olet laulaja, sanoppa nyt, milloin syntyy kaunein laulu?

Ei virkannut laulaja mitään.

— Kaunein laulu... Syntyykö se, kun laulaja laulaa sepeleitä saadakseen.

— Ei.

— Ei. Mutta eikö lämmössä ja valossa, tyynessä, kun rinta on toivoa täynnä?

— Eikö keväällä, kun luonto talven kahleista vapautuu, kuolleista herää: maa lämmöstä sykkii, vedet riemuten telmii, metsät pukeutuu lehdin, kentät kukkasin ja nuoruuden on valta sinikirkkaan taivaan ja lempeiden tuulien alla?

Ei virkkanut laulaja mitään.

— Eikö silloin, kun kaksi nuorta, kaksi toistansa kaipaavaista kohtaavat toisensa puistotiellä, käsi käteen tarttuu ja he niin käyskentelevät ja käyskentelevät lehvien alla, kunnes viimein istahtavat metsälammin rannalle kun aurinko on laskemaisillaan... Eikö kaunein laulu synny silloin?

Laulaja hymyili vain. Ystävä jatkoi:

— Ajattelehan! Ei ole pilven häivää, ei lehti liikahda, ei lammikon pinta värähdäkään, mutta rantametsikkö pi'nten lintusten illan-ylistysvirsistä helisee, lammikko väreissä päilyy ja sorsapoikue soutelee uinuvien lumme-

kukkien lomissa... ja he kahden siinä istuvat käsikädessä hiljaa, vuoroin tuonne ja vuoroin toistensa silmien syvyyteen katsellen... Eikö kaunein laulu synny silloin?

— Kaunis, kaunis syntyy laulu silloin.

— Mutta eikö kaunein! Nyt, nyt minusta tuntuu kuitenkin siltä, ah, lempi, lempi... Mitä siis vielä puuttuisi?

— Elämän tummapohjaiset värit, surujen syvyys.

— En sitten sen syntyä ymmärtäne.

Puhkesi laulaja puhumaan:

— Kaunis oli metsälampi, kun ei ollut taivaalla pilven häivää, kun ei lehti liikahtanut, kun ei lammikon pinta värähtänytkään, mutta entä sitte — kun taivaankaari sen niemestä nousi ja pimeät pilvet sen pinnalle varjoja heitti ja tuuli humautti uhkaavana metsikön lehviin katkaisten lintusten liverryksen... Kaunis syntyi laulu, kun kaksi kaipaavaista siellä toistensa sydämet omistaen onnellisina uneksivat, mutta entäpä kun toinen siellä odottaa ja toinen ei saavu, ei saavu, ja eikä saavukaan... Ja entäpä kun lammikon rannat ovat punakellertävinä, säälimätön tuuli riuhtoo kalseita lehtiä, kylväen ne lammikon kylmänä värjyvälle pinnalle—ja se toinen siellä käyskentelee eikä odota enää, sillä toinen lepää siellä kummun alla... En toivo, mutta kaunein saattaisi syntyä laulu silloin.

Oli ystävä nyt vaiti, mutta laulaja jatkoi:

— Kaunis oli meri, kun se tyynenä, kirkkaana lepäsi ja kaukaisesta sinestä kohosi alus, joka kauan odotettua rannalle toi. Kaunis syntyi laulu silloin, mutta kaunein ehkä sitte — kun kaivattu rannasta lähtee, kun takana ukkonen käy, edessä meri meuraa, valkeana aaltojen harja, mustana pohja ja alus etenee ja etenee... Mutta kaunein ehkä sitte, kun viesti illalla saapuu, että kallis alus ei koskaan, koskaan palajakaan... vain mahtavat mainingit soutelee sieltä päin ja rannalla tyrskii — ja siinä on leski...

Oli ystävä vaiti, laulaja jatkoi vielä:

— Syntyipä kerran kaunein laulu. — Uhmaajana, rakastettunsa hyljäten ja äitinsä jättäen oli poika lähtenyt maailman kylille, vihellellyt kotoisem virran viertä käy-

dessään ja kupeelleen katsomatta kääntänyt kylkensä tien risteyksessä. Minä voitan! oli hän laulanut ja mennyt. Ja niin oli hän vaeltanut maailman kylillä, vaeltanut ja vaeltanut... mutta ei voittanutkaan. Ei poika voittanutkaan, vaan tuli voitetuksi. Vaelteli ja vaelteli ja lauleli jo epätoivon lauluja. Eikä viimein enää laulellut niitäkään, sillä sydän oli kiveksi kovettunut ja kyynellähteet jo aikoja kuivuneet. Nyt hän vaan kulki ja kirosi... Mutta erään kerran, kun hän koditonna ja väsyneenä, repaleisena ja värisevänä, kolkon syysyön ympärillä ulvoessa istahti oudon tien oheen ja näki edessään kaukana tuikkavan pienen tulen, kuten kerran ennen muinoin, kun hän metsään eksyneenä viimeinkin näki kotitöllin ikkunan, silloin hän muisti äidin, jonka hän oli unohtanut... Ei hän nyt kironnut, vaan jotakin tuntui rinnassa ratkeavan. Ja katso, sydän ei ollutkaan vielä kivetetty, vaan se sulii, sulii, ja kyynellähteet puhkesivat. Ja silloin syntyi kaunein laulu — sanoilla joita ei voi kaavoihin pukea ja sävellellä, joita ei voi sovittaa. Niin, kauniit laulut vaan muistiin merkitään, mutta kauneimmat hukkuvat...

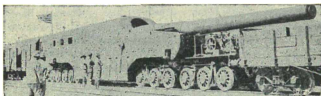
— Se olin minä, sanoi ystävä melkein nyyhkien.

— Ei, vaan minä, sanoi laulaja.

— Minä, minä olen sen laulanut...

— Ja minä...

Eivät he nyt enempää väitelleet. Ystävä äänetönnä lähti. Pitkä, kumara varjo kulki hänen kupeellansa.

Nykyaikainen "kansanvallan voimakone"

Maailman rauha

Vuosi on kulunut siitä, kun maailman sota päättyi, kun aserauha allekirjotettiin, mutta vieläkään ei ole saatu täydellistä rauhaa maailman kansojen välille. Taistelut yhä jatkuvat Euroopassa Neuvosto-Venäjän ja sen ympärille muodostettujen reunavaltioiden välillä.

V:en 1918 alussa, joilloin maailman sota oli katkerimmillaan ja liittolaisten sotaonni alhaisimmillaan, Yhdysvaltain presidentti, Woodrow Wilson, kongressissa pitämässään puheessa esitti kuuluisat rauhanehtonsa, neljätoista "pointiaan". Näillä kansanvaltaisilla rauhanehdoilla ännostettiin uupuneita kansoja, järjestyneitä työläisiäkin tekemään uusia uhrauksia Saksan militarismin kukistamiseksi. Liittolaismaiden sosialistit ja unionistit vaatiessaan hallituksiaan julistamaan rauhanehtojaan aina vetosivat Wilsonin rauhanehtoihin hyväksyttävimpinä työläisillekin. Näihin neljäentoista "pointiin" m. m. sisältyi:

- Salaisen diplomatian lopettaminen.
- Avoimet rauhanneuvottelut.
- Kansojen itsemääräämisoikeus.

Alueanastusten ja rasittavien sotakorvausten kieltäminen.

Liittolaismaiden valtiomiehet eivät antaneet julkista sitovaa hyväksymistään Wilsonin rauhanehdoille, vaikka työläiset sitä vaativat. Englannin pääministeri Lloyd George puhuessaan työläisten lähetystölle lausui, että Saksa voi saada rauhan millä hetkellä tahtoo ja että Englanti ei tahdo itselleen jaardiakaan saksalaista aluetta. Ranskan pääministeri vastatessaan edustajakamariin sosialistien tekemään välikyselyyn lausui, että olisi rikollista jatkaa tuntiakaan sotaa liian kauan.

Mutta sota jatkui. Näiden välttelevien lupausten lisäksi ei tehty mitään rauhan aikaan saamiseksi. Vasta sitte kun keskusvallat olivat perinpohjaisesti lyödyt, kun vallankumoukset olivat kukistaneet vanhat hallitukset ja uudet hallitukset rukoilivat rauhaa, liittolaiset olivat sen valmiit myöntämään. Mutta jo ensimmäiset aserauhan ehdot, jotka liittolaiset antoivat, paljastivat rauhan luonteen, jota maailma saa voittajilta odottaa. Syrjäytämme tässä kokonaan aserauhansopimuksen sotilaallisten ehtojen ankaruuden, laivastojen luovuttamisen, armeijan vetäminen keskusvaltain rajain sisälle y. m. sellaiset. Ne voitiin pitää välttämättöminä siltä kannalta katsottuna, ettei vihollinen olisi voinut uudelleen alkaa vihollisuuksia. Mutta aserauhansopimuksen taloudelliset ehdot voittivat kaikki ankaruudessaan. Saksan oli luovutettava liittolaisille suuri osa kuljetusvälineistään, vaikka maan kuljetuslaitokset olivat luhistumaisillaan ja jo useiden vuosien ajan aliravittua Saksan kansaa uhkasi nälkäkuolema.

Joidenkin viivyttelyjen jälkeen alettiin sitten rauhaneuvottelut liittolaisvaltain välillä Versaillesissa. Keskusvaltain edustajat suljettiin niistä pois. Yhdysvaltain rauhanlähetystö presidentti Wilsonin johdolla matkusti Eurooppaan. Euroopan kansat, jotka eivät tahtoneet voittajan sapelirauhaa, vaan todellista rauhaa ja kansojen uudelleen sopimista, ottivat Wilsonin juhlimalla vastaan. Euroopan järjestyneet työläiset tahtoivat käyttää hänen oletettua vapaamielisyyttään ja hänen julkisesti

esittämiään rauhannehtoja omia hallituksiaan vastaan, joiden synkkä taantumus ja ahaat anastukset olivat sillä välin paljastuneet kaikessa alastomuudessaan. Mutta jo ensimmäisenä rauhanneuvottelujen kokoontumispäivänä heitä kohtasi pettymys. Rauhanneuvottelijat päättivät pitää neuvottelut sulettuina. Niistä luvattiin antaa joka päivä virallinen "selostus" sanomalehdille. Näin presidentti Wilson oli luopunut ensimmäisestä tärkeimmästä ehdostaan ja näin Europan kansat menettivät kaiken vaikutusvaltansa rauhanneuvotteluihin. Kun neuvotteluja käytiin salassa, hallituksille jäi tilaisuus antaa vältteleviä vastauksia ja lupauksia työläisten vaatimuksiin ja esityksiin rauhansopimuksen suhteen, mutta joita lupauksia ei koskaan täytetty.

I. KANSOJEN LIITTO.

Ensimmäiseksi tuli Europan maiden taantumuksellisten hallitusten ja niiden rauhanneuvottelijain eteen kysymys miten estää yhteiskunnallinen vallankumous vyörymästä länttä kohti. Venäjällä oli tapahtunut köyhälistön yhteiskunnallinen vallankumous. Siellä työväen hallitus ulkonaisen vihollisen uhatessa joka puolelta ja sisäisen vihollisen uhatessa vastavallankumouksella, pyrki murtamaan porvariston valtaa ja toteuttamaan sosialistista yhteiskuntaa. Saksassa ja Itävalta-Unkarissa oli yksinvalta kukistettu ja tasavalta julistettu. Kummassakin maassa vallitsi levottomuus. Työväenjoukot liikehtivät, suurlakot seurasivat toinen toistaan ja aseellisia kapinoita puhkesi, jotka hallitukset onnistuivat vain väkivallalla kukistamaan. Työläiset tahtoivat näissäkin maissa kukistaa porvariston vallan.

Kun tämän lisäksi vielä tapahtui liikehtimistä liittolajsmaidenkin työläisten keskuudessa, Englannissa ja Ranskassa puhkesi suuria lakkoja ja työväestöt entistä voimakkaammalla tavalla tekivät tahtonsa tunnetuksi rauhan suhteen, niin liittolajsmaiden, oikeammin viiden suurvallan, hallitusten polttavimmaksi kysymykseksi

tuli, miten estää yhteiskunnallinen vallankumous leviämistä yli maailman.

Tätä tarkoitusta palvelemaan ryhdyttiin muodostamaan Kansojen Liittoa. Pitkien neuvottelujen jälkeen saatiin aikaan Kansojen Liittosopimus, Kansojen Liiton peruslaki, joka liitettiin ensimmäiseksi osaksi vihollisvaltain kanssa allekirjoitettavaan rauhansopimukseen. Mut-

“Kansainliiton” pääkaupunki

ta liittolaisvaltain muodostama Kansojen Liitto ei ollut sellainen, jota maailman työläiset olivat vaatineet. Se ei ollut liitto, johon kaikki kansat tulevat yhtäläisillä oikeuksilla ja velvollisuuksilla. Se ei ollut vapaiden kansojen liitto, joka todella pyrki kansojen veljeyteen ja siten välttämään uusia sotia maailmassa. Liittolaismaiden diplomaattien Kansojen Liitto on todellisuudessa vain voittajamaiden liitto muuta maailmaa vastaan. Sen

jäseniksi otettiin vain liittolaissuurvallat, Yhdysvallat, Suurbritannia kaikkine alusmaineen, Ranska, Italia ja Japani, sekä näiden suurvaltain lisäksi seuraavat vassalivaltiot: Belgia, Bolivia, Brasilia, Kiina, Kuba, Ecuador, Kreikka, Guatemala, Haiti, Hedjaz, Honduras, Liberia, Nicaragua, Panama, Peru, Puola, Portugali, Rumania, Serbialais-kroaatialais-slaavilainen valtio, Siami, Tshekko-Slovakia ja Uruguay.

Englanti ja Amerikka, saksalainen
ivakuva

läisillä oikeuksilla. Ensinnäkin suurvalloista Englannilla on kaikista suurin vaikutusvalta. Sen jokaisella itsehallinnollisella alusmaalla on edustaja ja ääni Kansojen Liiton yleisissä kokouksissa. Kansojen Liittoneuvoston taas muodostavat viiden suurvallan ja neljän muun valtan edustajat, jotka viimeksimainitut aina aika-ajottain valitaan Kansojen Liiton keskuudesta. Pikkuvaltioiden

Seuraavat valtiot, jotka kaksi kuukautta rauhansopimuksen hyväksymisen jälkeen ilmottavat halunsa yhtyä Kansojen Liittoon ilma: minkäänlaisia ehtoja, voidaan hyväksyä liittoon, jos vain Kansojen Liiton alkuperäiset jäsenet heidät hyväksyvät: Argentina, Chile, Colombia, Tanska, Hollanti, Norja, Paraguay, Persia, Salvadori, Espanja, Ruotsi, Sveitsi ja Venezuela.

Mutta nämä alkuperäisetkään Kansojen Liiton jäsenet eivät ole liitossa yhtä-

edustajina nyt kun Kansojen Liitto ei ole vielä kokoon-
tunut, ovat Belgian, Brazilian, Espanjan ja Kreikan edus-
tajat.

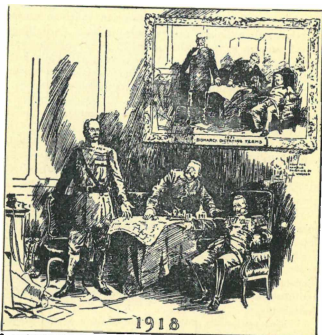
Ja mitä Kansojen Liiton tehtäviin kuuluu? Ensimmäi-
senä luonnollisesti pitäisi olla sodan vaaran välttäminen
ja asevarustelun lopettaminen. Todellisuudessa liitto kui-
tenkin jättää ne siihen missä ne ovat olleet. Kansojen
Liiton peruslain kahdeksannessa pykälässä lausutaan jä-
senten käsittävän rauhan ylläpitämisen vaativan aseva-
rustelun vähentämistä niin alhaiseksi kuin kansallinen
turvallisuus ja kansainvälisten sitoumusten voimaansaata-
minen sallii. Kansojen Liittoneuvosto, ottamalla huo-
mioon kunkin maan maantieteellisen aseman ja ympä-
ristön, laatii suunnitelmia asevarustelun pienentämisestä
ja alistaa ne kullekin hallitukselle. Näitä suunnitelmia
voidaan korjata ja uudistaa jokaisen kymmenen vuoden
kuluttua. Kun eri hallitukset ovat suunnitelmat hyväk-
syneet, silloin niiden asevarustukset eivät saa nousta
yläpuolelle ilman Kansojen Liittoneuvoston suostumusta.

Kansojen Liiton jäsenet myös selittävät käsittävänsä,
että yksityinen aseteollisuus on vakavien muistutusten
alainen. Neuvosto tästä syystä antaa tietoja, miten yk-
sityiseen aseteollisuuteen liittyviä huonoja ja vahingol-
lisia seurauksia voidaan välttää, ottamalla kuitenkin huo-
mioonsa niiden liiton jäsenten tarpeet, jotka eivät itse
vielä kykene aseita valmistamaan. Kansojen Liiton jä-
senet sitoutuvat vaihtamaan tietoja asevarustelujensa
suuruudesta, armeija- ja laivasto-ohjelmistaan ja niistä
teollisuuslaitoksistaan, jotka voidaan muuttaa sotatar-
koituksiin.

Tässä on kaikki, mitä Kansojen Liiton perustuslaissa
sanotaan asevarustelun lopettamisesta. Vaikka sano-
taankin käsitettävään asevarustelun olevan vaarana maa-
ilman rauhalle, se jätetään entiselleen. Mitään pakoitta-
vaa ei tehdä suurvaltoihin nähden.

Kansainvälisen sovinto-oikeuden suhteen Kansojen
Liitto ei mene vähääkään pitemmälle kuin mitä olivat
Hagin y. m. sovinto-oikeudet ennen sotaa. Tosin liiton
jäsenet perustuslain kahdennestoista pykälässä sitou-

tuvat, jos niiden välille tulee sellainen riita, joka voi joh-
 ttaa välien rikkoutumiseen, alistamaan sen sovinto-oikeu-
 delle tai liiton neuvoston tutkittavaksi, eivätkä turvau-
 dutaan sotaan ennen kuin vasta kolmen kuukauden kuluttua sen-
 jälkeä kun sovinto-oikeus on antanut päätöksensä tai
 neuvosto julaissut tutkimuksiansa tulokset. Jos liiton
 neuvosto, lukuunottamatta riitaan osallisia jäseniä, on

Depicting of the First World War.

Bismarck v. 1871 Ja Foch v. 1918

yksimielinen havaintojensa suhteen, silloin se päättää,
 ettei se käytä voimaansa sellaista liiton jäsentä kohtaan,
 joka hyväksyy neuvoston esitykset. Ellei neuvosto pääse
 yksimielisyyteen, silloin eri hallituksille jää oikeus tehdä
 mitä tahtovat "oikeuden" voimaansaattamiseksi. Jos
 taas joku liiton jäsen turvautuu sotaan vastoin kaikkia

sopimuksia, silloin toiset jäsenet katkaisevat kaikki suhteensa sellaisen valtion kanssa ja Kansojen Liiton velvollisuus on suositella sotilaallisen avun antamista sopineuk- sen voimassa pitämiseksi.

Näin heikot ovat liittosopimuksen sodan välttämistä koskevat määräykset. Niillä luonnollisestikaan ei vältetä sotia. Siksi kaikissa Europan maissa kansojen mielenkiinto Kansojen Liittoa kohtaan on hävinnyt. Englannin pääministeri Lloyd George puhuessaan parlamentille lausui, että ellei liitto kykene aikaan saamaan sota- varustusten pienentymistä, silloin siitä ei ole mitään hyö- tyä maailmalle.

II. KANSOJEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS.

Useimmat liittolaisvalloista sodan ajalla antoivat vi- rallisen tai puolivirallisen kannatuksensa kansojen its- määräämisoikeuden periaatteelle. Mutta jo Kansojen Liiton perustuslaissa, jonka rauhankonferenssi ensiksi laati ja jonka piti tulla pohjaksi tulevalle maailman rau- halle, tämä periaate tallataan lokaan. Voittoisat suurvai- lat siinä jo alkoivat maailman paloittelun eri suurvalto- jen kesken. Ne siirtomaat, jotka ennen sotaa kuuluivat keskusvalloille ja maat, joiden kansat eivät ole "kylliksi kehittyneitä itse itseään hallitsemaan, jätetään n. s. "mandatari-valtioiden" huolenpidon, s.t.s. riistämisen alai- seksi. Näin Englanti ja Ranska saavat entisen saksalai- sen Itä-Afrikan, Austraalia ja Japani Saksalle kuuluneet Tyynen meren saaret. Entisen Turkin valtakunnan joil- lekin osille myönnetään jonkunlainen väliaikainen ja osittainen itsehallinto, mutta niillekin valitaan "mandata- rivaltiot", jotka antavat neuvoja hallintoasioissa. Niinpä Syyria joutuu Ranskan valvonnan alaiseksi, Mesopota- mia Suurbritannialle j.n.e. Näin maailman eri osat on palöteltu todellisuudessa suurten imperialististen valtain alusmaiksi ja "vaikutusalueiksi". Englannin alusmaat esim. lisääntyivät 800,000 neliömaililla.

Eikä kansojen itsenäisyyden loukkaaminen rajoittunut yksinomaan vanhan Turkin valtakunnan

osiin ja Saksan entisiin siirtomaihin, mutta se ulottui kaikkialle. Englannin suveräänioikeus Egyptin yli tunnustettiin, Persia, joka jo useita vuosia sitten jaettiin tsaaristisen Venäjän ja "kansanvaltaisen" Englannin vaikutuspiireiksi, joutui nyt Englannin vaikutusvallan alaiseksi, vaikka sitä ollaan kohtelevinaan itsenäisenä valtiona ja kutsutaan jäseneksi Kansojen Liittoon.

III. SAKSAN RAUHANSOPIMUS.

Tähän kirjutukseen liittyvistä kartoista ilmenee Saksan nykyiset rajat, sellaisina kuin rauhansopimuksessa ne määritellään ja kun Saksa on ne hyväksynyt. Tässäkin rauhansopimuksen kohdassa hyljättiin täydellisesti

ei alueannastuksia periaate,

josta monet liittolaismaiden valtiomiehet sodan ajalla vannoivat pyhästi kiinnipitävänsä. Belgia sai, kuten kartasta näkyy, kaksi pientä saksalaista aluetta, n.s. Morosnet Neutren, Eupenin Kreisen ja Malmedyn. Kahdessa viimeksimainitussa piirissä annetaan asukasten äänestyksellä osoittaa kumpaan valtioon, Saksaan vain Belgiaanko, ne tahtovat kuulua.

Luxemburgin suuriruhtinaskunnan Saksa rauhansopimuksessa tunnustaa eronneen Saksan tulliliitosta (zollvereinista), luopuu kaikista oikeuksistaan käyttää edukseen suuriruhtinaskunnan rautateitä, tunnustaa sen puolueettomuuden päättyneeksi ja edeltäkäs in hyväksyy kaikki järjestelyt mitä liittolaisvallat voivat tehdä suuriruhtinaskunnan suhteen.

Elsas-Lothringen, jonka Saksa v. 1871 rauhanteossa riisti Ranskalta, palautettiin Ranskalle takaisin. Näiden maakuntien suhteen liittolaiset menettelivät samalla tavalla kuin Bismarck teki v. 1871 rauhanteossa. Maakunnat on palautettava Ranskalle vapaina kaikista valtiovelloista. Saksan taas on suoritettava maakuntien asukkaille vuosittain vakuutuksina se mikä niille Saksan la-

kien mukaan kuulu. Kauppa maakuntien välillä on järjestettävä Ranskan taloudellisia etuja silmällä pitäen. Niiden rautatiet lankeavat Ranskalle velattomina ja Elsass-Lothringenin rautateille Saksan on luovutettava liikkuvaa kalustoa, se mikä niiden osalle Saksan rautateiden liikkuvasta kalustosta suhteellisesti kuuluu.

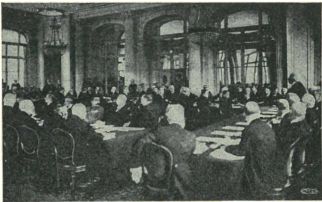
Sarre-laakso oli rauhanneuvottelujen kiperin kysymys. Ranska, jota sodassa hyvin suuressa määrässä kannusti sen alennuksen kostaminen, joka Ranskalle seurasi preussilais-ranskalaisen sodan päättymistä, tahtoi nyt tehtävällä rauhalla kukistaa Saksan sotilaallisen ja taloudellisen mahdin. Vaikka Saksa Elsass-Lothringenessä menettikin suuret rautalähteensä, sille jäi Sarre-laakson kivihiihikaivannot. Ranska tahtoi koko Sarren alueen Ranskaan liittämistä ja sillä tavalla Saksan teollisuuden elämänlangan katkaisemista. Jonkunlaisen oikeutuksen Ranskalle tässä vaatimuksessa antoi se seikka kun saksalaiset sodan ajalla valtaamissaan Ranskan pohjoisissa departementeissa hävittivät hiihikaivantoja.

Ranskan vaatimusta Sarre-laakson suhteen kuitenkin toiset suurvallat, etupäässä Englanti, vastustivat. Lopulta Ranska kuitenkin voitti — oikeammin sanoen liittolaiset myönsivät Ranskalle Sarre-laakson asettamalla näennäisiä ehtoja tulevaisuuteen nähden, samallaisia kuin Preussi aikoinaan antoi Tanskalle anastaessaan siltä Schleswig-Holsteinin maakunnat, joita se ei kuitenkaan koskaan täyttänyt ja joita tuskin Ranskakaan täyttää. Liittolaiset luonnollisesti myöntivät tähän kun Ranska suostui niiden anastussuunnitelmiin muissa maailman osissa.

Ranska sai haltuunsa Sarre-laakson kaivannot velattomina. Saksan hallituksen on korvattava kaivantojen ja muiden laitteiden yksityisille omistajille. Alueen, jonka rajat tämän yhteydessä julaistavasta kartasta ilmenevät, hallinto jätetään Kansojen Liitolle. Viidentoista vuoder kuluttua asukkaat saavat yleisäänestyksellä päättää tulevista yhteyksistään ja hallitusmuodostaan. Sillävälin Sarre-laaksoa hallitsee viisimiehinen kansojen liiton valituttama komissioni, johon valitaan yksi Ranskan

kansalainen, yksi mainitun alueen asukas ja kolme muuta Ranskan ulkopuolelta. Ranskalla on tällä ajalla oikeus perustaa kouluja maahan, antaa opetusta Ranskan kielellä puhtaasti saksalaisen väestön keskuudessa, ts. ranskalaistuttaa aluetta niin nopeasti kuin mahdollista.

Kun rauhanneuvottelujen ajalla puhuttiin paljon saksalaisen Itävallan yhdistämisestä Saksan valtioliittoon ja kun kummassakin maassa jotensakin voimakas yleinen mielipide oli yhdistymisaatteen puolella, niin liittolaismaiden sanelemassa rauhansopimuksessa jyrkästi määrä-

Rauhansopimus esitetään Saksan edustajille

tään, että Saksan on tunnustettava Itävallan täydellinen riippumattomuus. Näin muodostuneet suhteet voidaan muuttaa vain Kansojen Liiton luvalla.

Saksa rauhansopimuksessa tunnustaa Tshekkoslovakian, johon kuuluu Böömi, Määri ja Ruthenian itsenäinen valtio, itsenäisyyden. Saksa samalla luovuttaa Tshekkoslovakielle osan Sleesian maakunnasta.

Saksa myös tunnustaa Puolan itsenäisyyden,* jonka liittolaismaat selittävät jo ennenkin tunnustaneensa, luovuttaa Puolalle leveän kaistaleen Sleesian ja Posenin maakunnista ja kappaleen länsi-Preussia, niin, että uusi

Puolan valtio saa kapean palan Itämeren rannikko Danzigin länsipuolelta. Saksalainen itä-Preussi joutuu täten eroon Saksan valtakunnan muusta osasta. Itä-Preussin eteläistä osaa tulee aluksi hallitsemaan kansainvälinen, sts. liittolaisvaltain määräämä komissioni, joka toimituttaa äänestyksen siltä, mihin valtakuntaan, Puolaan vai Saksaanko, väestö tahtoo kuulua. Samoin Sleesiassa toimitetaan äänestys väestön keskuudessa.

Liettualle lohkaistaan Itä-Preussista Niemen joen pohjospuolelta Memelin alue. Danzigista tehdään vapaa-kaupunki, jossa puolalaisilla on isännöysoikeudet.

Schleswigin maakunnassa, jonka Saksa anasti Tanskalta v. 1863 ja jonka väestölle silloin luvattiin oikeus äänestyksellä päättää tahtooko se kuulua Saksaan vai Tanskaan, toimitetaan nyt yleisäänestys. Maakunnan etelä osan väestön enemmistö on saksalaista ja pohjoisosan tanskalaista. Maakunta kokonaan tai ne osat, joiden väestö niin tahtoo, liitetään Tanskaan.

Saksa myös menettää kaikki siirtomaansa Saksan rajain ulkopuolella liittolaisille, jotka luonnollisesti ovat jakaneet ne keskenään. Kaikissa menettämässään europalaisissa alueissaan ja siirtomaissaan Saksan hallitus menettää kaiken omaisuutensa ja Saksan hallituksen on korvattava kansalaisilleen, jotka joutuvat tästä vallan siirrosta kärsimään. Saksa myös rauhan sopimuksessa luopuu kaikista etuoikeuksistaan Kiinassa, Liberiassa, Marokkossa, Turkissa ja senlisäksi tunnustaa Englannin yliherruuden Egyptin yli.

Näin itsemääräämisoikeutta on toteutettu maailmassa. Tätä kirjoitettaessa Itävallan rauhansopimusta ei ole vielä julkaistu, Turkin, Unkarin ja Venäjän suhteen ei ole tehty lopullista rauhaa ja Balkanin maiden, uusien ja vanhojen rajoja tarkalleen määrätty, joten tiedossamme ei ole kokonaisuudessaan maailman paloittelu voittoisan imperialististen maiden kesken, niiden mielen ja etujen mukaisesti. Useita itsenäisiä pikkuvaltioita, kuten Suomi, Ukraina, Puola, Tšhekkoslovakia ja Jugoslaavia on myös muodostettu.

IV. SOTAKORVAUKSET.

Useat suurvallat sodan ajalla ainakin puolivirallisesti antoivat ymmärtää, että jos Saksa korvaa Belgialle tuottamansa vahingon ja pohjois-Ranskan hävityksen, muita sotakorvauksia ei vaadita. Varsinaisten liittolaismaiden, Ranskan ja Englannin hallitukset vaikenivat tässäkin suhteessa. Ne eivät tahtoneet paljastaa sotapäämääriään kansalle. Kun työläisten taholta vaadittiin selvää vastausta sotakorvauksiin samoin kuin muihinkin sotapäämääriin nähden, vastattiin niihin kierrellen ja vältellen. Kansa sai arvailla niitä ja muodostaa sellaisen käsityksen kuin voi.

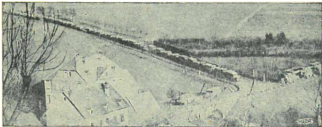
Mutta niin pian kuin aserauha allekirjoitettiin, tilanne muuttui. Englannissa toimitettiin yleiset parlamenttivaalit vähän jälkeen aserauhan allekirjoittamisen. Pääministeri Lloyd George vaalipuheissaan puhui sadoista biljoonista dollareista, jotka Englanti vaatii Saksalta korvauksina.

Asema Ranskassa oli suunnilleen samallinen. Ranska on pikkuporvarillinen maa. Se on tähän saakka ollut rahakapitalismin vallassa, maailman pankkiirina hyvin suuressa määrässä. Ranskan pankit ovat hankkineet lainoja ulkomaisille hallituksille. Vähävarainen väestö ja keskirikkaat ovat myös sijoittaneet rahojaan näihin ulkomaalaisiin lainoihin. Sodan ajalla Ranskan hallitus lainasi varoja kansalta. Rikkaat ja köyhät kutsuttiin kantamaan roponsa yhteiseen kassaan. Yksikään hallitus ei uskaltanut kukistumisen pelosta ryhtyä hankkimaan sotavaroja lisäämällä veroitusta. Kaikki sotavarat hankittiin lainaamalla. Siksi sodan päättyessä Ranskan valtiotalous, suuremmassa määrässä kuin ehkä yhdenkään toisen liittolaisvaltion, oli vararikkotilassa. Rahan kurssi aleni jatkuvasti. Kansa huomattessaan kaiken tämän alkoi suuriäänisesti vaatia muutosta. Taantumuksellinen hallitus tyyntynyt kansaa vastauksella, että Saksa maksaa sotalaskut.

Näin jokaisessa maassa keskiluokalle syötettiin juttuja saksalaisesta kullasta. Mutta rauhankonferenssissa

ei oltu enää tekemisessä vaalisyyttöjen kanssa. Nyt olivat edessä tosiasiat, alastomat tosiasiat, jotka vaativat ratkaisua. Tulivat esille kysymykset: kuinka paljon Saksa kykenee maksamaan? Kuinka paljon Saksaa voidaan veroittaa tappamatta hanhea, joka munii kultaisia munia. Nyt vasta huomattiin, ettei Saksa enää olekaan se rikas teollisuusmaa, joka se oli ennen sotaa; nyt huomattiin, että Saksan talous on rappeutunut ja kansa kurjistunut kauan kestäneen uuvuttavan sodan seurauksena.

Tänä aikana myös maailman vallankumouksen allot löivät korkeimmilleen. Liittolaismaiden diplomaatteja ja valtiomiehiä peloitti ryhtyä vaatimaan korkeita korvauksia, koska se voisi aiheuttaa taloudellista kurjuutta

Enelmäinen erä Saksan asepuolelta myöntänsä armeljatrokeja saapuu voittajille

Saksassa, saattaa senkin "bolshevismille" alttiiksi, kuten tänä aikana kaikkia kansan liikehtimisiä kutsuttiin.

Sotakorvauksien määrääminen ja ennen kaikkea saaminen muodosti kiperän kysymyksen rauhanneuvottelijoille. Yhdeltä puolen nähtiin mahdottomuus saada edes puoltakaan mitä kotona oli kansoille luvattu kuin myöskin se vaara, mikä tarkoin ottamisesta voisi johtua ja toiselta puolen tiedettiin, että ellei kotoisia raha-asioita kyetä korjaamaan tätä tietä, se nostattaa kansat "esivaltaa" vastaan.

Tästä syystä rauhan sopimuksen sotakorvauksia, finanssiasioita ja taloudellisia kysymyksiä koskevat kohdat ovat kuin maksuosoitus, johon Saksa kirjotti nimensä ja liittolaiset myöhemmin merkitsevät maksetta-

van summan suuruuden. Ensinnäkin Saksan on uudelleen rakennettava Belgia, s.t.s. rakennuttettava kaupungit, jotka sodan ajalla hävitettiin, palautettava koneet ja kaikki, mikä maasta vietiin pois sodan ajalla, maksettava takaisin veroitukset, joita se kiskoi, sanalla sanoen palautettava maa ennen sotaa vallinneeseen kuntoon. Ensimmäiseksi Saksan on maksettava liittolaisille ne lainat, jotka Belgia sodan ajalla liittolaisilta otti.

Sotakorvauksen, joka Saksan on maksettava liittolaisille, kokonaissumman määrää n. s. korvauskomissioni, jonka liittolaiset nimittävät. Vuoteen 1926 mennessä Saksan on kuitenkin annettava liittolaisille 60 biljoonan kultamarkan arvosta obligationeja ja 40 biljoonan markan edestä senjälkeen kun komissioni määrää. Liittolaiset ottavat Saksalta tavarassa kaiken minkä voivat. Belgialle ja Ranskalle Saksan on hankittava lehmiä, hevosia ja lampaista sama määrä, yhteensä satoja tuhansia, jotka Saksan väitetään kuljettaneen pois näistä maista sodan ajalla.

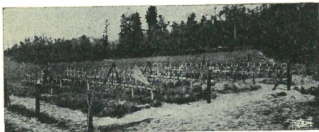
Suurimmat kauppalaivat, ja osan kalastuslaivoista sekä satamien hinaajista, on luovutettava liittolaisille. Samoin Rein virralla, Tonavalla, Maas joella ja Elbellä olevista laivoista ja hinaajista on annettava osa eri liittolaisvalloille. Liittolaisilla on oikeus ottaa uusimmat laivoista, "kaikki ensiluokkaisessa kunnossa". Saksan satamissa, jotka tästä lähtien ovat avoinna liittolaismaiden kaupalle kaikessa suhteessa, liittolaisille on annettava varastohuoneita. Kaikilla näillä tavaroilla, jotka Saksan on luovutettava, hyvitetään Saksaa, ne luetaan sotakorvauksen maksamiseksi. Tulevaisuudessakin liittolaismaat ovat oikeutettuja ottamaan sotakorvauksia tavarassa, laivoissa ja muissa tuotteissa.

Liittolaismaiden kansalaisilla, jotka ovat sodan ajalla kärsineet vahinkoa Saksan sotatoimien, sukelluslaivojen hävitystyön, ilmahyökkäysten y.m. sellaisien kautta, Saksan on korvattava vahinko. Liittolaismaissa oleva sodan ajalla takavarikoitu ja vapaana oleva yksityisten saksalaisten omaisuus käytetään tähän tarkoitukseen. Saksan hallituksen on korvattava yksityisille kansalai-

silleen täten aiheutunut vahinko. Liittolaismaat eivät missään tapauksessa tahdo loukata yksityisomaisuuden pyhyttä. Liittolaismaiden kansalaisten omaisuus Saksassa, jos se nimittäin on sodan ajalla takavarikoitu tai pakkoluovutettu, on palautettava. Liittolaisille on taattava kaikki mahdolliset liikkeen teko-oikeudet Saksassa kun taas saksalaisten liikkeen teko-oikeus liittolaismaissa kielletään.

Näiden lisäksi liittolaiset ottavat Saksan kaikki merenalaiset kaapelit. Saksan on hankittava Ranskalle seitsemän miljoonaa tonnia kivihiltä vuodessa kymmenen vuoden ajan kuin myöskän sen eroituksen, mikä on Nordin ja Pas de Calaisin hiilikaivantojen nykyisen ja

Amerikkalainen hautausmaa Ranskassa

ennen sotaa vallinneen tuotannon välillä. Tämä eroitus on myös hankittava kymmenen vuoden ajan eikä saa nousta yli 20 miljoonan tonnin ensimmäisenä viitenä vuotena ja yli kahdeksan miljoonan tonnin sitä seuraavina viitenä vuotena. Belgialle Saksan on hankittava kahdeksan miljoonaa tonnia kivihiltä kymmenen vuoden ajan ja Italialle yhteensä 77 miljoonaa tonnia kymmenen vuoden ajalla. Ranskalle Saksan on hankittava vuosittain kymmeniä tuhansia tonneja sellaisia tavaroita kuin kivihilitervaa, benzolia ja muita tuotteita. Kaikista liittolaiset maksavat alhaisimman hinnan ja rahtimaksut. Liittolaismaat, ts. korvauskomissioni, joka kaikkia näitä asioita johtaa, voi myös vaatia korvausta maksettavaksi väriaincilla y.m. tuotteilla.

Mutta vaikka Saksalta vaaditaan näin suunnattomia korvauksia rahassa ja tavarassa, rauhansopimuksessa koetetaan kaikella tavalla rajoittaa Saksan mahdollisuuksia teollisuus- ja kauppavaltiona, luonnollisesti liittolaismaiden eduksi. Itseasiassa liittolaismaat ovat Saksan taloudellisia herroja. Saksan oli ennakoita hyväksyttävä taloudellisia järjestelyjä, joita liittolaiset voivat, jos tahtovat, tulevaisuudessa tehdä. Kaikki tullien ja liikenteen järjestelyt ovat tehdyt liittolaismaiden kaupan etua silmällä pitäen.

Tällainen asiain järjestely luonnollisesti hyödyttää vain liittolaismaitten omistavaa luokkaa. Työväenluokan taloudelliseen elämään sillä on kokonaan päinvastainen vaikutus. Sillä ajalla kun Saksasta vuosittain tuodaan kolmekymmentä miljoonaa tonnia kivihiiltä, Ranskan hiilenkaivajat saavat olla joutilaana ja kärsiä puutetta. Saksan kansalta sotakorvauksien hirvittävä suuruus riistää mahdollisuudetkin saavuttaa parempaa elämää. Sotakorvauksien maksaminen vuosivuodelta vie huomattavan osan kansallisesta tuotannosta.

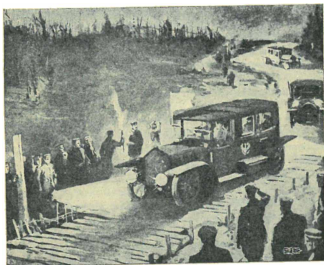
Tämän lisäksi Saksan on ylläpidettävä liittolaismaiden sotajoukot Reinin alueella, Kölnissä, Coblensissa y.m. paikoissa siihen saakka kun korvaukset on maksettu ja kaikki rauhansopimuksen ehdot ovat täytetyt.

V. SOTAVOIMAN SUPISTAMINEN.

Maailman sotaa käytiin yksinvallan ja militarismin lopettamiseksi maailmasta. Se oli "sotaa sodan lopettamiseksi" ja "maailman tekemiseksi turvalliseksi kansanvallalle". Mutta kuten jo tämän kirjutuksen alkuosassa mainitaan, liittolaismaat eivät tosineen aio Kansojen Liiton sopimuksessa pienentää armeijoitaan ja laivastojaan; siinä lausutaan vain joitakin merkityksettömiä toivomuksia sen suhteen. Tosiasiassa kaikkien liittolaismaiden hallitukset, Yhdysvaltain hallitus etusijalla, pyrkivät lisäämään rauhanaikaisia seisovia armeijoitaan. Pakollinen yleinen asevelvollisuus, jota maailman sotaan saakka

ei ole vielä ollut yhdessäkään anglo-saksisessa maassa, näyttää tulevan pysyväiseksi.

Saksan armeija toiselta puolen rauhansopimuksella rajoitetaan. Kolmen kuukauden kuluttua rauhansopimuksen jälkeen Saksan armeija pitää olla pienennetty 200,000 mieheen ja upseeriin ja vuoden 1920 maaliskuuhun mennessä 100,000 mieheen ja upseeriin. Aseita ja ampu-
matarpeita Saksalla saa olla vain senverran kun katso-

Saksalainen ase- ja rauhanelähetys saapuu liittolaisten tuokse

taan sisäiselle rauhalle ja järjestykselle tarpeelliseksi. Liittolaiset eivät sentään tahdo jättää Saksan porvareita turvattomiksi yhteiskunnallista vallankumousta vastaan. Rauhansopimuksessa myös tarkalleen määritellään sotilaiden värväys (pakollinen asevelvollisuus on lopetettu) ja upseerien kouluuttaminen.

Sotalaivoja Saksalla saa olla: kuusi Deutschland tai Lothringen mallista taistelulaivaa, kuusi kevyttä risteilijää, kaksitoista torpedoveneiden hävittäjää ja kaksitoista

torpedovenettä. Jos Saksa menettää näistä laivoistaan jonkun, sen sijalle saa rakennuttaa uuden ja vasta kahdenkymmenen vuoden kuluttua se saa laivastonsa uudistaa. Mutta uudetkaan taistelulaivat eivät missään tapauksessa saa olla enempää kuin 10,000 tonnin ja risteilijät 6,000 tonnin kantoisia.

Vedenalaisia sotalaivoja enempää kuin ilmalaivojakaan Saksalla ei saa olla ollenkaan. Helgolandin linnoitukset on hävitettävä ja samoin osa Kielin kanavan linnoituksista. Mainittu kanava avataan vapaaksi kaikkien maiden kaupalle.

Liittolaisilla on oikeus pitää komissioninsa Saksassa katsomassa perään, että kaikkia rauhansopimuksen kohtia tarkalleen noudatetaan. Näillä komissioineilla on oikeus saada haltuunsa kaikki hallituksen asiakirjat ja sille on myönnettävä esteetön pääsy kaikkialle.

Voisi iloita siitä kun Saksan kansa täten vapautetaan militarismin kuorman kantamisesta. Todellisuudessa kuitenkin Saksan kansa, sen työtätekevä väestö, joutuu kantamaan monella eri tavalla uusien imperialististen suurvaltain militarismista johtuvaa kuormaa.

*

Toisille keskusvalloille, Itävalle, Unkarille, Bulgarialle ja Turkille esitettävien rauhansopimusten taloudellisia ja militaristisia enempää kuin poliittisiakaan ehtoja ei vielä tunneta. Ne luonnollisesti tulevat olemaan suhteellisesti yhtä raskaat, ottamalla huomioon näiden maiden hajanaisen tilan ja kokonaan rappiolle joutuneen teollisuuden. Uudet Tshekkoslovakian ja Jugoslaavian valtiot, jotka ovat eroitettut vanhasta Itävalta-Unkarin valtakunnasta, ovat koko rauhanneuvottelujen ajan protesteeranneet sitä vastaan, että ne pakoitetaan maksamaan osansa Itävalta-Unkarin osalle tulevista sotakorvauksista, koska nämä maat pakoitettiin tulemaan sotaan osalliseksi. Saksan rauhanteossa tehdyt ennakkopäätökset kuitenkin viittaavat, että ainakin pieni osa Itävallan ja Unkarin osalle tulevista korvauksista, asetetaan näiden uusien valtakuntain maksettavaksi.

VI. TYÖVÄESTÖ.

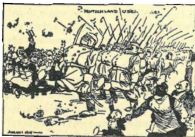
Yleisen rauhansopimuksen loppuun on liitetty sopimuksena kolmantenatoista osana työväestöä koskeva kohta. Alussa selitetään, että kansojen liitto on perustettu tarkoituksella taata yleismaailmallinen rauha, mutta yleismaailmallinen rauha voidaan perustaa vain "yhteiskunnalliselle oikeudelle". Tämän jälkeen julkilausutaan huomio, että suuret kansajoukot elävät sellaisen vääryyden, kurjuuden ja puutteen alaisena, että se synnyttää tyytymättömyyttä joka taas on vakavana vaarana maailman rauhalle. Liittolaismaat katsovat, että näiden kansalaisten olosuhteet kaipaavat pikaista korjausta, kuten työpäivän pituuden säädöstelemistä määräämällä maksimityöpäivän ja työviikon, säädöstelemällä työvoiman tarjontaa, estämällä työttömyyttä, määräämällä riittävän toimeentulopalkan, turvaamalla työläisiä tautien ja tapaturmain varalta, suojelemaan lapsia, nuorukaisia ja naisia, varaamalla vanhuudenvakuutuksen, suojelemalla työläisten etuja silloin kun he ovat työssä vieraassa maassa, tunnustamalla työläisten järjestymisoikeuden periaatteen, järjestämällä ammattiopetusta ja muita toimenpiteitä.

Näitä tarkoituksia silmällä pitäen, todellisuudessa kuitenkin vain tynnyttääksensä vallankumouksellisen tyytymättömyyden, joka maailman työläisissä kehittyi sodan ajalla, liittolaiset rauhansopimuksellaan perustivat erikoisen järjestön, jonka tarkoituksena on edistää edellä mainittuja päämääriä. Kansojen liiton alkuperäiset jäsenet ovat ensimmäisiä jäseniä tässäkin järjestössä ja niin pian kun joku maa otetaan kansojen liittoon se tulee myös tämänkin järjestön jäseneksi.

Järjestö muodostuu (a) jäsenten (maiden) edustajain yleisestä konferenssista ja (b) kansainvälisestä työvirastosta, jota kontrolloeraa erikoinen hallintolautakunta. Edustajain kokouksia pidetään milloin siihen tarvetta ilmenee, vähintään kerran vuodessa. Kukin jäsenenä oleva maa saa lähettää neljä edustajaa, joista kaksi edustaa hallitusta ja toiset kaksi työläisiä ja työnantajia. Jokaisella edustajistolla voi olla neuvonantajia. Silloin kun

naisia koskevia kysymyksiä käsitellään, niin ainakin yhden neuvonantajista tulee olla nainen.

Onhan aivan selvää ja useiden maiden varsin maltilliset työväenjärjestöt näyttävät sen käsittävänkkin, ettei tällaiselta konferenssilta työväestö mitään oikeutta saa. Yleinen hallintoneuvosto on samanlainen. Siinä on kaksitoista hallitusten edustajaa, kuusi työläisten edustajaa ja kuusi työnantajain edustajaa, toisin sanoen vain kuusi työläisten edustajaa kahdeksatoista omistavan ja hallitsevan luokan edustajaa vastaan. Kansainvälisessä työvirastossa on erikoinen johtaja ja hänellä apulaisia, jotka kaikki toimivat kansojen liiton sihteerin valvonnassa alaisena.

Saksa v. 1914

Saksa v. 1918

Tämän kansainvälisen työviraston merkitys on selvästi yhtä vähäinen kuin tähänkin saakka voimassa olleiden työväestöä koskevien sopimusten. Sen päätökset asioissa kulkevat aina kehityksen jälessä. Niinpä järjestön

päämääräksi, joiden katsotaan kaipaavan pikaisinta ratkaisua, on asetettu seuraavat seikat:

1. Johtavana periaatteena on pidettävä, ettei työvoimaa katsota pelkästään hyödykkeenä tai kauppavarana.
2. Työläisillä ja työnantajilla on oikeus liittoutua kaikkia "laillisia" tarkoituksia varten.
3. Työläisille on maksettava palkka, joka riittää

Saarin kantonin raja

"kohtuulliseen" elämään, sellaiseen kuin se kulloinkin kussakin maassa ymmärretään.

4. Kahdeksantunnin työpäivä ja 48 tunnin työviikko

on hyväksyttävä siksi tasoksi, johon on pyrittävä siellä missä sitä ei ole vielä saavutettu.

5. Otettava käytäntöön 24 tuntia kestävä viikottainen lepoaika ja siihen täytyy kuulua sunnuntai, missä se on mahdollista.

Schleswigin maakunta, jonka Tanskalle luovuttamisesta yleisäänestyskivillä päätetään

6. Lapsityö on poistettava ja sellaisia rajotuksia asetettava nuorukaisten työlle, jotka sallivat heidän jatkaa opintojaan ja takaavat heille kunnollisen fyysisen kehittymisen.

7. Hyväksytään periaate, että miehille ja naisille on maksettava yhtäläinen palkka yhdenarvoisesta työstä.

8. Niissä perusehdoissa, jotka kussakin maassa lailla määritellään työolojen suhteen on otettava huomioon kaikkien maassa laillisesti olevien työläisten tasapuolinen kohtelu.

9. Jokaisessa maassa on otettava käytäntöön tarkastusjärjestelmä, jossa naiset ovat osallisina, tarkoituksella taata työläisten suojelemiseksi laadittujen lakien ja säädösten voimaanpaneminen.

Useimmissa edistyneimmissä teollisuusmaissa työläiset ovat suurimman osan näistä saavuttaneet uniotoiminnan tai lainsäädännön kautta. Rauhankonferenssin työväenasiain jaosto, jonka puheenjohtajana toimi Ameri

kan Työväenliiton taantumuksellinen presidentti, Samuel Gompers, asetti tulevan kansainvälisen "työviraston" päämääräksi sellaista joka on jo olemassa. Siellä missä nämä seikat eivät ole vielä voimassa, niitä ei myöskään aiota voimaanpanna. Diplomaatit, jotka nämä päämäärät lopullisesti hyväksyivät rauhansopimuksen, selittävät käsittävänsä, "että ilmastoeroavaisuudet, erillaiset tavat, taloudelliset tilaisuudet, teollisuustraditsionit ja muut sellaiset, tekevät vaikeaksi heti saavuttaa yhtäläisiä olosuhteita työläisille." Takapajuisella asteella olevat maat näinmuodoin ovat jo ennakolta vapautetut kaikista velvollisuuksista.

Johtopäätelmänä voi lausua, ettei kansojen liitolla ja rauhansopimuksella maailmalle annettu oikeudenmukaista ja pysyvää rauhaa. Kansojen liitto ja rauhansopimus ovat vain kauniisiin fraaseihin puettuja pakkoluovutus- ja orjuuskirjoja. Ne jättävät vanhathäätämölleen ja synnyttävät uusia paiseita, jotka voivat puhjeta millä hetkellä tahansa.

Kuoleman kulku entallilla ja nykyisillä väitettiin

Eikä niillä myöskään turvattu yhteiskunnallista rauhaa. Tänä aikana jo sekin osa työväenluokasta, jonka päämäärät rajottuvat uudistusten toimeenpanemiseen kapitalistisen järjestelmän puitteiden sisällä, tähtäävät paljon kauemmaksi, kuin mitä rauhansopimuksessa on asetettu lähitulevaisuuden päämääräksi. Kahden suuren teollisuusmaan, Englannin ja Yhdysvaltain, kaivostyöläiset vaativat kuuden tunnin työpäivää ja 30 tunnin työviikkoa. Toiset työväenjoukot pyrkivät samaan päämäärään. Ja jokaisessa maassa alati kasvaa niiden työläisten joukko, jotka käsittävät, ettei työläisten olo-

suhteita kyetä pysyväisesti parantamaan muutoin kuin porvarillisen järjestelmän kukistamisen ja socialististen

Saksan itäinen raja

yhteiskunnan perustamisen kautta. Tätä kumousta ei esitetä tulemasta porvareiden uudistuksilla, jotka eivät uudista mitään.

ITÄVALLAN RAUHANEHDOT.

Sen jälkeen kun edellä oleva oli jo kirjoitettu, julaisiin liittolaisten ja Itävallan välillä tehdyt rauhanehdot. Tärkeimmät niistä ovat poliittiset kohdat. Itävalta-Unkarin kaksoismonarkiasta, joka ennen luettiin Euroopan suurivaltain joukkoon, muodostettiin paljon pikkuvaltioita. Böömistä ja Määristä muodostettiin Tshekkoslovakian tasavalta, Galitsian maakunta luovutettiin uudelleen järjestetylle Puolan tasavallalle, Bukovina, Transylvania ja Baanatti luovutettiin Rumanialle, Tyroli, Triesta ja Dalmatia Italialle ja Karniola, Kroatian, Slavonian, Bosnian ja Herzegovinan maakunnista muodostettiin Jugoslavia. Unkari eroitettiin Itävallasta. Itävallan alue pieneni näinmuodoin noin Hollannin kokoiseksi. Siihen jäi

Ylä- ja Ala- Itävallan maakunnat, Styririan ruhtinaskunta, Carinthia ja Insbruckin osa Tyrolia.

Rauhansopimuksen taloudelliset kohdat ovat saman luontoiset kuin Saksan kanssa tehdyn rauhankin.

Itävallalta riistettiin kaikki mikä suinkin irti saadaan.

Itävallan rauhansopimuksen poliittisilla ja taloudellisilla kohdilla on vieläkin multavampi vaikutus

Versaillein rauha, hollantilainen Iva kuva

Keski-Euroopan taloudelliseen elämään kuin Saksan hyväksymällä rauhalla. Itävalta-Unkarin eri kansallisuudet alueineen olivat aikojen kuluessa kehittyneet taloudelliseksi kokonaisuudeksi. Itävallan ja Böömin maakunnista oli kehittynyt teollisuusalueet. Unkari, Galitsia, Bukovina ja Transylvania hankkivat elintarpeet.

Nyt Itävalta on tyhjä kuori ilman sisustaa ja elämää. Sillä on tehtäviä, mutta puuttuu hiiliä, raaka-aineita ja elintarpeita. Pienellä Itävallalla on vain loistava miljoonapääkaupunki.

On selvää, että Itävallan paloittelu aiheuttaa taloudellista epäjärjestystä ja kurjuutta Itävalta-Unkarin entisille osille. Kuluu vuosia ennenkun niiden taloudellinen elämä on uudelleen järjestynyt mielivaltaisen paloittelun jälkeen.

Y. M.

Sarre-laakso

Bolshevikipuolueen mielenosoitus Kerenskyn hallituksen aikana

Aseellisen vallankumouksen mahdollisuudet

Kirj. M. HAHN.

Voivatko siviili-ihmiset aseellisin voimin tehdä vallankumouksen nykyaikaisissa militaristisissa valtioissa? Siinä kysymys, joka tulisi jokaisen vallankumouksellisen työväenjärjestön ja sellaisten järjestöjen jäsentien tarkoin harkita.

Vallankumouksien lainehtimisaika on meitä nyt paljon lähempänä kuin ennen ja esiintyy se meille tärkeämpänä kuin se on koskaan ennen esiintynyt. Ja kaikkialla kapitalistisissa maissa on enemmän tai vähemmän aineksia, jotka haaveilevat aseellisen toiminnan mahdol-

lisuuksista jo nyt kaikissa maissa, ja sentähden on tärkeää tutustua kysymyksen pääkohtiin.

Vallankumouksen historiallinen välttämättömyys.

Sisäinen sota, taistelu vallankumouksen puolesta ja sitä vastaan, tulee kaikissa kapitalistisissa maissa yhä enemmän päiväjärjestykseen sentähden koska kotimainen riistäminen suurin piirtein katsottuna saapi yhä laajemman muodon ja tulee yhä voimaperäisemmäksi. Kapitalistien ryöstöhuuto on aina kuulunut: "Hallitkaamme tarkoin kotimaiset markkinat, ja silloin ulkomaiset markkinat seuraavat meille itsestään". — Ja samalla tavalla tuo saalistajien ryöstöhuuto tulee edelleenkin kuulumaan. Mutta kotimaisten markkinain täydellinen hallitseminen edellyttää mahdollisimman voimaperäistä työvoiman riistämistä, mahdollisimman huonoja palkkoja ja joka puolelta kiristäviä työskentelyehtoja niissä maissa, jotka jäävät kilpailussa alakynteen.

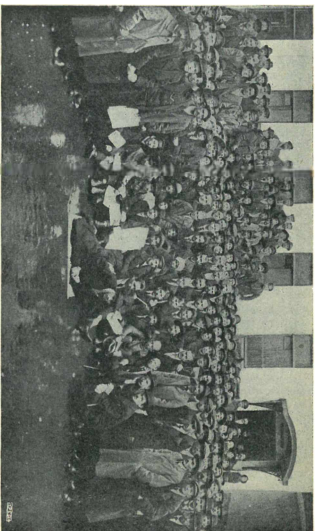
Kapitalismin kansainvälistyminen tosin jossain määrin lieventää eri kansojen kauppakilpailua, mutta sellaisesta kansainvälisestä kapitalismista, joka kokonaan hävittäisi tuotanto- ja myyntikilpailun eri kansojen kesken, meillä ei ole vielä aavistustakaan — ja sitäpaitsi kapitalismin kansainvälisesti yhteenliittyminen ei sellaisenaan lievennä työvoiman riistämistä.

Nykyään muodostetun kansainliiton sopimuskirjan kolmannessa pykälässä tosin mainitaan, että kaikkien maiden teollisuusolot tullaan tasoittamaan niin että ne ovat pääkohdissaan yhdenlaiset kaikissa maissa. Mutta sellainen sopimuskirjan pykälä ei merkitse paljoa käytännössä. Ja lisäksi, vaikka kansojen liiton sopimukset kykenisivät teollisuusoloja yhtäläistyttämään, ne yhtäläistyvät vain niissä maissa, jotka muodostavat kansojen liiton valtiijat, nimittäin Yhdysvallat, Englanti ja Ranska. Teollisuuden erilaisesta kehitystasteesta ja luonnonrikkauksien erilaisuudesta jo johtuu, että kapitalismin vallitessa vain hyvin harvoissa maissa kyetään teollisuusolot tekemään yhdenlaisiksi siinä ymmär-

ryksessä, että kaikkien maiden kapitalistit olisivat yhtä kilpailukykyisiä toisten maiden kapitalistien kanssa. Siis eriasteista riistämistäkin tulee olemaan kuten ennenkin kansojen liiton järjestely-yrityksistä huolimatta.

Yhtä epäonnistunut tulee olemaan kansojen liiton työläisten oikeuksien järjestely. Ne hallituksien ja työväenjärjestöjen yhteisesti muodostamat valvontakomiteat, joita tullaan perustelevaan muka työväenluokan oikeuksien turvaamiseksi, ne eivät voi poistaa riistämistä eikä hävittää vallankumouksen vaaraa, vaikkapa ne kuinka voimakkaasti sellaisiin päämääriin pyrkisivät. Luokkavastakohtat jäävät kansojen liiton järjestely-yrityksistä huolimatta ennalleen niin kauan kun on olemassa yksityisomistus järjestelmiä. Kansojen liiton toimenpiteet sisäisien levottomuuksien ehkäisemiseksi eivät merkitse itseasiassa paljon enempää kuin ennen sotaa merkitsivät "rauhankonferenssit" sodan ehkäisemiseksi. Mitäpä todella voivatkaan tehdä sisäisen rauhan hyväksi valtiot, joiden vallassaolevan luokan koko olemassaolo perustuu kotimaiselle riistämislle? Vaikka sodan seurauksena kansainvälisissä kauppasopimuksissa ja siirtomaapolitiikassa tapahtuisi parannuksia ja vaikkapa todenteolla yritettäisiin lieventää kotimaista riistämistä, niillä toimenpiteillä ei voida tuntuvasti riistämistä vähentää, koska niiden toimenpiteiden puuhaajat eivät halua eivätkä voi kajota yksityisomistuksen etuihin niin pitkälle, että riistäminen ei pysyisi voimaperäisenä.

Vallankumous on kapitalistiselle järjestelmälle yhtä ankaru historiallinen välttämättömyys kuin se aikoinaan on ollut feodaali- ja pappisvaltaisille yhteiskunnille. Yhdeksästoista vuosisata oli vallankumouksien vuosisata, ja tämä vuosisata tulee seuraamaan edeltäjänsä paljon suuremmassa mitassa, sillä nyt jos koskaan kysymys on tullut kaikkia kapitalistisia maita käsittäväksi. Maailman sota on nopeasti muuttanut kapitalististen valtioiden sisäisten taistelujen laadun. Luokkataistelualueet laajenevat, tarkoitukset suurenevät ja selvenevät, taistelutavat kehittyvät ja taistelujen seuraukset tulevat syvemmille

Toukokuun 1906:n työväestöiden edustajain kongressin Pudasjärvi

käyviksi. Huolimatta sellaisista erikoisilmiöistä kuin esimerkiksi Saksan sosialistien enemmistön asettuminen ennen kuulumattoman valloitus- ja ryöstösodan tukijoiksi, vallankumouksellinen henki ei ole laimenemassa, vaan on kiihtymässä yhä voimakkaammaksi kaikkia kapitalistisia maita käsittäväksi liekiksi, joka yhä voimakkaammin kiihottaa sisäisiin taisteluihin kapitalistisen valtion kumoamiseksi. Tällä vuosisadalla vallankumous valtaa niin laajoja alueita ja niin suuria kansajoukkoja, että entinen ihmiskunnan historia ei tiedä mitään sellaista kertoa. Nykyaikainen vallankumoushenki valtaa kaikki samalla ja lähimain samalla kehitystasolla olevat valtiot ja laajenee niissä samansuuntaisesti, vaikkakaan ei yhtä nopeasti kaikissa maissa. Ja lisäksi tämän vuosisadan vallankumoustaistelut erottaa kaikista edellisistä se että itse vallankumouksen käytännölliset tekijät, työläiset, toimivat itsetietoisemmin taistelutapaan sekä taistelujen seurauksiin nähden.

Sosialistipuolueiden yhtenä tarkoituksena on toteuttaa maailmanrauha, aseeton rauha. Mutta sosialistipuolueet eivät voi sitä enempää kuin muitakaan suuria tarkoituksiansa toteuttaa ennen kun ne pääsevät hallitseviksi puolueiksi, ja sellaisiksi ne taas eivät pääse muuten kuin lopullisen vallankumouksen kautta. Vallankumouksellisesta päämäärästään sosialistipuolueet eivät voi luopua eikä siitä tinkiäkään. Jos joku sosialistipuolue luopuu vallankumouksellisesta päämäärästään silloin se lakkaa olemasta työväenluokan "vapahtaja", työväenluokan yksinomainen edustaja. Sosialistipuolue voi ja sille on edullisinta kulkea vallankumoukselliseen päämääräänsä reformipolitiikan tietä, mutta sen on kuitenkin sinne kuljettava ja pidettävä tämä päämäärä aina selvänä mielessään.

Mutta historiallisesti kehittyneen yhteiskunnan vallankumouksella on varmat ehtonsa, ja ainoastaan niiden ehtojen vallitessa vallankumous voi toteutua. Senpätähden on sitä parempi, mitä selvemmin jokainen sosialistipuolueen jäsen tietää milloin ja miten työväenluokka voipi suorittaa vallankumouksen aina sen viimeiseen

näytökseen saakka; suorittaa sen niin että voitto jää pysyvääksi, että vastavallankumous ei voi enää nousta pyyhkäisemään pois asemiltaan hallitsemaan nousutta proletariaattia, niinkuin se on niin monta kertaa ennen tehnyt. Ja sosialistien näkökannalta katsoen on pantava tärkeä merkitys myöskin sille seikalle, että vallankumous kyettäisiin suorittamaan mahdollisimman vähällä verenvuodatuksella ja hyödyllisen omaisuuden hävittämisellä, sen parempi jos se kyettäisiin tekemään koko-

Sosialivallankumouksellinen puolueen edustajat Venäjän perustuslaki konventioonin

naam verettömästi ja ilman omaisuuden hävittämistä. Vallankumouksen rauhallista muotoa sosialistien on kaikissa tapauksissa agitatsioonissaan ja opetuksessaan edustettava jo senkin tähden koska vain siten voidaan järjestöjä kasvattaa ja kehittää.

Missään tapauksessa sosialistipuolueiden ja puolue-ryhmien ei kannata kokeilla aseellisella vallankumouksella, jos sellaiset kokeilut suinkin ovat sosialistien estettävissä. Aseellinen vallankumous täydytään kyetä teke-

maan, jos sitä kerran yritetään. Epäonnistunut vallankumousyritys voi muodostua — ja useimmissa tapauksissa on muodostunut — vallankumouksellisen liikkeen ehkäisijäksi pitkiksi ajoiksi. Tulee nimittäin aina muistaa, että mahdollisesti voittava vastavallankumous on kapitalistien toimeenpanema, ja vallankumousyrityksen nujertanut kapitalismi riehuu pedon raivolla. Kapitalistiluokalla kukistaessaan vallankumouksellista työväenluokkaa ei ole ohjeena edes niitäkään ihmisyyssnäkökantoja, joita kapitalistiset valtiot jotenkuten noudattavat ulkopuolisessa sodassa voitettuja vihollisia kohtaan.

Jokaisen sosialistin tulee muistaa, että sosialistipuolueet eivät mitenkään pyri saattamaan vallankumousta aseelliseksi, eivätkä suosi aseellista toimintaa vallankumouksen valmistuskeinona. Työväenluokalle ei ole koskaan edullista antaantua aseelliseen taisteluun vain sen tähden että se saisi tapella ja verisesti kostaa riistäjillensä. Työväenluokkaa voidaan pakottaa aseelliseen taisteluun kapitalistiluokan taholta, mutta sikäli kuin on kysymyksessä työväenluokan oma tahto ja halu sosialistipuolueiden tulisi antaa kannatuksensa aseelliselle taistelulle vasta silloin kun puolueellamme on sellaiset ehdot, että voitto näyttää varmalta. Pääkysymys onkin siitä, missä määrin työväenluokalla on aseellisen taistelun voiton ehtoja näkyvissä?

Mitä sanovat aseellisen toiminnan harrastajat?

Aseellisen toiminnan varsinaisia harrastajia ja sen kaikissa tapauksissa köyhälistön luokkataisteluun soveltajia ovat anarkistit, sekavilla yhteiskunnallisilla mielipiteillä varustetut ihannesosialistit ja hallituksen poliisin palveluksessa olevat provokaattorit.

Meidän aikamme ihanteellisista sosialisteista ne, jotka jotain toimivat työväenjärjestöissä, ovat enimmäkseen "kansanasian palvelukseen antaantuneita" herrasmiehiä", jotka uskovat vallankumouksen mahdolliseksi heti kun he sen ovat omaksuneet, kun se heidän aivoissaan on "valmiiksi kypsynyt". Tällaisilla kansanasian

palvelukseen antaamtuneilla "hävinneillä herrasmiehillä" useimmiten ei ole köyhälistön luokkataistelun ääri-
viivatkaan selvillä, ja heidän yhteiskunnan tuntemuksensa supistuu siihen, että he ovat tyytymättömiä vallitsevaan järjestelmään. He eivät ole tottuneet välttämään äärimmäisyyksiä, jotka köyhälistön luokkataistelussa on välttämätöntä, vaan päinvastoin etsivät äärimmäisyyksiä ja kiihottavat niihin. Luokkataistelu ei ole syöpinnyt heille veriin, se ei ole tullut heille vakaumukseksi. Vallankumous on heille hetken tunnekysymys, joka pitäisi mahdollisimman pian tapahtua heidän tunteitensa mukaan. Ja siksi he ovatkin teennäisen vallankumouksen kiivaita harrastajia. Mitä mahdottomammalta voitto näyttää sen hermostuneemmaksi he tulevat ja sitä kii-
vaammin yllyttävät aseelliseen toimintaan, saarnaten suurista ihanteellisista ihmisoikeuksista, jotka taistelun takana köyhälistöläisiä odottavat.

Hyvin useat noista ihanteellisista tuulihatuista ovat aatteiltaan anarkisteja, mutta muotisyistä vierovat aatteitansa vastaavaa nimitystä. He tuomitsevat parlamentarismia ja väittävät, että köyhälistö ei voi mitään voittaa rauhallista tietä. Tämän lajin vallankumousmiehillä on usein salaiset hommansa työväenjärjestöissä, jos he onnistuvat pääsemään järjestöissä vaikuttaviksi jäseniksi. Salaisten suunnitelmien laatiminen ja niiden toimeenpanemiseen kiihottaminen on heidän mielityötänsä. Vielä meidän päivinämme esitetään "tehokkaina" luokkataistelukeinoina keinoja, jotka eivät ole yhtään järkevämpiä kuin englantilaisen chartistiliikkeen aikuinen Stephensin neuvoma "tulitikkuvallankumous". — Stephens sanoi: "On ase jota lapsikin voi käyttää. Pari tulitikkua ja tukko tervaan kastettuja olkia, ja hallitus on voimaton tätä asetta vastaan".

Lapsellisen varmasti uskovat niin monet ihanteelliset vallankumoukselliset voittoon, jos vain kansa hyväksyy heidän esittämänsä keinot. Siitä yksinkertaisesta tosiasiasta, että riistetyt ovat enemmistönä kaikissa maissa, vetävät he sen johtopäätöksen, että tarvitsee vain saada tämä joukko innostumaan aseelliseen toimintaan, ja

voitto on varma. Ei muka tarvita muuta kuin innostusta, sankarimaista rohkeutta, kuoleman halveksimista, pyhää uhrautumisen halua nykyisen ja tulevan sukupolven hyväksi, ja koko vallankumouskysymys on sillä ratkaistu.

Edellisten lisäksi tunkeutuu työväenjärjestöihin poliisien palkkaamia koirasieluja, provokaattoreita. Heidän tehtävänänsä on kiihoittaa työväenjärjestöjen jäseniä aseelliseen toimintaan, kapinayrityksiin, yksityisiin

Vladivostokin hallintoneuvosto
(Kiinalaisen ja Japanilaisen asujamiston edustajat keskellä).

murhiin ja ryöväyksiin. Tämä niin monen hallituksen ja monien maiden kapitalistien provokationin tarkoitus on saada näennäinen syy, jonka nojalla he pääsevät toimeenpanemaan joukkovangitsemisia, tuomitsemisia ja teurastuksia todellisen vallankumouksellisen liikkeen laajenemisen ehkäisemiseksi. Ja tämänlaatuinen provokationi näyttää tulevan sitä enemmän päiväjärjestyksessä mitä likemmäksi loppuansa kapitalistinen järjestelmä kehittyi. Tarvitsee vain muistella niitä monen monia ta-

pauksia Yhdysvalloissakin, joissa provokatsioni on vienyt työläisiä vankiloihin ja kuolemaan tuomituksikin. Mitä salaisemmasti vallankumouksellinen joku järjestö on sen parempi työssijä se on provokaattoreille.

Aseellisen toiminnan lietsojat saavat kannatusta ja apua toiminnallensa ennenkaikkeaa sellaisilta työväenluokan aineksilta, jotka eivät tunne nykyaikaisen valtion voimakeinoja, sota-aseiden historiallista kehitystä, eikä entisten vallankumousten historiaa. Silloin kun aseellisen toiminnan miehet saavat tilaisuuden kapinayritykseen leimahtaa sivullistenkin innostus hyvin korkealle. Aseellisen toiminnan harrastajat koettavatkin usein saada vaikkapa vain mitättömän pienen joukon metelöimään, että se sytyttäisi ja levittäisi innostusta laajempiin piireihin. Sillä vapaaehtoisesti uhrautumaan lähteneiden taistelulla on todellakin se ominaisuus, että se herättää myötätuntoa, hurmaa ja innostaa toisia osaaottamaan, olkoonpa entisten samanlaisten taistelujen tulos ollut voitto tai tappio.

Voitonvarmuus tuonlaatuisissa taisteluissa jätetään kokonaan sen varaan kuinka laajalle innostus leviää. Akkuunpanijoita — elleivät ole provokaattoreita — innostaa ainoastaan vallankumoustaistelun ihanteellinen puoli: syvä ihanteellinen tunne, joka käskää ennen sankarina kuolemaan kuin raukkana taistelematta sortumaan, kuihtumaan ja kuolemaan. Tämä ihanteellinen "vapauden alttarille" uhrautumisen halu ja katkera inho "orjan elämään" ovat kauniita tunne-elämän ominaisuuksia, mutta harvoin ne johtavat sellaisten taistelukeinojen valitsemiseen, joiden avulla voittamisen mahdollisuus olisi edes todennäköistä. Taistelukeinojen valinnassa nykyistä valtiomahtia vastaan tarvitaan historiallisia ja nykypäiväisiä tilastollisia tietoja paljon enemmän kuin ihanteellista innostusta "voittaa tai kuolla".

Tunne-elämän innostamat aseellisen toiminnan harrastajat näkevät niin usein unohtavan, että vallankumouksien historiasta on otettava huomioon muutakin kuin marttyyrikruunut ja vuotuiset "pyhiinvaellukset" vapauden sankarien haudoille. On ennenkaikkeaa otettava huo-

mioon aseellisen taistelujen **voiton mahdollisuus**, se on, päästäänkö taistelulla tarkoituksen perille tai ei? Ei riitä se että ollaan selvillä ainoastaan tarkoituksesta mitä varten taistellaan, kaadutaan ja kuollaan. Se joka lähtee nykyaikaista valtiota vastaan taisteluun voimiansa mittaamatta, ainoastaan siihen luottaen että hänen asiansa on oikea, on päänsä seinään puskija, eikä voi hyödyttää luokkataistelua. Pelkkä asiansa oikeaksi tunteminen ei riitä hallituksien kuularuiskuja, pikatykkejä, panssariautoja ja myrkykaasuja vastaan. Ilman todellisia voi-

Punaisten armeijan kateelmus Moskovassa

mia taisteluun lähtijät enemmän vahingoittavat kuin hyödyttävät luokkataistelua ja pitävät työväenluokan lopullista voittoa. Epäonnistuneista vallankumousyrityksistä hallitukset aina saavat hyvän syyn rikoslakien ankarimmalla tavalla käyttämiseen ja joukkoteurastuksien toimeenpanemiseen. Ja aivan yleinen seuraus epäonnistuneista vallankumousyrityksistä on lyhempi tai pitempi valtiollinen taantumuskausi, jolloin työväenliike kituu ja saa monessa suhteessa lähteä uudelleen siitä mistä lähdettiin kymmeniä vuosia sitte, taistelemaan luokka-

taistelun esteita vastaan, äänioikeuden rajoituksia ja muita kansanvaltaisen liikkeen kehitystä ehkäiseviä seikkoja vastaan.

Eikä meille enää kelpaa se vanha puheenparsi, jota sellaisissa tapauksissa niin mielellään käytetään, että "aatteita ei voida tappaa; vainoista ja verestä ne entistä ehompana nousevat"! Aatteet voidaan tappaa aina vuosikymmeniksi silloin kun tapetaan tai suljetaan vankeiloihin ne ihmiset, jotka itsetietoisesti aatteita edustavat. Vallankumouksen aate kuolee tai vaimentuu määrätiksi ajaksi vallankumouksellisten suiden sulkeutumisen mukana.

Hän, ken kehottaa työväenluokkaa toimintaan, josta on seurauksena vain verilöylyjä, joukkovangitsemisia ja tuomioita, tekee työväenluokalle ja vallankumoukselliselle luokkataistelulle huonon palveluksen.

Mitkä ovat vallankumouksen menestymisen ehdot?

Nykyiset työväenluokat eivät voi tehdä yhteiskunnallista vallankumousta tekemättä ensin valtiollista vallankumousta, se on, nykyisissä yhteiskunnissa työväenluokat eivät voi saada aikaan mitään huomattavampia taloudellisia muutoksia tekemättä valtiollista vallankumousta. Senpätähden tulevat vallankumoukset ovat ensisijassa valtiollisia vallankumouksia, ne täytyvät olla tähdättyjä valtion voimakeinoja vastaan.

Ennenkaikkea on väärä se luulo, että työväenluokka noustessansa nykyaikaista valtiota vastaan ei tarvitse muuta kuin innostusta, kuoleman halveksimista ja ihanteellista vapaudelle uhrautumisen halua ollaksensa kykenevä suorittamaan vallankumouksen aseellista tietä. Samoin on perinpohjin väärä se luulo, että joukkojen paljous määrää voiton aseellisessakin taistelussa. Sekin kuinka paljon on "päin vaikka tykkein jyrinää" ryntäävää joukkoa, on tärkeä tekijä, mutta huonoaseinen joukko on vain teuraskarjaa valtion militarismille. Nykyaikaisissa taisteluissa ovat tärkeimmät ratkaisijat **taistelukoneet**. Millä puolella ne ovat paremmat sinne kuuluu voitto.

Tavallisesti sotahistorioitsijatkin kertovat kuinka voitto oli seurauksena urhoollisuudesta, armeijan suuruudesta ja hyvästä järjestyksestä. Sellainen historioitsemisen voi olla oikeaa ja kokonaan totta ainoastaan silloin kun on kysymys taisteluista, joita käydään alkuperäisillä aseilla: nuijilla, keihäillä, miekoilla, piilukkopyssyillä ja muilla sellaisilla, mutta se ei pidä paikkaansa jos on kysymys taisteluista, jotka suoritetaan koneilla. Silloin ratkaisee taistelun tuloksen ennenkaikkea se, kenellä taistelukoneet ovat paremmat ja kenellä niitä on enem-

Porvarillinen työväk Pietarissa

män. Viidettä vuotta kestänyt maailman sota osoitti hyvinkin pätevästi mitä merkitsevät nykyaikaiset taistelukoneet.

Sodankäyntikoneet ovat kehittyneet rinnan tuotannon välineiden kehityksen kanssa. Tuotantovälineiden koneellistuessa ja jättiläistyessä ovat myös sodankäyntivälineet koneellistuneet ja jättiläistyneet samassa suhteessa kuin edellisetkin. Samoin on käynyt omistuksen kanssa. Tuotantovälineet koneellistuessaan ja jättiläistyessään ovat joutuneet yhä pienemmän kapita-

listiluokan yksinomaisuudeksi ja yksin heidän määräys-
tensä mukaan käytettäväksi. Sodankäyntivälineet koneel-
listuessaan ja jättäiläistyessään ovat joutuneet yhä enem-
män keskitetyn valtiomahdin yksinomaisuudeksi. Valtio-
mahdilla on yksinomainen ja ehdoton määräämisvalta
niiden käyttämisen suhteen. Kaikkien maiden hallituk-
set pitävät tarkasti huolta siitä, että niin hyviä taistelu-
välineitä kuin hallituksen käytettävissä on, ei saa olla
kenelläkään muilla, ei yksityisillä, ei ryhmäkunnilla eikä
puolueilla. Parhaimmat nykyaikaisista taisteluvälineistä
ovat niin tarkoin valtion omaisuutena, ettei niitä sallita
edes yhtä kappaletta kenenkään muiden omistaa. Halli-
tukset, tai oikeammin vallassaoleva luokka, menettelevät
taisteluvälineiden omistukseen nähden mainitulla taval-
la vallankumouksen mahdollisuuden pelosta. He tietävät
että jokaisen vallankumousyrityksen, olkoonpa siinä in-
nostusta ja rohkeutta kuinka paljon tahansa, täytyy tul-
la kukistetuksi ja loppua vallankumouksellisten masen-
tamiseen jos vain taistelukoneet pysyvät hallituksen yk-
sinomaisuutena ja sen määräysten alaisina.

Kun vallankumoukselliset ainekset eivät voi missään
nykyaikaisessa valtiossa saada yhtähyviä taisteluvälinei-
tä kuin on valtiomahdin käytettävissä, siitä seuraa että
aseellista vallankumousta ei voida tehdä muilla kuin hal-
lituksen omilla aseilla siinäkään tapauksessa että mikään
vieras mahti ei tule vallankumousta tukahduttamaan. Si-
vili-ihmisten ei kannata edes yrittää aseellista vallanku-
mousta militaristisissa maissa, **Sivili-ihmisillä ei ole en-
sinkään sellaisia keinoja, joilla he kykenisivät suoritta-
maan aseellisen vallankumouksen nykyaikaisessa milita-
risisessa valtiossa.**

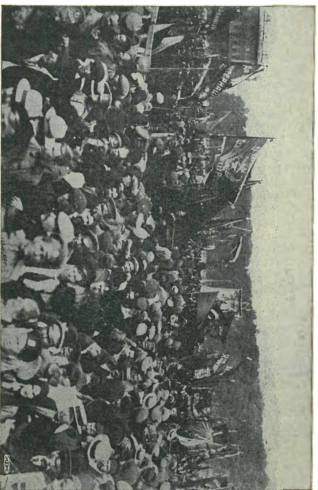
Mutta juuri edellä esitetyn puolen asiasta niin monet
aseellisen vallankumouksen puuhaajat näkevät unohta-
van, vaikka se on tärkeintä koko aseellisen vallankumo-
uksen kysymyksessä. Tyydytään vain selittelemään, et-
tä kunhan saataisiin jokainen mies varustetuksi kivää-
rillä, revolverilla ja käsipommeilla, voitto olisi varma.
Mutta mitä ovatkaan kiväärit, revolverit ja käsipommit
hallituksen käytettävissä olevia kuularuiskuja vastaan —

jotka ampuvat kahdeksan sataan laukaukseen minuutissa—pikatykkeitä ja jättiläismäisiä hävitystykkeitä vastaan, sharpnellipommeja, palavaa nestettä, myrkkyykaasuja, tönkkejä ja lentokoneita vastaan?

Tuollaisten murhakoneiden rinnalla kivääreihin ja revolvereihin luottavien vallankumousmiesten välineet ovat lasten leikkikaluja. Ja työläiset, jotka antavat niiden "sankarien" houkutella itsensä uskomaan vallankumouksen mahdolliseksi sellaisilla aseilla pettyvät, ja hyvin usein saavat pettymyksensä kalliisti maksaa.

Taloudellisen taistelun aloilla työväenjärjestöjen jäsenet eivät ole halukkaita yrittämään voittoa kapitalismia kilpailun avulla, sillä ylimalkaan uskotaan, että kilpailijalla täytyisi olla yhtä hyvät tuotantovälineet kuin on kapitalisteillakin. Mutta valtiollisen taistelun alalla on vielä osa työväenjärjestöjen jäseniä taipuvaisia uskomaan aseellisen vallankumouksen onnistumiseen siviili-ihmisten saatavissa olevilla välineillä, kun joku tuulihat tu alkaa esitellä vallankumousreseptiä, jonka hän juuri on keksynyt tai lainannut muutamia vuosikymmeniä sitte eläneiden vallankumousmiesten ohjelmista.

Työväenjärjestöjen kaikkien jäsenten mieliin pitäisi pestyä sen tosiasian, että yhteenliittyneen kapitalismin taloudelliset voimat vastaavat kaikkien muiden kansankerrosten taloudellisia voimia ja kapitalistisen valtion valtiolliset voimat, taisteluvälineet, vastaavat koko kansan taisteluvoimia ja ovat yläpuolella niistä. Hän joka ei ota tätä huomioonsa aseellista vallankumousta puuhatessaan, on järjettömän vallankumouksen puuhaaja, jolle työväenjärjestöjen jäsenen ei pitäisi korvaansa kalfistaa. Kaikki historialliset esimerkit osottavat, että vain silloin ovat aseelliset vallankumoukset onnistuneet kun vissi määrä valtion omia taisteluvälineitä on ollut vallankumouksen puolella, ja jokseenkin poikkeuksetta silloin hävinneet kun sellaista edellytystä ei ole ollut. Ja tästä ei tee mitään poikkeusta viimeaikaisetkaan vallankumoukset. Venäjän vallankumous suoritettiin valtion omilla aseilla ja valtion militarismin toimesta, ja samoin on ollut laita toisissakin maissa joissa vallankumousta on tapahtunut.

Muallikuan valtakunnankokouksen kaatuneiden hautausmaahan vierailu

Valtion aseiden paremmuuden ja voitokkuuden: siviili-ihmisiä vastaan tietävät vallassaolijat perin hyvästi, ja sentähden he uskaltavat röyhkeästi kohdella suuria lakkoja vieläpä uhittelevatkin sellaistaakin kansanliikettä kuin suurlakko, niin kauan kun valtion taisteluvälineiden käyttäjät ovat heille kuuliaisia. He tietävät että muutamissa tunneissa valtion murhakoneilla voidaan "lakaista" suuretkin kansajoukot, jos sellainen näyttää tarpeelliselta kansajoukkojen murskaamiseksi ja nöyryyttämiseksi.

Jos köyhälistöläiset tajuvat mikä hirvittävä hävitysvoima sisältyy nykyaikaisen valtion murhakoneisiin jättävät he sellaiset hullutellut kuin aseellisen vallankumouksen yritykset ja pohtimisenkin sikseen siviili-ihmisten voimilla. Köyhälistöläisten vallankumouksellinen toiminta saa silloin varmemman suunnan. Se tulee ulkomuodoltaan rauhallisemmaksi, mutta hengeltään entistä kumouksellisemmaksi. Se alkaa panemaan yhä enemmän merkitystä sellaiselle toiminnalle, jonka tarkoituksena on päästä kontrolloeraamaan kaikkien valtiollisten voimien käyttämistä.

Mitä erityisesti Yhdysvaltoihin tulee kaikenlainen aseellinen ja väkivaltaisen toiminnan suunnittelukin on tuulenpieksämistä ja luokkataistelua vahingoittavaa. Ja sama sopii kaikkiin maihin, joissa on yleinen äänioikeus. Niin kauan kun kansan enemmistö ei ole äänestänyt uuden järjestelmän puolesta aseellisesta toiminnasta ei kannata puhua mitään. Yleisen äänioikeuden maissa valtiollinen äänestys on kaikissa tapauksissa kansan vallankumouksellisuuden ilmaiseva mittari.

Voiko työväenluokka aseautua?

Useat aseellisen vallankumouksen puolustajat, jotka kieltävät yksityiset väkivallan työt ja pienet kapinayritykset, puolustavat kuitenkin työväenluokan aseautumista ja kehottavat siihen.

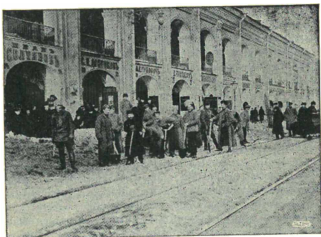
Mutta mitenkä työväenluokan aseautuminen voisi käytännössä tapahtua? Tavallisesti selitetään, että hil-

jalleen on hankittava aseita ja perehdyttävä niiden käyttämiseen. Mutta kuinka suurille työläisjoukoille olisi "hiljalleen" hankittava aseita, niin paljon että ne mitenkään kykenisivät vastustamaan valtioiden militarismia? Siihen vastaa parhaiten kapitalististen ja eri kapitalististen maiden militarismin tilasto. Vuotena 1913, jolloin vielä oli niinsanottu säännöllinen aika militarismin suuruuteen nähden, allalueteltavissa maissa oli harjoitettua militarismia seuraavasti:

Maa	Vakinainen Reservi Yht. miestä		
Saksa	870,000	4,530,000	5,400,000
Venäjä	1,384,000	4,016,000	5,400,000
Ranska	790,000	4,510,000	5,300,000
Itävalta	436,035	3,163,965	3,599,998
Italia	306,000	2,994,200	3,300,200
Englanti	138,497	2,743,985	2,882,482
Japani	250,000	1,250,000	1,500,000
Espanja	132,000	1,050,000	1,182,000
Turkki	210,000	890,000	1,100,000
Yhdysvall. (kaikkiaan harjoitettua väkeä)			1,004,778
Ruotsi	75,225	524,745	599,970
Rumania	113,257	446,743	560,000
Sveitsi	142,390	397,610	540,000
Bulgaria	66,583	443,417	510,000
Kreikka	60,000	390,000	450,000
Canada (kaikkiaan harjoitettua väkeä)			441,862
Serbia	38,316	317,139	355,455
Belgia	58,038	291,967	350,005
Hollanti	23,000	297,000	320,000
Portugali	38,005	230,000	268,005
Norja	18,000	92,000	110,000
Tanska	13,000	71,609	84,909
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	4,262,346	28,650,380	35,259,664

Tilasto käsittää vain maavoimat. Lisäksi on useimassa valtiossa merivoimia pienemmät määrät. Tasaisissa luvuissa voinee sanoa edellämainittujen maiden mi-

litarismin käsittäneen vuonna 1913 noin viisi miljoonaa vakinaisessa palveluksessa olevaa miestä ja kaikkiaan noin neljäkymmentä miljoonaa harjoitettua miestä. Maailman sodan seurauksena on muutamien maiden militarismi murskaantunut, mutta toisien maiden militarismi sensijaan on huomattavasti vahvistunut. Jos laskemme murskaantuneiksi Saksan, Itävallan ja Venäjän kapitalistiset militarismit, niin vähennys sitte vuoden 1913:sta on 14,400,000. Mutta sen vähennyksen jälkeen jää vielä yli

Porvarillisia työläki Pietarissa

kaksikymmentä miljoonaa miestä täydelleen koossa olevaa militarismia, vaikka emme ota lukuun sodan seurauksena tullutta vahvennusta muutamien maiden militarismissa. Tästä kahdestakymmenestä miljoonasta harjoitetusta miehestä jää sodan loputtua yli puolitoista miljoonaa miestä vakinaiseen palvelukseen — vaikka taaskaan emme ota lukuun sodan saattamaa militarismin vahvennusta muutamissa maissa.

Kuinka suuri siviili-ihmisen armeija pitäisikään aseistaa yksistään vakinaisessa palveluksessa olevaa militaris-

mia vastaan? Jos esimerkin vuoksi laskemme yhden so-tilaan valtion aseiden kanssa vastaavan vähintään kymmentä asestettua siviili-ihmistä, niin esimerkiksi Ranskassa pitäisi työläisiä asestaa noin kahdeksan miljoonaa miestä! Mutta tuntuisihan mielettömältä Ranskassa puhua kahdeksan miljoonan siviili-ihmisen asestamisesta vallankumousta varten. Todellisuudessa kuitenkin sotilas vastaa taistelussa paljon enempää kuin kymmentä siviili-ihmistä.

Sivumennen olkoon mainittu, että koko maailman luokkataistelujärjestöt, sosialistipuolueet, uniot ja osuuskunnat käsittivät vuotena 1913 jokseenkin saman verran jäseniä kuin edellämainittujen maiden militarismikin. Kaikkien niiden maiden, joista tilastoja on olemassa, sosialistipuoleissa oli vuoteⁿa 1913 jäseniä 2,730,717, unioissa 13,138,434 ja osuuskunnissa 19,213,700, yhteensä 35,082,841 jäsentä.

Viimeaikoina on useille sosialistipuolueen jäsenille tullut muotiasiaksi valtiollisen äänestyksen pilkkaaminen, mutta harvoin äänestyksen mitättömäksi julistajat mainitsevat, että vuotena 1913 koko maailman sosialistipuolueita äänestäneiden luku, oli vain 11,870,031 henkilöä. Tätä tilastoa koskevissa maissa oli kuitenkin yli kahdeksantoista vuotisia asukkaita 458,832,984, joten sosialistipuolueita äänestäneiden luku on vain 7.6 pros. kaikista kahdeksantoista vuotta vanhemmista noiden maiden väestöstä. Tarvitsee vain unohtaa nämä suhtelut ja silloin voi puhua leveästi äänestyksen kautta ilmaistavan kansanvallan mitättömyydestä.

Missä määrin maailman sodan tuomat tilanteet ovat lisänneet sosialistipuolueiden äänestysjoukkoa, ei vielä ole tietoa. Jos esimerkiksi voisi käyttää Englantia, jossa toimitettiin parlamenttivaalit viime syksynä, lisäys ei ole niin huomattava kuin olisi odotanut.

Kysymyksen rahallinen puoli.

Mutta jos kuitenkin onnistuisimme saamaan riittävästi aseita suurienkin siviilijoukkojen asestamiseksi?

Myyväthän asetehtailijat aseita toisten maiden vallankumouksellisillekin.

Tähän otaksumaan on vastattava, että ensiksikin kapitalistiset asetehtailijat eivät myy ummessasilmin aseita kenelle tahansa vallankumouksellisille. Kapitalistit voivat varustaa aseilla ja rahoillakin jonkun Pancho Villan tai muun seikkailijan sotimaan vuosikymmeniksi, mutta ne eivät anna aseita kapitalistista järjestelmää kumoaville vallankumouksille. Ja toiseksi on huomattava, että työväenjärjestöt eivät voi saada mistään riittävästi varoja aseiden ostoa varten, vaikkapa jossain loytyisikin niin kullaan ahnas asetehtailija, joka myisi aseita hänen oman järjestelmänsä hävittäjille.

Edellämäinittujen maiden säännölliset sotilasmenot rauhan aikana olivat yksistään maa-armeijaan noin neljä biljoonaa dollaria vuodessa. Jokaisen suurvallan rauhanaikaiset sotilasmenot ovat satoja miljoonia dollareita vuodessa, ja pienempienkin maiden rauhanaikaiset sotilasmenot ovat kymmenissä miljoonissa dollareissa vuodessa. Edelläesitettyjen maiden militarismitilastossa on Tanskalla pienin militarismi, mutta senkin sotilasmenot olivat vuotena 1913 noin 45 miljoonaa dollaria. Sellaisia summia ei voida hankkia kolehteilla eikä muillakaan vallankumouksellisten käytettävissä olevilla keinoilla. Jo kysymyksen rahallinen puoli asettaa mahdottomuuden työväenluokan "hiljalleen" asestamiselle sillä ymmärryksellä että se kykenisi taisteluun valtion käskettävissä olevan militarismin kanssa.

Perille vievä vallankumouksellinen tie.

Työväenluokan ei pidä hankkia aseita vallankumouksellisia tarkoituksia varten, eikä puuhaila senlaatuissa yrityksissä, ellei valtion sotaväki ole niissä mukana.

Varmojen periaatteiden opettaminen yleisessä agitaationissa ja lapsikasvatuksessa ovat ehdottomasti varma keino viemään perille vallankumouksikysymyksen. Nykyiset armeijat ovat kokoonpantuja köyhälistöläisistä ja pienviljelijöistä. Ja juuri siinä, että nykyisessä armei-

jassa palkkatyöläinen on huomattava tekijä, nykyinen sotilasarmeija eroaa kaikista edellisten historiallisten kausien militarismista. Tähän seikkaan perustuvatkin varsinaisten sosialistien käsitykset vallankumouksien loppunäytöksistä.

Köyhälistönuorisolle on jo lapsiopetuksessa opetettava kapitalistisen militarismin perustarkotukset. Seisovan sotaväen vallitessa ja valtion taisteluvälineiden ollessa kapitalistiluokan käytettävissä tietoisuus oman luokkansa turvattomuudesta kasvaa köyhälistönuorisossa olojenkin pakosta. Onhan köyhälistönuorukainen jo lapsesta saakka pakoitettu kapitalistisen tuotannon palvelukseen, jossa hän ennemmin tai myöhemmin huomaa kuinka hän ja toverinsa yhä enemmän tulevat koneellistuneiden tuotantovälineiden automaattiseksi syöttäjiksi, joiden yksilöllinen ihmisarvo ei merkitse mitään. Ja edelleen he näkevät kuinka köyhälistön luokkataistelu usein on voimatonta uusimpien keksintöjen mukaan rakennetuilla sotakoneilla varustettua valtiomahtia vastaan. He näkevät kuinka köyhälistöläiset pannessaan toimeen lakkoja ja mielenosotuksia joutuvat valtion aseistetun poliisin ja sotilaan rääkättäviksi ja murhattaviksi. Tätä kaikkea käytännöllisessä elämässä työväenluokan ja kapitalistiluokan välillä olevaa ristiriitaa tulee yleisessä agitaationissa ja opetuksessa selventää ja kehittää itsetietoiseksi käsitykseksi. On selitettävä yhä uudelleen, että köyhälistön luokkataistelua vastassa on aina ollut ja on nyt valtion rikoslait ja murhakoneet, ja että niihin sisältyy suurempi tuhoamisvoima kuin mitä työväenluokka omaa niin kauan kuin lainlaadinta, oikeuden käyttö ja valtion sotavoimat ovat kapitalistiluokan mielenmäärin käytettävissä. Tätä tietä köyhälistöläisille voidaan osottaa, että **nykyaikaisen militarismin on itse itsensä kukistettava, muut voimat siihen eivät kykene.**

Tätä tietä kulkiessamme emme tarvitse katsella epätoivolla tulevaisuutta, vaikka kiellämmekin jyrkästi työväenluokan aseistautumispuuhat vallankumousta varten, kaikenlaiset siviili-ihmisten kapinahankkeet ja salaiset suunnitelmat. Vallankumous tulee ja sen täytyy tulla

historiallisella välttämättömyydellä kaikissa kapitalistisissa maissa, ja se tulee aseellisin voimin, ellei se muuten voi tulla, mutta se ei voi tulla ennen kuin köyhälistöllä on puolellaan kapitalistisen valtion valtiovoimien määrätty paljous.

Unionistisen liikkeen varhaisimmat vaiheet

Yhdysvalloissa lasketaan nykyään olevan nelisen miljoonaa unionistia, eli taloudellisesti järjestynyttä työläistä. Näillä työläisillä, niin paljon kuin ne periaatteissaan ja käytännöllisessä pyrintöperässään eroavatkin toisistaan, on kuitenkin jotain yhteistä. Kaikki ne taistelevat työläisten elinsuhteiden parantamiseksi. Ja näitä taisteluita tukemassa ovat Amerikan valtavat työväenkerrokset.

Niin nuori kuin Yhdysvaltain unionistinen liike onkin ja niin periaatteellisesti ja käytännöllisesti heikko ja puutteellinen kuin se vielä onkin, on se kuitenkin ehtinyt painaa jo huomattavia jälkiä tämän maan taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen elämään. Tulevaisuudessa tulee unionistinen liike suorittamaan yhä tärkeämpää osaa työväenluokan vapautustyössä. Nykyään se on jo ei ainoastaan taloudellinen, vaan myöskin valtiollinen voimatekijä. Ja mitä selvänäköisemmin unionistinen liike käsittää tehtävänsä, mitä elävämmiin se kykenee palvelemaan vallankumouksellisen köyhälistön tarkotusperiä, sitä suurempaa osaa se tulee suorittamaan työn suuren tasavallan luomisessa.

Kuta enemmän työväestö oppii ymmärtämään unionistisen liikkeen suuren merkityksen, sitä kykenevämpi se on muodostamaan siitä korkeimpienkin tarkotusperiensä välikappaleen. Mutta omien luokka-aseittensa kehittämässä työläisille on hyödyllistä olla selvillä niitä koskevista asianhaaroista. Sitä tarkotusta palvelemaan

on laadittu tämä pikapiirteinen silmäys Yhdysvaltain unionistisen liikkeen varhaisempiin vaiheisiin.

Amerikan työväenunionioiden alkuperää tarkastaessa huomaa merkille pantavana ilmiönä sen, että työläköt ovat astuneet näyttämölle ennen unioita. Ensimmäinen huomattavampi lakko puhkesi New Yorkissa vuonna 1742, jolloin leipurit kieltäytyivät jatkamasta työtään, ellei heille makseta enemmän palkkaa. Vuonna 1796 tekivät suutarit lakon Philadelphiassa. He julistivat toisen kerran lakon v. 1798 ja uudelleen v. 1799. Vuonna 1802 tapahtui merimiesten lakko New Yorkissa. Vuonna 1817 tapahtui useilla Atlantin rannikon laivaveistämöillä yhtäaikaisten laivanrakentajain ja tilkitsijain lakko.

Tämänaikaiset lakot olivat kuitenkin sangen hajanaisia ja murskattiin ne järjestään joko salaliittoina tai muuten laittomina.

Kahdeksannellatoista vuosisadalla olivat uniot sangen satunaisia ja hajanaisia ilmiöitä, niin että niitä nykyisen käsityskannan mukaan tuskin voisi työväenjärjestöiksi kutsua. Ensimmäiset työväenjärjestöt syntyivät laivanrakennusalan yhteyteen. Niinpä muodostui New Yorkiin ja Bostoniin tilkitsijain järjestö, jonka jäsenten patriotismi Bostonissa johti Amerikan historiassa usein mainittuun Bostonin verilöylyyn vuonna 1770. Varsinaisia työväenjärjestöjä ei kuitenkaan muodostunut ennenkuin vasta 19:sta vuosisadan alkupuolella ja niidenkin merkitys vuosisadan puoliväliin saakka oli sangen vähäpätöinen.

Amerikan teollisuus on sangen myöhäisen ajan tuotetta ja on luonnollista, että unionistinen liike ei voinut päästä alkuunsa ennen teollisen elämän vakiintumista. Unionistinen liike kehittyneemmässä muodossaan on korkealle kehittyneen teollisuuselämän tulos. Unionismi oli päässyt vauhtiinsa Englannissa jo paljon aikaisemmin kuin Amerikassa juuri sen takia, että teollisuus on puhjennut kuorestaan paljon aikaisemmin Englannissa kuin Yhdysvalloissa.

Vielä niihin aikoihin, jolloin Amerika julisti itsensä

irti Englannista, oli Amerika sangen harvaan asuttu, ulottuen Canadian rajasta Floridaan ja Atlannista Mississippijokeen, vaikka uutisasutus todella ulottui ainoastaan Alleghany vuoristoon saakka. Koko maan asukasluku nousi muutamaa miljooniin. Väestön varsinaisena elinkeinona oli maanviljelys. Se teollisuus mitä oli, oli pääasiassa pikkupiirteistä käsiteollisuutta. Vuonna 1790 oli koko maassa ainoastaan viisi kaupunkia, joiden asukasluku nousi 10,000. New Yorkin kaupungin väkiluku sentään nousi jo 33,000. Kuin näin ollen itse maa oli harvaan asuttu, ja tuotannollinen elämä ei ollut vielä kyennyt luomaan yhtenäisempiä työväenjoukkoja, työläiset kun monessa suhteessa tunsivat etunsa yhteisiksi työntajainsa etujen kanssa, ei ollut vielä kiinteämpää pohjaa työväen järjestöjä varten. Työläinen haki siihen aikaan itselleen etuisuuksia paljon enemmän muualta kuin omista järjestöistään. Siihen aikaan oli vielä mahdollisuuksia kohota jonain päivänä jonkilaiseksi liikemieheksi, tai sitten voi päästä käsiksi pienillä ponnistuksilla maatalaan, varsinkin "lännellä". Kaiken lisäksi työläisillä oli korkeintaan hajanaisia käsityksiä yhteenliittymisen merkityksestä.

Kun sitten yhdeksänentoista vuosisadan alussa ilmestyi muutamia työläisten järjestöjä, olivat niiden tehtävät ja tarkotusperät kokonaan paikallista laatua. Mistään yleisemmistä tai kansallisista järjestöistä ei voinut olla puhuttakaan. Jos suutarit perustivat union Bostonissa, ei heillä saattanut olla mitään yhteistä esimerkiksi New Yorkin tai Philadelphian suutarien kanssa. Kaupunkien välinen yhteys oli sangen hajanainen. Ei voinut siis olla puhuttakaan muusta kuin yksinomaan paikallisista unioista ennenkuin vasta rautateiden ja muiden liikennelaitosten käytäntöön tultua.

Lukuunottamatta niitä muutamia giltoja, joita perustettiin siirtokuntain aikana jo seitsemännelätoista vuosisadalla, Amerikan unionistisen liikkeen hajanaiset ja epämääräiset alkulähteet ovat löydettävissä vasta kahdeksänentoista vuosisadan alkuvaiheilta. Oikeastaan ei voi puhua mistään unionistisesta liikkeestä, vaan ai-

noastaan hajanaisista seuroista eli unioista. Ensimmäinen tällainen unio on ollut Bostonissa ja tunnetaan se Tilkitsijain klupin nimellä. Se perustettiin vuonna 1724. Se oli kuitenkin pikemmin poliittinen yhdistys kuin ammattionio, sillä sen nimenomaisena tehtävänä oli suosimaisa henkilöiden virkoihin auttaminen.

Ensimmäisenä varsinaisena työväen järjestönä Yhdysvalloissa tunnetaan New Yorkin laivanrakentajain unio, joka perustettiin huhtikuussa vuonna 1803. Talonrakennuspusepät perustivat union New Yorkissa vuonna 1806 ja New Yorkin kirjaltajain keskuudessa tiedetään olleen jonkunlaisen järjestön heti yhdeksännentoista vuosisadan alussa, mutta tämä unio laillistutettiin vasta v. 1818. Albanyssa on perustettu samanlainen järjestö siellä vuonna 1821 käydyin lakkotaistelun yhteydessä. Bostonin laivanrakentajain perustamalle uniolle myönsi Massachusettsin lainlaatijakunta lupakirjan v. 1824. Kuvaaavana seikkana mainittakoon, että tämän lupakirjan perusteella unio oli oikeutettu toimimaan siihen aikaan ja sitä ennen toimineiden veljeysseurojen tapaan, se sai koota varoja jäsentensä tai heidän perheittensä avustamista varten. Sen aikuiset uniot eivät kuitenkaan saaneet ryhtyä minkäänlaisiin "kapinallisiin" toimenpiteisiin, vaan sen sijaan niiden tuli pysyä puhtaasti hyväntekeväisyyslaitoksina.

Tällaisia alkeellisiakin työväen järjestöjä muodostul yhdeksännentoista vuosisadan ensimmäisellä neljänneksellä sangen hitaasti. Vasta vuoden 1825 jälkeen alkoi unionistinen liike saada huomattavampaa jalansijaa. Useissa kaupungeissa oli jo montakin uniota, sellaiset satamakeskukset kuin New York ja Boston muodostuen unionistisen toiminnan keskuspaikoiksi.

Sitä mukaa, kun eri paikkakunnille alkoi ilmestyä useampia unioita, alkoi myöskin vuosien varrella näkyä oireita niiden välille kasvavasta yhteistoiminnasta. Niinpä New Yorkin paikallisunionit liittyivät yhteen erikoisen keskusjärjestön kautta vuonna 1833. Mikäli tiedetään ei tällä keskusjärjestöllä ollut mitään erikoisempaa valtaa, olipahan vain höllänä yhdyssiteenä eri uni-

oiden välillä. Vasta jälkeinpäin kehitys saattol tarkotustaan vastaavammaksi.

On merkille pantavaa, että näihin aikoihin alkoi unionien ohjelmistoon ilmestyä erinäisiä laajakantoisempia taloudellisia ja valtiollisia vaatimuksia. Jotkut unionit asettuivat vaatimaan edistysmielisiä maanasetuslakeja, velkavankeuden poistamista, kahleorjuuden hävittämistä, maaomaisuuden rajoittamista 160 eekkeriin ja sen sellaista. Ei ollut myöskään harvinaista, että työläiset vaativat järjestöjensä kautta koulujärjestelmän ja muiden yleisen hyvän palveluksessa olevien laitosten parantamista. Monet näistä kysymyksistä muodostuivat suorastaan valtiollisiksi asioiksi, joiden yhteydessä työläiset joutuivat jo ottamaan osaa maan yleiseen politiikkaan. Niinpä unionit olivat jo käytännöllisesti mukana Jacksonin vaalitaistelussa ja monet laskevat työväenjärjestöille suuren ansion hänen valinnastaan Yhdysvaltain presidentiksi. Mistään työläisten itsenäisestä politiikasta ei vielä tähän aikaan voinut olla puhuttakaan.

Mutta kun unionit alkoivat osottaa itsenäisen toiminnan merkkejä, heräsivät niiden julkiset ja salaiset vastustajat toimeensa. Sitä samaa lakia, jonka kautta Englannissa oli tukahdutettu ja tukahutettiin unionistisen liikkeen nousua, alettiin sovittaa kiireenkaupalla Yhdysvalloissakin käytäntöön. Joskin unioilla oli mahdollisuuksia toimia hyväntekeväisyyslaitoksina, niin lain mukaan niillä ei ollut minkäänlaista oikeutta lakon tai muun sellaisen toimenpiteen muodossa ajaa työläisten etuja. Salaliittolait määräsivät sellaisista "rikoksista" linnaan. Sanomalehdet olivat järjestään työväen järjestöjä vastaan. Unioita syytettiin milloin uskonnon vastustamisesta, milloin "moraalin pilaamisesta", milloin mistäkin. Unionit olivat näin ollen lakkaamattoman vihan ja vainon esineitä. Monien muiden vastustuskeinojen lisäksi alkoivat työantajat jo näihin aikoihin perustaa erikoisia järjestöjä taistelemaan unioita vastaan. Sellainen oli Bostonin kauppiasten ja työnantajain järjestö, jonka päämääränä oli tilkitsijäin ja laivanrakentajain järjestön murskaaminen, jota varten se oli kerännyt 20,000 dollarin rahaston.

Yhdeksännentoista vuosisadan toisen neljänneksen alkupuolella alkoi puhjeta erikoisempia järjestyneen työväestön liikehtimisiä työpäivän lyhentämisen puolesta. Tässä suhteessa saatiin ensimmäisiä merkille pantavia tuloksia Baltimoressa, mutta varsinaisen voiton taistelusaan kymmentuntisen työpäivän puolesta saivat työläiset vasta huhtikuussa vuonna 1840, jolloin presidentti Van Buren oli pakotettu antamaan määräyksen kymmentuntisen työpäivän käytäntöön ottamisesta Washingtonin, D. C., laivatelakalla ja kaikissa muissa hallituksen laitoksissa. Heti tämän jälkeen täytyi lukuisien yksityisten laivatelakkain seurata esimerkkiä työpäivän lyhentämisessä. Samalla kun unionit paikallisesti liittyivät läheisempään yhteistoimintaan, ja muutenkin voimistuivat, alkoivat ne saavuttaa huomattavia voittoja eri kaupungeissa, milloin palkankorottamisessa, milloin työpäivän lyhentämisessä, tai työolojen parantamisessa. Mutta unionistisen liikkeen huomattavampi toimintakausi alkoi vasta sitten, kun teollisuuselämä oli kehittänyt siksi laajaksi, että voi tulla kysymys koko maata käsittävien työväenjärjestöjen perustamisesta.

Jo vuonna 1833 muodostettiin Philadelphiassa kaupunkia ja koko Philadelphia-kauntia käsittävä järjestö. Tähän järjestöön kuului alunpitäen kolmetoista yhdistystä, mutta jo vuoteen 1836 mennessä oli niiden luku noussut viiteenkymmeneen, yhteisen jäsenmäärän ollessa 10,000. Tämä järjestö toimi etupäässä työlakkojen avustamiseksi, kunnes se vuonna 1839 hajosi. Järjestöstä kerrotaan, että se oli "sangen toimelias ja voimakas tekijä Philadelphian teollisessa elämässä." Samansuuntaisia laajempia järjestöjä toimi jo joissakin muissakin kaupungeissa vuoteen 1837 mennessä.

Seuraavana askeleena unionistisen liikkeen kehittämässä oli kansallisjärjestön muodostaminen. Vuonna 1834 lähetti New Yorkin ammattiunionioiden keskusneuvosto kaupungin ja sen lähiympäristöjen unionille kehotuksen lähettää edustajia New Yorkissa pidettävään konventsiiniin. Sinne saapui kolmekymmentä edustajaa. Neuvotteiluissa hyväksyttiin jonkunlainen perustuslaki kansallista

järjestöä varten, vaikkakin tämä järjestö jäi pelkäksi agitatsioonijärjestöksi. Seuraavassa konventionissa järjestettiin liittoa kiinteämmälle pohjalle. Paikallisunionit tulivat nyt sidotuiksi lujemmin emäjärjestöön. Vaikka tämä järjestö ottikin innokkaasti osaa lakkotaistelujen avustamiseen, oli sen kansallinen toiminta vain nimellistä. Vuoden 1837 paniikki pyyhkäisi olemattomiin koko laitoksen.

Samoihin aikoihin tekivät nuoranpunojat yrityksiä järjestönsä laajentamiseksi kansalliseksi järjestöksi. Siinä tarkoituksessa pidettiin jo useita konventsloneja, joista erääseenkin oli saapunut kaikkiaan 45 edustajaa viidestä eri valtiosta. Jotkut muutkin ammattijärjestöt olivat toimessa kansallisten järjestöjen rakentamiseksi, mutta kaikki nämä yritykset keskeytyivät vuoden 1837 paniikin takia.

Senaikuisten unioiden jäsenmäärä ei luonnollisestikaan voinut olla suuri. Vuonna 1836 oli Philadelphianssa kaikkiaan 48 eri uniota ja työväenseuraa, joista kaksi ilmotti jäsenmääränsä nousevan yhdeksään sataan ja neljä seitsemään sataan. Koko maata käsittävässä ammattijärjestössä lasketaan v. 1834 olleen yhteensä 26,250 jäsentä, joista New Yorkin ja Brooklynin osalle tuli 11,500; Philadelphian osalle 6,000; Bostonin 4,000; Baltimoren 3,500; Nevarkin 750 ja Washingtonin osalle 500 jäsentä.

Unionistinen liike kansallisessa mittakaavassa on saanut alkunsa varsinaisesti vasta vuonna 1850, jota aikaa myöskin pidetään uudemmanaikaisen ammattiunionismin lähtökohtana. Mainittuna vuonna perustettiin painajien kansallinen järjestö, josta sitten kehittyi yhä vieläkin voimassa oleva Kirjaltajain kansainvälinen järjestö. Tämä järjestö valtasi nopeasti jalansijaa paitsi New Yorkissa, myöskin New Jerseyssä, Pennsylvaniassa, Marylandissa ja Kentuckyssä, ulottuen ennen jokaiseen valtioon ja vieläpä Canadaankin. Tämän järjestön rinnalle alkoi ennen pitkää muodostua muita voimakkaita kansallisia järjestöjä. Vuonna 1853 muodostettiin Pohjois Amerikan kivenhakkaajain yhdistys. Seuraavana vuonna pantiin alulle hatturien kansallinen järjestö ja v. 1858 muodostettiin rauta- ja terästyöläisten kansallinen järjestö,

joka tunnettiin silloin "Sons of Vulcan" nimellä. Seuraavana vuonna perustettiin Pohjois Amerikan rautavalurien kansallinen järjestö.

Muutamassa vuodessa oli muodostunut kokonainen sarja elinvoimaisia kansallisia järjestöjä. Junankuljettajain veljesliitto perustettiin vuonna 1863. Vielä nykyäänkin voimassa olevista, näihin aikoihin perustetuista järjestöistä mainittakoon seuraavat: Sikaarityöläisten järjestö, perustettu v. 1864; Muurarien ja rapparien järjestö, perustettu 1865; Konduktöörin järjestö, perustettu 1868; Junankuljettajain ja lämmittäjain veljeskunta, perustettu v. 1873; Rauta- ja terästyöläisten liitto, perustettu v. 1876; Amerikan Kraniitinhakkaajain kansainvälinen liitto, perustettu 1877; Puuseppien ja kirvesmiesten järjestö, perustettu 1881; Yhdysvaltain ja Canadan pullon puhaltajain liitto, perustettu 1876; Järvilaivamiesten unioni, perustettu 1863; Kehrääjien kansainvälinen järjestö, perustettu 1878 ja Yhdysvaltain karttuuninkutojain avustusliitto, joka perustettiin v. 1873.

Sisällissodan puhjettua keskeytyi unionistisen liikkeen kehitys vuosikausiksi. Sodan loputtua alkoi työväen järjestyminen kuitenkin kulkea eteenpäin ennenkuulumattomin askelin. Sota oli riuhtaissut irti erinäisiä yhteiskunnallisia voimia. Se oli aukonut tietä uudenlaisen kapitalismin kehittymiselle ja se oli myöskin wyöryttänyt työväestön eteen käytännöllisiä kysymyksiä, jotka johtivat työväestön entistä enemmän kiinnittämään huomiotaan oman joukkovoimansa rakentamiseen.

Mutta niin nopeita askeleita kuin unionistinen liike alkoi ottaakin sisällissodan loppuvuosina ja sen jälkeen, ei se kuitenkaan voinut läheskään kehittyä suhteellisesti kapitalistisen maailman mahtavan nousun rinnalla. Kaupunkit kasvoivat ja maan väestö lisääntyi kuin taikavoi-malla. Vuonna 1900 oli Yhdysvaltain väkiluku jo 76,000,000, eli yhdeksäntoista kertaa suurempi kuin vuonna 1790. Ja vaikkakin maaseutujen väestö oli tällä ajalla lisääntynyt 13 kertaisesti, oli kaupunkien väestö samalla aikaa kasvanut 220: kertaisesti, sillä vuonna 1790 oli kaupunkien ja kauppaloitten väkiluku yhteensä ainoastaan 131

tuhatta, jotavastoin se jo vuonna 1900 oli 25 miljoonaa. Vuonna 1850 lasketaan amerikkalaisten pääomien nousseen korkeintaan muutamiin satoihin miljooniin, jotavastoin ne nyt nousevat pariin sataan biljoonaan. Tuotanto eri teollisuusaloilla on kohonnut vieläkin suuremmassa suhteessa. Melkein päätä huimaa kapitalismin taloudellisen ja valtiollisen mahdin nykyisiä ääriviivoja ajatellessa.

Sellaisen mahtivallan edessä ei unionistiseltakaan liikkeeltä voida odottaa mitään muuta, kuin yhä v^oimaperäisempää nousua ja selväkantoisempaa tuntemusta tämän päivän ja tulevaisuuden tehtävistä. Amerikan unionistisen liikkeen takana ovat jo vuosisadan vaiheet ja kuitenkin vasta nyt sen voidaan odottaa voivan ottaa ensimmäiset merkitsevät askeleensa. Sillä samalla kun kapitalistit pitävät järjestöjään asemansa ja vallitsevan järjestelmän säilyttämisvälineenä, täytyy työväenjärjestöjen ennen kaikkea muuttua tämän järjestelmän kumoamisen ja työväenluokan vapautumisen välikappaleiksi. Siihen päämäärään pyrkiessä täytyy Amerikan unionistisen liikkeen vielä kulkea monien mullistavien vaiheiden ja perinpohjaisten uudistusten läpi.

Onni Saari.

Tilanteesta kansainvälisessä työväenliikkeessä

Menneitten vuosien aikana, kuten muutoin varsin luonnollista, on eri maiden työväenliikkeissä ilmaantunut virtauksia, joiden edustajat vaativat oikeutta syrjäyttää eräitä ennemmin tunnustettuja periaatteita ja menettelytapoja, asettaakseen niiden tilalle uusia.

Valitettavaa vaan, että vallitseva yhteiskunnallisen kuohunnan aika ei ole suonut kansainvälisesti pätevänä pidettäville marxilaisille tutkijoille riittävästi rauhaa tehdäksään perinpohjaisesti selvittäviä tutkimuksia missä määrässä uudistuksen esittäjien vaatimukset todellisuudessa poikkeavat vanhoista ja mikä näissä uusissa virtauksissa on merkitykseltään tärkeämpää kuin kuohupäinä käyvän päivänpolitiikan vaahto ja tästä johtuvat tunnepurkaukset.

Kumminkin jo summakaupalla saattaa sanoa, että uudistuksia vaativassa arvostelussa on — hyvän ja oikeutetun ohella — runsaasti epänormaalista ja haihtuvaa, jopa suorastaan vahingollistakin, siis semmoista, mikä ei ole oikeassa suhteessa niihin tehtäviin ja tekemisen mahdollisuuksiin mitä työväenliikkeellä voi olla.

Uudistuksen vaatijat painostavat erityisemmin sitä toiseikkaa, että maailman sota loi vallankumouksellisen tilanteen kaikissa niissä maissa, jotka olivat pääosalliset sodassa ja kapitalismin kansainvälisen luonteen vuoksi vallankumouksellinen tilanne lähenee nopein askelin myöskin niitä maita, jotka olivat suhteellisesti vähän tai ei ollenkaan osallisena suoranaisisa sotatoimissa.

Tämä lähtökohta on siinä määrässä tosiasian mukainen, ettei erimielisyyksiä siihen nähden ole olemassa.

Mutta samalla kuin sodan luoma vallankumouksellinen tilanne on edessämme oleva selviö, niin se sama tilanne myöskin muodostaa käytännössä toimivan vallankumousliikkeen rajotukset ja esteet, sekä vihdoin luo yhteiskunnallisen vallankumouksen yksityiskohdat kussakin maassa kaltaiseksi.

Kysymys yhteiskunnallisen vallankumouksen rajoituksista, esteistä sekä asian monimutkaisista yksityiskohdista nostaa esille riitaa ja erimielisyyttä.

Sheidemann julistaa Saksaan tasavallaksi

Epäilemättä otaksuminen, että kaikki se mikä tapahtui Venäjällä, toistuu automaattisesti kaikissa maissa, aiheuttaa paljon väärää arvostelua, jopa onnistumattomia yrityksiäkin päivänpolitiikan alalla.

Vallankumouksellinen tilannekaan ei vielä ehdottomasti johdeta kansainvälisen kapitalismin romahdukseen yhdellä rysäyksellä, puhumattakaan kapitalistisen aikakauden siveellisten ja sivistyksellisten voimien työskentelyn ja toiminnan lakkaamisesta. Eipä vielä sekään, mikä näyttää todelliselta kapitalismin romahdukselta,

tee selvää rajaa menneen aikakauden ja tulevan aikakauden välille. Sikäli kuin kapitalistinen talousjärjestelmä todellisuudessa sortuu ja kuolee, valtaa yhteiskunnallinen vallankumous pysyvää maaperää ja sikäli kuin kapitalistinen talousjärjestelmä vielä sisältää elinvoimia ja kestävyyttä, ilmaisee tämä itsensä myöskin valtiovallassa, yleisessä mielipiteessä ja sivistyselämässä.

Ottakaamme esimerkiksi Saksan vallankumouksen pysähtyminen keisarivallan kukistamiseen. Työväenliikkeen periaatteitten ja menettelytavan uudistamisen vaatijat esittivät tässä väitteen, että Saksan työläiset tekivät suuren erehdyksen, toimiessaan vallankumouksessa vanhojen periaatteitten mukaisesti. Mutta tuo ehdysteoria ei selitä itseasiassa mitään, ellei juuri sitä, että ehdysteorian esittäjät itse ovat langenneet porvaristovallan sivistyselämän ideologiaan, jonka mukaan yhteiskunnalliset ja valtiolliset taapahtumat menevät hyvin ja oikein, elleivät johtajat tee erehtyksiä. Että uudistuksen vaatijat nyt niin laajakantoisesti syyttävät Saksan työväenliikkeen vanhoja johtajia, että tästä syyttämisestä on tullut uudistusliikkeen huomattavin ja luonteenomaisin fraasi, viittaa siihen, että hyvä- ja pahamies-ideologia on pukeutunut päällensä marxilaiset vaatteet.

Amerikka seuloa kultua. Saksalainen satirikuva.

Ymmärtääksemme Saksan vallankumouksen jäämisen puolitiiehen, ymmärtääksemme sen pysähtymisen valtiolliseen vallankumoukseen ja ymmärtääksemme sen, että n. s. kautskylaiset sosialistitkin epäroivät täydellisen yhteiskunnallisen vallankumouksen yrittämistä täytyy tutkia, — epä suinkaan erehdyksiä tai mahdollista johtajain petollisuutta, — vaan Saksan kapitalismin vielä jällellä olevaa voimaa ja ennenkaikkeaa sitä voimaa mitä se sai aserauhan ja rauhansopimuksen kautta kansainväliseltä kapitalismilta. Tämän kautta tutkiminen siirtyy yleensä maailman kapitalismin, militarismin ja imperialismin voimien tutkimiseksi. Ja tämän tutkimisen tulosten täytyy näyttää, että Saksan vallankumous pysähtyi todellisten, vielä olemassaolevien kapitalismin kansainvälisten voimien eteen, eikä suinkaan Saksan työläisten oletettuun erehdykseen.

Jokainen vallankumous on siinä määrässä laaja asia, jopa siinä määrässä etukäteen tehtävistä suunnitelmista riippumaton asia, ettei voi olla luonnollista leimata vallankumous erehdykseksi. Kun rajuilma särkee hyödyllisiä esineitä ja laitoksia tai tappaa ihmisiä, ymmärtää kukatansa luonnottomaksi väitteen, että rajuilma oli erehdys. Ettei erehdykseksi myöskään voi selittää vallankumouksen tulematta jäämistä, tämän pitäisi olla varsin selvää kaikille niille, jotka ovat tutkineet yhteiskunnallisia voimalakeja. Hulluksi sanottaisiin semmoista ilmatieteilijää, joka, ennustettuaan rajuilman tuloa, mikä ei todella tule, puolustaakseen "kantaansa" väittäisi, että rajuilman tulematta jääminen oli erehdys. Rajuilman ennustaja voi erehtyä, mutta ei rajuilma. Vallankumouksen ennustaja ja vaatija voi erehtyä, mutta ei vallankumous.

Tietysti on myönnettävä, että vallankumous on enemmän ihmisten ennakolta tekemien suunnitelmien ja tahdon alainen asia kuin rajuilma, mutta ilmeistä yhtäläisyyttä vallankumouksen ja rajuilman puhkeamisella kumminkin on. Molemmat syntyvät semmoisten voimavastakohtien pakotuksesta, mitä ihmiset eivät voi mielinmäärin ohjata. Sivistynyt ihminen voi tutkia luonnossa muo-

dostuvia voimia ja tietää ennakoita rajuilman tuloa, ja siten siis ihmiset myöskin voivat varustautua välttyäkseen rajuilman yllätyksiltä, jopa johtaakin rajuilman kautta purkautuvia luonnon voimia. Samalla tavalla aikamme yhteiskunnallinen sivistys kykenee tutkimaan yhteiskunnallista myrskyä synnyttävien voimien muodostumista, mutta ihmiset eivät voi estää näitten voimien kasaantumista. Kun puhutaan vallankumouksellisesta työväenliikkeestä, niin tarkoitetaan sillä sitä että työväenliike tuntee yhteiskunnallista myrskyä synnyttävien voimien kasaantumisen ja tietää siis valmistautua käyttämään näitä voimia yhteiskunnallisen ummehtuneisuuden polttamisen ja tuulettamisen palvelukseen, välttämään niin paljon kuin mahdollista ihmisten ja hyödyllisten laitosten sokeata hävittämistä.

Ylläsanotussa ilmenevän käsityksen valossa koetaan seuraavassa luoda yleispiirteinen katsaus kansainvälistä työväenliikettä johtavien maitten vallankumouksellisiin ilmauksiin ja vallankumousta pidättäviin oloihin.

ENGLANTI.

Englannin tilanne määrää ja johtaa tietoisesti toimivaa yhteiskunnallisen vallankumouksen liikettä Euroopassa. Englannissa itsessään vallitsevat yhteiskunnallisen vallankumouksen edellytykset. Teollisuusköyhälistö käsittää ehdottoman enemmistön Englannin kansasta ja kapitalistinen kehitys on kypsittänyt teollisuuden yhteiskunnallisen omistuksen ja hallinnon järjestelmään mahdolliseksi. Myöskin Englannin työväestö vaatii tätä ja työskentelee saavuttaakseen tämän päämäärän. Englannin johtavat työväen järjestöt ja työväenpuolue julistavat ohjelmissaan suurteollisuuden yhteiskunnallistuttamista. Suurteollisuuden ja liikennevälineiden yhteiskunnallistuttaminen on — ei enää periaatteissa tunnustettava kaukainen päämäärä — vaan tämänpäiväisen valtiollisen liikkeen ohjelmavaatimus. Alituisesti puhkeavat suuret lakkotaistelut, jotka järkyttävät valtiota ja yhteiskuntaa, painostavat tätä ohjelmavaatimusta. Myös-

kin se seikka, että Englannin työväenjärjestöjen jäsenmäärä lisääntyi sotavuosien aikana toisella puolella, olen nyt viiden miljoonan paikkeilla, todistaa, että näillä vaatimuksilla on todellista voimaa takana.

Missään maassa ei ole koskaan päivänpolitiikan mahdollisten tarpeiden kannalta ajateltu niin paljon kuin nyt Englannin työväenjärjestöissä, minkämoiseksi tilanne voisi muodostua, jos anti-imperialistinen, anti-kapita-

Moskovan Internationalen perustajia

Seisomassa vasemmalta oikealle: Petin, saksal.-itäläisläinen, Rudniansky, unkarilainen, Milkitsch, serbialainen; Gruber, saksal.-itäläisläinen; Albert, saksalainen; Manner ja Kuusinen suomalaisia; Gullbeaux, ranskalainen ja Kahja suoma.

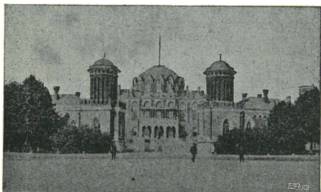
Istumassa vasemmalta oikealle: Otto Grimlund, ruotsal., Fritz Platten, sveitsiläinen ja Yrjö Sirola, suomalainen.

listinen työläisluokka joutuisi käyttämään hallitusvaltaa maassa, minkä valtiollinen suurvalta-asema ja olemassa-olo taloudellisena suurvaltana lepää kokonaan parin vuosisadan aikana kehittyneille ja väkivallalla luoduille suhteille muun maailman kanssa.

Tällä ajattelemisella ja valmistelulla on kumminkin toinen, — melkein pä konservatiivinen luonne, — verrattessa sitä Ranskan ja Venäjän vallankumousvalmistuksiin ja -tapahtumiin. Englantilaisessa työväenliikkeessä

käsitellään yhteiskunnallisen vallankumouksen probleemeja laskuopillisesti. Yritetään valmistautua hallitsemaan sitä suurta mullistusta, minkä Englannin maailmankapitalismi ja imperialismi lopulta on päästävä valloilleen. Marx on kerran lausunut, että kapitalistisen järjestelmän kumous Englannissa voi muodostua suhteellisesti rauhallisemmaksi kuin vallankumoukset yleensä. Toteutuuko tämäkin Marxin ennustus, se nähdään aikanaan.

Englannin kapitalismin ja imperialismien romahdus, kun ajattelee sitä ilmenevän valmeuden kannalta, näyttää

Kolmannen Internationalen perustavan kokouksen kokouspalatsi

siis yksinkertaiselta. Mutta ylläsanottu sisältää vain toisen puolen asiasta. Se käsittelee vain Englantia ja Englannissa vallitsevaa tilannetta, eikä Suur-Britanniaa kaikessa laajuudessaan. Yksistään Englannissa on työväenvalta tehoton. Ellei tärkeimmät osat Suur-Britanniasta, mitkä sijaitsevat kaukana brittiläisistä saarista, alistuisi Englannin työväenvalan alaiseksi, niin tämä merkitseisi suunnatonta kurjuutta ja nääntymistä Englannin kansalle. Englannin teollisuuslaitosten yhteiskunnallistuttaminen olisi aivan kokonaan tarkotukseton, jos ne, vallan siirtymisessä työläisluokalle, joutuisivat eristetyiksi

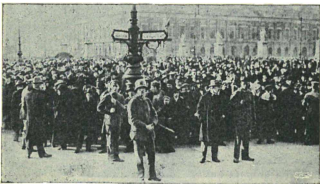
Englannin alusmaitten raaka-ainelähteistä, — siis juuri niistä brittiläisen valtakunnan alusmaista, joita imperiaalistinen ja kapitalistinen Englanti hallitsee. Tämä muodostuu yhä enemmän Englannin ja koko Europan yhteiskunnallisen vallankumouksen pääprobleemiksi. Englannin työväen johtajat ja työväenjärjestöt tietävät tutkimuksiensa perusteella, että katkera vallankumouksellinen luokkasota Englannissa johtaisi nykyään Suur-Britannian hajoamiseen. Kapitalistiset vastavallankumoukselliset säilyttäisivät asemansa ja valtansa Englannin tärkeimmissä alusmaissa vaikka valta emämaassa yht'äkkiä joutuisikin työläisluokan käsiin. Tämä taas ensimmäisenä seurauksenaan vahvistaisi vain Amerikan ja Japanin kapitalismia ja imperialismia samalla kun Englannin ja muun Europan työväenvallat joutuisivat taistelemaan ei ainoastaan olemassaolonsa puolesta, vaan mitä suurempien vastuksien kanssa hankkiessaan jokapäiväistä ravintoa kansajoukoille. Onnellisen yhteiskunnallisen vallankumouksen edellytyksiin Englannissa ja koko Euroopassa sisältyy siis mahdollisuudet säilyttää tärkeimmät Europan imperialistisille valtioille kuuluvat alusmaat. Vallankumous tosin voi tulla, vaikka ei olisikaan valmaitta alusmaitten säilyttämiseksi työväenvaltioitten kässissä, sillä vallankumous, kuten edellä on koetettu osoittaa, ei kulje poliittisten suunnitelmien ratoja. Mutta niin paljon kuin tämä asia edeltäpäin tähtäävästä ajattelemisesta riippuu ja niin pitkälle kuin vallankumouksellinen ennako-tietoisuus voi mennä, täytyy tätäkin puolta muistaa ja ymmärtää sen merkitys.

Ainakin se mihin ylläoleva yleispiirteisesti koskettaa muodostaa Englannin työväenliikkeen tämänpäiväisen ajattelusuunnan ja määrää sen toimintatavan.

SAKSA.

Saksan tämänpäiväisellekin työväenliikkeelle antaa erikoispiirteensä se seikka, ettei Saksassa koskaan ole ollut voimakasta itsenäistä porvaris-radikaalista puolta. Saksan keisarillisen hallituksen ilmeinen asi-

oitten järjestämiskyky Bismarckin ajoista alkaen kykeni välttämään terävien ryhmäriitojen muodostumista Saksan porvariston keskuudessa. Samalla kuin Saksan keisarihallitus auttoi suurkapitalismin kehitystä, huolehti se myöskin maataloudellisista oloista, tyydyttääkseen maanomistajia. Valtio ja teollisuus kokosi oppineiston siipiensä suojaan, turvaten ja auttaen sitä. Tällöisen kokonaisuustavottelun vallitessa, oli Saksan porvaristoluokka yhtenäisempi kuin porvaristo missään muussa maassa. Sen yhtenäisyys oli tarkotettu palvelemaan valtiollista yksinvaltiutta. Ne porvaristokerrokset, jotka tätä vastustivat, olivat liian voimattomia itsenäisen por-

Spartacusaisten torikokous Berliinissä, jonka hallitus hajotti

varillis-kansanvaltaisen liikkeen ja puolueen muodostamiseen. Ne liittyivät Saksan sosialidemokraattiseen puolueeseen, joka sitten muodostui ainoaksi saksalaisen demokratian kokoomukseksi.

Tämä asiantila loi Saksan sosialidemokratiaan myöskin johtavan tavan: yrittää säilyttää puolueen yhtenäisyyttä. Asiallisten aikeittensa ja ajatustensa puolesta puhtaat porvari-radikaalit saattoivat soveltua tuohon yhtenäisyyspyrintöön, vaikka puoluekonventionit päätöksissään ja ohjelmissaan julistivatkin vallankumouksellista marxilaisuutta, sillä he ajattelivat etupäässä vallan-

kumouksellisen marxilaisuuden valtiollista puolta, sen ihanteellista sisältöä j.n.e.

Mutta sota toi eteen tilanteen mikä ensiksikin särki sosialidemokraattisen puolueen. Puolueen porvarilliskansanvaltainen aines nousi pinnalle. Se sai keisarivallan kumouksessa valtion ohjaket käsiinsä. Sen ympärille kerääntyi saksalaisen yhteiskunnan keskusluokka kun paternalistinen valtiojärjestelmä sortui maantasalle, mikä oli keinotekoisesti pitänyt yllä porvaristoluokkien yhtenäisyyttä.

Saattaa olla asiantuntia se, että Saksan työväestön enemmistö vieläkin kannattaa "enemmistösocialidemokraattien" puoluetta, mikä sisäisen luonteensa puolesta ei eroa paljontaan Yhdysvaltain demokraattipuolueesta tai nykyisestä hallituspuolueesta Englannissa. Mutta se aika mikä on kulunut keisarivallan kukistumisesta on muodostanut jotensakin selvan yleissuunnan Saksan työväenliikkeessä. Enemmistösocialidemokraatit saivat heti Saksan vallankumouksen jälkeen tapahtuneissa, sekä valtiollisissa että kunnallisissa vaaleissa enemmistön. Spartaculaisryhmä, joka ainakin siveellisessä merkityksessä hylkäsi osanoton vaaleihin porvarillisessa valtiossa, näytteli johtavaa osaa socialistisia päämääriä vaativan työväestön kapinalluontoisissa lakkotaisteluissa tämän vuoden alkupuolella. Itsenäiset socialistit olivat melkein huomaamattomassa asemassa. Mutta tämän vuoden aikana on Socialidemo-

Saksan hallituksen suojelijat työnsä "sielullista vihollista" vastaan

kraattisen puolueen joukkojen joukkosiirtymistä tapahtunut Itsenäiseen sosialistipuolueeseen ja niin myöskin ne joukot, jotka tämän vuoden alussa laskettiin spartacusalaisen ryhmän kannattajajoukkoon, ovat siirtyneet Itsenäisen sosialistipuolueen riveihin. Alkuperäinen spartacualaisryhmä on nykyään vähän huomattu. Vaikka Kautskykin kuuluu tähän puolueeseen, niin se, vastoin hänen ajatuksiaan, on hyväksynyt ohjelmassaan neuvostotasavaltaperiaatteen. Mutta muutoin Itsenäinen sosialistipuolue, kuten Englannissakin työväenpuolue, tutkii suurella huolella tietänsä ja yhteiskunnallisen vallankumouksen yleisiä probleemeja.

Saksan työväenjärjestöjen jäsenmäärä on myöskin lisääntynyt monella miljoonalla kuluneen vuoden aikana. Sodan päättyessä oli Saksan taloudellisissa työväenjärjestöissä jäseniä vähän päälle miljoonan. Viimeisin tiedonanto mainitsee Saksan ammattijärjestöjen jäsenmäärän kuudeksi miljoonaksi.

VENÄJÄ.

Myöskin Venäjän työväenliikkeessä on kulunut vuosi muodostanut yleissuuntaa, minkä perusteella paremmin kuin ennen saattaa ajatella Venäjän työväenvallan tulevaisuutta ja kehitystä. Jotkut porvarilliset tutkijat väittävät, että maltillinen bolshevismi on voittanut radikaalisen bolshevismiin Venäjällä.

Tämä vallankumouksellisille tunteille arka asia on toistaiseksi avonaiseksi jätettävä. Huomata kumminkin täytyy, että kun nykyinen hallituspuolue nousi valtaan Venäjällä, niin se vaati kaikkien muiden puolueiden täydellistä antautumista, mutta jo nykyään ovat sosialistiset vähemmistöpuolueet kompromissisuhteissa bolshevikipuolueen kanssa. Sosialistiset vähemmistöpuolueet vastustavat monessa suhteessa hallituksen politiikkaa, mutta tunnustavat neuvostovaltajärjestelmän ja tarpeen taistella ulkomaalaisia imperialisteja vastaan jotka tekevät hyökkäyksiä maahan. Tämän kompromissin nojalla

on näillä puolueilla vaikutusvaltaa hallituksessa ja maan yleisten asioiden johdossa. Asian tällöinen tila on kuluneen vuoden aikana jatkuvasti kehittynyt ja lujittunut.

Tämän ohella on alkuperäisistä aikeista ja ajatuksista luopumista tapahtunut monessa muussakin suhteessa sekä sisä- että ulkopoliittikan alalla.

Teollisuuden johtoprobleemia alettiin ensin ratkaista siten, että kunkin tehtaan neuvosto toimitsijoitensa avulla käytti tehdasta. Bolshevikit ja heidän taatut ystävänsä myöntävät, että tämä tapahtui nojaten val-

Bolshevikin pöppö porvarilehdissä

käsiin on syrjäyttänyt alkuperäiset aiheet.

Kaikki teollisuus- ja käsityöliikkeet joutuivat bolshevikivallan alussa neuvostojen käsiin, mutta myöhemmin on vissinsuuruiset teollisuusliikkeet saaneet oikeuksia toimia samaan tapaan kuin ne porvarillisessa yhteiskunnassa toimivat. Teollisuuden kansallistuttamisessa noudatetaan nykyään asteettaista menettelyä.

Maaomaisuuden julistaminen yhteiskunnalliseksi omaisuudeksi, sai aluksi käytännössä semmoisen muodon, että soviettivirkailijat pakkoluovuttivat ei ainoastaan maaparoonien suuret kartanotilat ja varastot, vaan

myöskin keskivarakkaitten talonpoikien vilja- ja ruoka-tarvevarastot, mutta tämänpäiväinen käytäntö maataloudessa on muodostunut semmoiseksi, että jokainen talonpoika tuntee omistavansa sen maan mitä hän viljelee ja tietysti myöskin maan tuotteet. Bolsheviki puolueen maatalouspolitiikka määrää suojelemaan myöskin keskivarakkaitten talonpoikain niitä oikeuksia mitä he oikeudekseen väittävät. Bolsheviki puolueen ja samalla hallituksen johtaja moitti ankarasti niitä kommunisteja, jotka harjottavat talonpoikia ärsyttävää agitatsionia. Sen sijaan, että kaupunkilaissoviettien asiamiehet alussa yllyttivät köyhiä talonpoikia käymään keskivarakkaitten "kyläkuntajuhjen" kimppuun, terotetaan nyt viljelysrauhan turvaamista ja tiedon hankintaa maatuotannon voimistuttamiseksi.

Porvariston kovakourainen karkoittaminen teollisuuden ja yleisten asiain hoitaja- asemilta oli luonnollisesti Neuvostovallan ensimmäinen tehtävä, ja lujia yhteenottoja on bolsheviki puolueen sisällä ollut käsitellessä kysymystä mitenkö köyhälistövallan pitäisi suhtautua entiseen porvaristoon, mutta johtavana on se suunta mikä käyttää porvaristoa teknillisillä spesialioilla kansankomisareina.

Venäjän Neuvostovallan ulkomaapolitiikka nojasi alussa ajatukselle, että koko Euroopassa aivan läheisessä tulevaisuudessa tapahtuu vallankumous. Tämän päiväinen Neuvostovallan ulkomaapolitiikka on valmis myöntämään ulkomaalaisille kapitalisteille erinäisiä teollisuus-oikeuksia Venäjällä ja tunnustaa Neuvostovallan velvollisuudeksi suorittaa tsaarivallan aikana ulkomailta otetut valtiolainat.

Kaksi suurta, jo historialliseksi tosiasiaksi merkittävää voittoa on Venäjän työväenluokka hallitusvallallaan saavuttanut. Se on niin täydellisesti tuhonnut mädäntyneiden ylimyssukujen ja kenraalien mädäntyneen valtion, ettei se enää ikinä voi nousta. Tämä on ensimmäinen suuri voitto ja toinen on feudaalisen maatalousjärjestelmän niin perinpohjainen murskaaminen, että siihen palaaminen on ehdottomasti mahdoton.

Maailman historiassa ei ole myöskään toista tapausta, missä joku hallitus olisi kansanvalistustyössä saavuttanut niin suuria tuloksia niin lyhyessä ajassa kuin Venäjän köyhälistön hallitus kaksivuotisen toimintansa tuloksena voi esittää.

Tuhansia maileja pitkällä sotarintamalla puoliaan pitävän "punasen armeijan" kokoaminen ja järjestäminen on sekin suurtyö omalla alallaan, vaikka tietysti valittavain asianhaarain pakosta välttämättömäksi käynyt suurtyö. Maailman imperialistiset valtiot vaviskoot nähdessään kuinka nopeasti sosialistinen hallitus kykenee kamalan yhteiskunnallisen, valtiollisen ja sotilaallisen kaaoksen jaloista kohottamaan kaikkien pätevien asian-

tuntijain lausunnon mukaan mallikelpoiseen kuriin ja järjestykseen totutetun sotilasvoiman.

Saksan tasavallan hallitustalo

Kommunistisen tai sosialistisen yhteiskunnan kehitys Venäjällä ei vielä tarjoa semmoista näköalaa mikä osottaisi suoraviivaista kulkua päämäärää kohden. Maa-

seutujen yhteiskunnallinen tilanne ja niissä vallitseva kehityksen suunta kulkee paremmin pois kommunismista kuin kohti kommunismia. Teollisuuden voimistuminen, niin että valtio voisi panna käyntiin suuria maanviljelyskoneita ja tieteellisiä viljelystapoja, voisi avata kehitysuunnan maataloudellisellakin alalla kommunismiin. Mutta olosuhteet ovat heittäneet eteen niin paljon vastuksia, ettei ole päästy myöskään teollisuuden alalla taloudellisen kehityksen yleistä suuntaa johtaviin tuloksiin.

RANSKA.

Ranska menetti sodassa asemansa tärkeänä kapitalistisena suurvaltana. Sota hävitti enemmän Ranskaa

kapitalistista talousjärjestelmää ja tuotantovoimia kuin minkään muun maan. Ranska on nyt maailmankapitalismin ja imperialismin suuri marttyyrimaa, jolla on suuren kartanon isäntärengin asemaan verrattava asema. Se sai oikeuden periä omaksi hyväkseen joukon epävarmoja saatavia. Näitten saatavien periminen tulee olemaan Ranskan porvarillisen hallituksen ja porvariluokan sisä- ja ulkopoliittikan määrääjä. Tämä antaa sille seikkailuluonteen. Vaikeissa taloudellisissa oloissa elävän ulkomaavelallisen rauhottaminen johtaa jatkuviin rauhoittamistoimenpiteisiin myöskin kotimaassa. Porvarillisen politiikan arvostelua täytyy rajottaa sana- ja lausuntovapauden esteillä. Monella muulla tavalla tämä johtaa säkenöiviin vastakohtiin porvarillisen järjestelmän puolestajain ja vastustajain välillä.

Tämmöinen olosuhde edellyttää kapinallisuutta ja kapinallisuuden kukistamisen jatkuvaa tilaa. Tämä tilanne ja ranskalainen kuumaverisyys ei ennusta Ranskan porvarilliselle järjestelmälle onnellisen rauhan päiviä. Huikean suuret valtiovelat pakottavat verottamaan raskaasti Ranskan talonpoikaisluokkaa, samalla kun Ranskan maataloudellinen tila kohtaa vaikeuksia m. m. Yhdysvaltain ja muittenkin maitten väkijuomakieltolakien johdosta, sillä viiniviljelys on yhtenä Ranskan maatalouden kulmakivenä.

Ranskan työväenliikkeessä on havaittavissa yhtenäistymistä. Ammattijärjestöt ja sosialistipuolue ovat nyt lähemmässä yhteistoiminnassa ja yhteisymmärryksessä kuin koskaan ennen. Ei ole mikään odottamaton tai ihmeellinen asia, vaikka Ranskan työväenliike julistaisi lähemmässä tulevaisuudessa ohjelman: eläköön soviettijärjestelmään perustuva työläisten ja talonpoikain tasavalta Ranskassa!

ITALIA.

Samantapainen seikkailutilanne kuin Ranskassa vallitseva, johtaa myöskin Italian porvariston politiikkaa. Kun Ranskan osana on korjata asemansa ja turvata tule-

vaisuutensa edesmenneen suur-imperialistisen Saksan perinnöllä, niin Italia koettaa kaapata Itävalta-Unkarin hajoamisesta johtuvia etuja niin paljon kuin mahdollista, jopa maailman isäntäkapitalistien tahdon vastaisesti. Italia tahtoo saattaa entisen Itävalta-Unkarin alueille muodostuneet kansakunnat taloudellisessa kanssakäymisessään muun maailman kanssa riippuvaksi Italian kapitalismista.

Että tällä on vastaava vaikutus Italian työväenliikkeeseen, siitä saa todistuksen vallankumouksen aattopäivien psykologiaa sisältävistä protesteista, päätöksistä, ohjelmista ja manifesteista. Asiantilaa valaisee myöskin se, että Italian sosialistipuolue on suoranaisesti päättänyt liittyä Moskovan Internationaleen.

INTERNATIONALE.

Viisi vuotta sitten lakkasi toisen Internationalen olemassaolo elävänä elimistönä. Eikä se ole monista yrityksistä huolimatta henkiin herännyt. Jos toinen Internationale olisi voinut kokoontua Venäjän vallankumouksen jälkeen Tukholmassa, kuten oli aikeita, niin mahdollisesti tilanne toisessa Internationalessa olisi nykyistä parempi. Bernen konventioni, johon otti osaa eri maiden porvaris-radikaaliset sosialistit, puhumattakaan Hollannissa pidetystä ammattijärjestöjen kansainvälisestä kongressista, kulutti aikaa ja voimia väittelyyn mikä hallitus on syyllinen maailman sodan syttymiseen ja minkä maan työväki teki rikoksen kannattaessaan hallitustensa sota-politiikkaa. Sama väittely jatkui myöhemmin Lucernesä pidetyssä toisen Internationalen konventionissa. Ja jos sama väittely edelleen jatkuu tulevassa helmikuussa aiotussa kongressissa, niin toisen Internationalen elottoman ja ilottoman elämän päivät pian päättyvät kokonaan.

Moskovassa pidetty konventioni, johon otti osaa joukko eri maiden edustajia, joilla kumminkaan ei ollut säännöllisessä järjestyksessä annettua edustajavaltakir-

jaa, paitsi tietysti Venäjän edustajilla, lausui köyhälistöläisinternationalen johtavat periaatteet maailman tilan nykyisessä vaiheessa. Moskovan Internationaleen liittymispyrkimyksiä on kaikissa maissa, mutta vähäiset ovat ne joukot, jotka eivät lausuisi jotain arvostelevaa tai jotka eivät epäröisi tunnustaa, että maailman eri maiden työläisluokkia käytännöllisessä taistelussa edustava Internationale semmoisenaan on se mikä perustettiin Moskovassa.

Kommunistipuolueitten taholta tuleva hillitön arvostelu niistä työväenliikkeistä, jotka kaikesta huolimatta eri maissa edustavat miljoonia järjestyneitä työläisiä, hidastuttaa myöskin kolmannen Internationalen muodostumista. Kuten oikeistolaissosialistit, niin myöskin kommunistit vetävät soitaan syyllisyyskysymykset riita-asiaksi proletariatin kansainvälisestä yhteenliittymisestä keskusteltaessa.

Irlannin kapinointijalo "parlamentti"

Eri maiden vasemmistolaissosialistien puolueissa on huomattavia vähemmistöjä, jotka vastustavat ehdotonta yhtymistä Moskovan Internationaleen. Ruotsin vasemmistopuolue hyväksyi liittymispäätöksen kahden kolmannen osan enemmistöllä. Norjan sosialistipuolueessa, jota vasemmistolaiset johtavat, tapahtui hajanasta yhtymispäätöksen johdosta. Sweitsin vasemmistolaisten johtama sosialistipuolue on yleisäänestyksellä, noin 14,000 äänellä 8,000 ääntä vastaan, hyljännyt yhtymisesityksen. Yhdysvaltain sosialistipuolueessa, joka muutoin on samalla kannalla kuin Sweitsin sosialistipuolue ja Ruotsin vasemmistopuolue, on tämän asian johdosta enemmistö ja vähemmistö. Unkarin työläisten puolue, joka oli liittynyt Moskovan Internationaleen, on

nyt eronnut siltä. Saksan Itsenäisessä sosialistipuolueessa ei ole vielä virallisesti otettu asiaa esille. Italian sosialistipuolue on tehnyt yhtymispäätöksen, mutta sekin samantapaisella sivuhuomautuksella minkä Yhdysvaltain Sosialistipuolueen äskeisen konventionin vähemmistö teki.

Kumminkin on semmoisia kansainvälisiä päivän kysymyksiäkin, joissa kaikkien maiden luokkatietoiset työväenjärjestöt, paitsi tietysti peruseriaatteissa, yhdistyvät. Euroopan maiden työväenjärjestöt ja sosialistipuolueet tuomitsevat imperialistisille perusteille ja tarkotusperrille tehdyn rauhansopimuksen. Samoin kapitalistisen luokkavallan säilyttämistarkotusta palvelemaan aiotun "kansainliiton". Vanhoillisemmatkin työväenjärjestöt vastustavat ja tuomitsevat eri maiden hallitusten hyökäyksiä Neuvosto-Venäjää vastaan.

Viisi vuotta sitten julistivat kaikkien maiden porvarilliset, että sosialismi ja köyhälistön kansainvälisyys on kuollut.

Oliko?

Ei!

Ei sosialismi, eikä köyhälistön kansainvälisyys koskaan kuolekaan, mutta kapitalismi kuolee, joka on synttänyt sosialismin ja köyhälistön kansainvälisyyden.

F. J. S—ä.

Kuningas

Ikävänä syyskuun iltana, kun sadevesi lotisee katuojissa, kun loka takertuu housunlahkeisiin ja kun sähkövalot näyttävät alakuloisilta ja murheellisilta, astuu kaksi miestä pitkin pääkaupungin sivukatuja. Etumaisena kulkeva on suuri, lihava mies ja takana tuleva on pieni, villakoiraa muistuttava. Turkin kaulus on kiinteästi kaulan ympärillä, keppi viuhottaa ilmaa ja sadetta.

— Astukaa hieman hitaammin, herra pääministeri, lausuu pieni mies takana, johon isompi edelläkulkija vastaa:

— Teidän majesteettinne ei koskaan voi olla valittamatta.

Sillä isompi mies on entinen pääministeri ja pienempi, villakoiraa muistuttava, on entinen kuningas, jota pääministeri taluttaa ikäänkuin kaulapannasta läpi sateen ja tuulen.

Kun he saapuvat leveälle Broadwaylle, painaa kumpikin hatun silmilleen, sillä voi sattua ikävyyksiä jos heidät tunnetaan, vaikka tiedetäänkin heidän täällä olekelevan; automobiilit päästelevät sydämettämiä töräyksiä, jalankulkijat kiirehtivät sisälle ja sanomalehtipojat tarjoilevat sanomalehtiä. Nopeasti sivuuttavat he Broadwayn, saapuvat poikkikadulle ja saavat ohimennen mieltäkiinnittävän tarjouksen parilta maalatululta neitoselta. Kuninkaan mielenkiintoa herättää vilpittömästi tarjottu lemmentilaisuus ja hän katselee kysyvästi pääministeriä, mutta tämä taivaltaa ohi ja kuningas seuraa raskaasti huokaisten. Pimeä, tyhjä avenue, jota he nyt käyvät, tuntuu ijankaikkisuuden esikuvulta; siellä täällä on joku kurja juutalainen, joka tarjoilee heille vanhoja

pukujaan, viilojaan, kirveitään ja kamaansa peräti mitätömästä hinnasta, joku työläinen kiiruhtaa kotiinsa eväskannu kädessään, joku poliisi nojaa sähköpaaluun ja viheltelee jotain aaria laihasta oopperasta; kahden kulki-jän askeleet kopsahtavat katuun — toisen varmasti ja päättävästi, toisen sipsutellen ja epävarmasti.

— Teidän majesteettinne kävely herättää liian suurta huomiota, huomauttaa pääministeri.

— En voi sitä auttaa, sillä suurille suvuille tulee erikoisia rotumerkkejä, vastaa kuningas nöyrästi; meidän suvussamme kaikki miehenpuolet ovat huonoja kävelijöitä. Meidän olisi pitänyt ottaa vuokra-ajuri.

— Emme voi ottaa ajureita, sillä kaikki työväenlehdet ovat julkaisseet kuvamme, vastaa pääministeri. Teidän majesteettilenne on parasta olla hissukseen.

Viimein he pysähtyvät sivukadulla olevan, yksinkertaisen talon edustalle, ja pääministeri koputtaa ovelle.

Heidät lasketaan sisälle. Kuningas vedetään esille märestä turkistaan ja hän näyttää entistä viheliäisemmältä ja surkeammalta.

Lukuunottamatta koreapukuista palvelijaa, on huoneessa kolme miestä.

He ovat kaikki kukistuneita pääministereitä, jotka ovat lähteneet Atlannin yli vallankumousta pakoon.

Sanaa sanomatta kattaa palvelija pöydän, ja kaikki istuvat ympärille. Kuningas asetetaan korkeaselystäiseen tuoliin rotevan pääministerinsä viereen ja muut asettuvat paikalleen. Kun kaikki on reilassa, nousee pääministeri seisomaan ja alkaa:

— Teidän majesteettinne, hyvät herrat. Tänään on vuosi kulunut siitä kun olimme pakotetut erinäisten olosuhteiden pakottamina jättämään syntymämaamme por... pro... protetaarisen...

— Proletaarisen, rakas ministeri, oikaisee kuningas hiljaa, te ette koskaan voi oppia sanomaan proletariaattia.

— ...proletaarisen vallankumouksen pakottamina. Jumalan tahto oli, että me pääsimme tähän kaukaiseen maahan, jossa kuitenkin voimme ottaa osaa armaan isän-

maamme kohtaloihin. Minä pyydän hänen majesteettinsa nimessä avata tämän pienen, mutta historiallisen juhallisuuden. Kuninkaan malja!

Kuninkaan malja nielaistaan alas, ja kukin on katkeran näköinen kuin olisi ryypännyt lipeätä. Sitten nousee eräs pääministeri puhumaan:

— Teidän majesteettinne, hyvät herrat! Sallikaa minun, ennenkuin puhun, esittää malja palautuvan kuninkuuden asialle.

Hän hotkasee viiniä ja kaikki tekevät samoin.

— Ikäviä tietoja tulee edelleenkin, jatkaa hän siten. Toiveemme vallankumouksesta pienenevät päivä päivältä. Minä en tunne oloja niissä maissa, joista herrat ovat tulleet tähän maahan, mutta oman isänmaaparkani asioista olen onnistunut saamaan tuoreita tietoja. Herroilla ei liene mitään sitä vastaan, vaikka kutsun tänne erään vanhan, uskollisen palvelijan, joka juuri on saapunut tähän maahan, paettuaan diktatuuria.

Palvelija saattaa sisälle raihnaan näköisen, laihtuneen miehen. Hänen kirjava, tilaisuutta varten huolisteltu univormunsa erottautuu räikeästi toisten frakkipuvuista. Hän kumartaa oikealle ja vasemmalle, ja tunnuttuaan oman maansa entisen pääministerin, asettuu hän hänen taakseen kuin vahtia pitämään; hän on hämillään ja yllätetty, mutta yrittää esiintyä varmasti.

— Herroilla on onni tutustua maamme entisen valtiollisen salapoliisin päällikköön, esittää pääministeri otuksensa.

Kuningas on uteliain.

— Mitä sinne teidän maahanne kuuluu? kysyy hän.

— Pahaa, teidän korkeasti kunnioitettu majesteettinne. Työmiehet, hm., hallitsevat. Kaikki on nurin.

— Murhaavatko ne... parempia ihmisiä?

— Ei, jos paremmat ihmiset eivät salaliittoudu. Mutta he — ikäänkuin nöyryyttävät heitä. Teidän majesteettinne, ministeristömme eräs entinen päämies pitää parhaillaan kengänpuhdistusliikettä pääkaupungissa, sillä sitä alaa ei ole kansallistutettu, ja hän haluaa olla itsenäinen, kuten koko hänen elämänsä osottaa, viimeiseen saakka.

Tiedonanto vaikuttaa syvästi läsnäolijoihin.

Kuningas tointuu ja yrittää olla leikkisä:

— Veteleekö se?

— Mainitaan, että hänen ylhäisyytensä tienaa hyvin harjaamalla sotamiesten saappaita; tulevat nähkääs uteliaisuudesta katsomaan entistä kansleria...

— Häpeällistä, kertaavat kaikki.

— Viimeisestä hallituksen sanomalehdestä, joka on minulla mukana, näin uutisia myöskin teidän maastanne, teidän majesteettinne, sanoo urkkija kääntyen kuninkaan puoleen.

Tämä hätkähtää.

— Uutisia?

— Teidän majesteettinne linnat on takavarikoitu.

— ... takavarikoitu, kertaa kuningas.

— Puistot ovat yleisön käytettävissä.

— Ah!

— Kaikki kuninkaalliset arvomerkit on viety museoon, kuninkaan mieskohtainen omaisuus takavarikoitu kansalle ja kuningatar...

— Mitä?! kiljaisee kuningas.

— ... on lähetetty ...

— Vankilaan, ähkii kuningas.

— Pahempaa, tekemään luetteloa kuninkaan omaisuudesta tulevaa historiaa varten.

Kuningas vaipuu tuoliinsa.

— Entäs meidän sankarijoukkomme?

— Pettäneet teidän majesteettianne. Kun heille luvattiin toimeentulo, jos tekevät työtä, menivät he ensimmäisen kutsun saatuaan hallituksen puheille ja opettavat nyt diktatuurihallituksen sotilaita tavallisina opetusupseereina.

— Me määräämme ne hirtettäväksi, lausuu kuningas, entisen loistonsa ja käskijävaltansa muistavana.

Surumielinen hymy peittää pääministerien kasvot.

Nyt alkaa kuninkaan pääministeri kysellä:

— Eikö se suuri rahasumma, jonka lähetimme maamme, vaikuttanut? Eikö sillä voitu järjestää tehokasta vastatoimintaa?

- Ei, teidän ylhäisyytenne.
- Miksi?
- Rahalla ei ole mitään arvoa.
- Rahalla ei ole arvoa!
- Juuri kun minä lähdin, tuli muodollinen päätös siitä, että kaikki kulta katoaa liikkeestä ja tilalle asetetaan kuitit jotka osottavat kunkin suorittamaa työmäärää. Kun rahalla ei mitään tee, ei kukaan myy vapauttaan ja aseta itseään vaaraan sitä omistamalla.
- Mutta se oli kultaa.
- Hallitus takavarikoi sen ja ostaa sillä täältä tarveaineita... Tapasin matkalla sen, joka oli rahoja perille viemässä. Hän on täällä. Jos teidän majesteettinne suvaitsee...
- Tänne mies! huutaa majesteetti, unohtaen kuninkaallisuutensa.
- Tuodaan toinen mies.
- Sivuovi avautuu ja sisälle tulee epäilevästi vilkuileva, suurikokoinen mies, hänen majesteettinsa tilapäinen uskottu. Hänen käyrän nenänsä alta kuohuu kähärät viikset kohti taivaita.
- Meille on kerrottu, että te ette voinut viedä perille meidän varojamme, sanoo kuningas mahtavasti.
- Minut vangittiin ja ne otettiin minulta pois.
- Mutta kuinka itse pääsitte vapaaksi?
- Pakenin.
- Kuinka voitte paeta?
- Hm. Se on hieman omituinen juttu. Ne eivät huolineet minua edes vankilaansa...
- Me emme ole tyytyväinen teihin, julistaa kuningas, nousten ylös ja ojentaa kahveliaan, ikäänkuin aikoen kahvelilla tehdä lopun kurjasta palvelijastaan.
- Lähetti poistuu.
- Vallitsee syvä hiljaisuus.
- Jokainen nieleksii ruokaansa kuin katkeraa yrttiä, palvelija liikkuu kuulumattomin askelin, urkkijain päällikkö vetäytyy hiljaisen kunnioitukseentunteen kyllästämänä taustalle. Sade soi akkunoissa. Kaukaisena humuna kuuluu suurkaupungin melu tähän syrjäiseen paikkaan.

kaan, jossa entiset vallanpitäjät syövät yksinkertaista ateriaansa. Vihdoin loppuu ateria ja palvelija kokooa nopeasti jätteet ja astiat; hän tuo paksuja sikaareja kuin mitään tätejä paksuissa vatsavoissa ja ojentaa sähkövirittimestä tulen itsekullekin; kuningas painaa silmänsä kiinni ja mietiskelee. Ajatuksensa kiertävät vanhassa maassa; hän hirtättää vastustajiaan, heittää koppia keskiluokkain edustajille, hajottelee valtiopäiviä, äänestytää uusia armeja itselleen; hän ottaa koko maan kuin visertävän hottisen pesän kouriinsa ja sylkää siihen kuninkaallisen syljen, hän vaihtaa ministereitä kuin tuohisia, sidottaa vallankumouksellisia yhteen ja jauhattaa ne kuularuiskuilla lihapullaksi. Pääministerin ajatukset liittyvät tähän henkevään leikkiin; hän uneksii palautuvasta vallasta, vastustajain armonrukouksista, hän havaitsee itsensä hymyillen puhumassa luikuria edustajille, hän valitsee muutamista miehistä sotilasdiktatuurin; hän heittää tuon heikon kuninkaan romukoppaan vuosi-eläkkeen kanssa ja luo kapitalistisen diktatuurivaltion, hän musertaa ja kohottaa, nöyryyttää ja iskee! Hän polkee maasta uskollisia armeijoita kuin käärmeitä ja usuttaa ne taistelemaan puolestaan, hän koristaa pääkaupungin sähkötolpat vallankumouksellisilla, hän kääntelee ulkovaltoja nurin kuin rukkasia ja antaa kuninkaiden kerjätä armoa ...

Hän hymyilee kuin virtahevonen, kunnes palvelija nöyrällä äänellä huomauttaa:

— Teidän ylhäisyytenne on kaatanut kastiketta liiville.

Kastike pyyhitään pois ja runoton todellisuus irtottaa vastaan.

Kuningas herää mietelmistään. Hän heittää rukoillevan silmäyksen pääministeriinsä. Tämä ymmärtää.

— Hyvät herrat. Vaikka hetki ei olekaan sopiva, olen pakotettu kiinnittämään huomiotanne erääseen seikkaan, joka läheisesti koskee kyllä meitä kaikkia, mutta erikoisesti kuningasta. Hänen majesteettinsa menetti kaikki mieskohtaiset varansa yrityksessä, jonka surulliseen lopputulokseen meillä on ollut tilaisuus tu-

tustua. Olemme olleet pakotettuja vähentämään jo yhden palvelijan, joten meillä on käytettävissämme vain yksi...

Kukaan ei vastaa, joten pääministeri jatkaa:

— On tietysti naurettavaa puhua näistä jokapäiväisistä asioista, mutta haluan ne kuitenkin tuoda esille. Tietysti hänen majesteetillaan olisi tilaisuus ansaita rahoja. Jos hän alistuisi harjoittelemaan eräitä temppuja, joita esitetään sirkuksissa, takautuisi hänelle sievät vuositulot...

Kuningas kiivastuu. Loukkaus on niin avonainen, että hänen omanarvontunteensa herää ja hän lausuu:

— Herra pääministeri ei kuulu vanhaan aatelistoon. Räätilimestarihan oli isänne?

Heitto sattuu. Pääministeri vastaa:

— Valtakunnan menestys ja kuninkuuden onni riipui viimeaikoina meistä, joiden esi-isillä oli kunnia ommella vaatteita kuninkaille.

Hän pistää monokkelin silmäänsä ja tirrottaa sen läpi kuningasta. Tämä taisteleva katse lannistaa kuninkaan kokonaan ja hän lausuu:

— Hyvät herrat. Meidän asemamme ei ole kovin hyvä, kuten herra pääministerillä oli kunnia kuvata. Teidänkään asiallenne ei olisi eduksi, jos joutuisimme tässä maassa herättämään julkista huomiota raha-asioillamme. Meidän lähtömme, kuten herrat tietävät, tapahtui niin tavattomissa oloissa, että emme ehtinyt ottaa välttämättömiä tarpeita mukaamme. Varustuksemme, kuten herrat kokemuksestaankin hyvin tietävät, ovat vailla sitä suuruutta, jota arvomme edellyttäisi.

Nyt tarttuu puheeseen pieni pääministeri, joka tähän saakka on ollut vaiti. Hän siristelee silmiään ja luo nöyrän katseen kuninkaaseen. Mutta sitten valaisee hänen kasvojaan sisäinen innostuksen tuli, ja hän alkaa:

— Teidän maanne onni on minulle yhtä kallis kuin senkin maan, josta olen joutunut harhailemaan pois. Minä uskon vahvasti jumalaan ja oikeuden lopulliseen voittoon ja olen varma, että olot palautuvat entiselleen, kun roskakansa on saanut tarpeekseen huvitella. Mutta sii-

hen mennessä olemme mekin pakoitetut uhraamaan joutain. Itsepuolestani olen sen uhrauksen jo tehnyt. Se on periaatteellista laatua.

Kaikki kuuntelevat häntä.

— Me olemme nyt viettämässä vallankumouksen vuosimuistoa, vallankumouksen, joka ei päättynyt meille hyvin. Maa, jota minä edustan, on tasotellut oloja. Valitsee kansanvalta, ja kuninkaamme on viimeisten tietojen mukaan ostanut maatilan ulkomailta ja ruvennut kasvattamaan kirsikoita. Meidän on pakko uhrata kuninkas.

— Uhrata! Uhrata minut! huudahti kuningas.

— En tarkoita majesteettianne, vaan yleensä kuninkuutta. Nykyään ei herätä muuta kun paurua puhua kuningasvallan takasin saattamisesta, joten on paras puhua demokratiasta...

— Mutta enhän minä voi olla demokraatti! Minä olen kuningas!

— Meidän pitää oppia puhumaan demokratiasta, jatkkaa pikkumies silmät sjrillään. On nähkääs kahta lajia demokratiaa, roistojoukkojen demokratiaa ja kansan demokratiaa...

Kuningas veistää niin ilkeästi kuin voi:

— Te tietysti, herra pääministeri, edustatte roistojoukkojen demokratiaa...

— Me voimme pitää entisten kuninkaiden taloudellisista asioista huolta, vastaa ilkeyteen pikku mies niin purevasti, että kuninkaan mieleen tulee sirkustempu.

— Hyvät herrat, tarttuu nyt puheeseen kuninkaan pääministeri, me emme voi johtaa keskustelua asioihin, jotka katkeroittavat meitä kaikkia. Sallikaa minun lausua teille kaikille jäähyväiset toivomuksella, että ensi vuonna tähän aikaan kaikki on jälleen muuttunut.

Tämä on kaikille käsky nousta ylös.

Kuningas upotetaan turkkiinsa ja hän seuraa pääministeriään vaappuvin askelin. Jäähyväiset muodostuvat etiketin mukaisiksi, kohteliaiksi ja jäykiksi. Demokraattiseksi tulleen ministerin jäähyväisissä on jotain masentavaa.

Pääministeri ja kuningas kävelevät asuntoaan kohti. Sade on hellittänyt, mutta kadut loistavat märkinä.

He ovat aivan väsyksissä pitkän kävelymatkan jälkeen päästyään keskikaupungin loistavalle kauppakadulle. Sanomalehtipojat kiljuvat ylimääräisiä lehtiä. Pääministeri ostaa yhden ja kalpenee.

— Mitä? kysyy kuningas. Jotain uutta kuningaskunnastamme?

— Tavallaan, vastaa ministeri. Joku on meidät pettänyt. Tuskin tunti sitten kuulimme puhuttavan demokradiasta, kun lehdet tietävät kertoa, että olemme hyljänneet teidän majesteettinne.

Kuningas masentuu.

He ottavat vuokra-ajurin ja ajavat asuntoonsa.

Kuninkaan jalat tuskin kannattavat. Palvelija melkein kantaa hänet sohvalle, johon hän vaipuu kuin suohon.

Palvelija seisoo epäröivän näköisenä ovelta.

— Jotain asiaa? tiedustaa ministeri.

— Barnum-yhtiön tirehtööri jätti tämän, selittää hän ja tuo täyteen kirjetetun paperiarkin.

Ministeri tutkii sitä. Se on täydellinen välikirja hänen majesteetilleen esiintyä sirkuksessa. Tirehtööri, katsoen kuninkaan suurta arvoa, selittää, että hän ei halua kuninkaan tekevän mitään erikoisia temppuja, vaan saa hän sovitun palkan, miljoonan vuodessa, vain esiintymällä ja pitämällä puheen, jota kuninkaan itse ei tarvitse valmistaa, vaan jonka yritys pyytää valmistaa. Puhe ei ole pitkä ja koko kuninkaallinen esiintyminen kestää enintään kymmenen minuuttia, paitsi jos suosion-osotukset ovat niin vaativat, että esitys pitää uusia. Hänen majesteetilleen taataan erikoinen vaunu ja kaksi palvelijaa, kokki ja kamaripalvelija; hänellä on oikeus kirjottaa artikkeleita lehtiin lisäkorvaukseksi, ylöspito vapaa, mutta puvut saa kuningas itse hankkia. Yhtiö suositaa hänen käyttävän niitä pukuja, joita hän käytti kuninkaana ollessaan. Välipuheen ajalla ei kuningas saa esiintyä muissa sirkuksissa eikä tilaisuuksissa ja saa hän

palkan etukäteen, jos ilmottaa siitä täytetyn välikirjan mukana erikoisesti.

Pääministeri esittää asian kuninkaalle, joka hajamielisenä kuuntelee esitystä. Kaunopuheisesti, kuten ennen, syöttäessään hyvin maustettua valhetta eduskunnalle, pääministeri kuvaili tarjouksen edullisuutta, maalasi räikeän, mutta ilmeisesti todenmukaisen kuvan kuninkaan tulevaisuudesta yksityishenkilönä, kehaisi kuninkaan hyvää ulkomuotoa ja osotti, kuinka kaikki suuret, loukatut persoonat ovat oikeutetut saamaan mainetta tavalla tai toisella; hän loi taitavan valtiomieskatseensa Europan kartalle ja totesi, että kuninkaiden aika on mennyt ja että todenäköisesti sieltä virtaa työttömiä kuninkaita nykyiseen olinpaikkaan täyttäen markkinat kysynnällään ja siten polkien ansaitsemismahdollisuuksia; tämän jälkeen ravisteli hän sukuyhpeyttä ja havaitsi, että nykyään on hyödyllisintä keikkua ajan aaltojen mukana, eikä haria vastaan; sitten hän tuli itse asiaan, selittäen, kuinka mainehikas ja luotettava nimi on tällä yhtiöllä, joka teidän majesteetillenne tekee kunnian tarjota toimeentuloa; sen henkilöluetteloista tulee kuningas jonkun ajan kuluttua tapaamaan kaikki aateliset neuvonantajansa ja vanhojen sukujen kunnioitettavat edustajat, kunhan ne vaan selviävät vanhasta maasta; lopuksi maalasi ministeri taiteilijan vaistolla kuvan henkilöstä, joka nääntyy, sukuperästään ja arvostaan huolimatta, nälkään ja kuinka hänet lopulta jonain päivänä joku tavallinen konstaapeli löytää kuolleen jostain puistosta ja hautaa kunnan kustannuksella köyhien hautausmaahan.

Kun esitys on päättynyt, kysyy kuningas:

— Onko ihan varmaa, että me emme saa koskaan valtakuntaamme takaisin?

— Surullista, mutta totta, vahvistaa pääministeri.

— Onko kassamme tyhjä?

— Jokseenkin tyhjä.

— Saammeko sirkuksessa pitämässämme puheessa arvostella nykyisiä vallanpitäjiä vanhassa isänmaassamme?

— Sen voi liittää ehtoihin.

— Antakaa sitten kynä ja välikirja tänne, lausui hän vanhoille suvuille sopivalla, arvokkaalla tavallaan.

Pääministeri vie hänelle pyydetyt esineet.

Kaukaa kuuluu maailmankaupungin jymeä pauhu.

Pääministeri peittää pienen, surkean, mitättömän olennon viltillä, ja siinä nukkuu hänen majesteettinsa rauhallisesti ja miljoonistaan uneksien — pienenä, palveltuna ja nuoltuna kuin villakoira.

Kalle Rissanen.

Maailma vallankumouskauden pyörteissä

Pintapuolisesti silmäiltäessä kuluneen vuoden tapahtumia, luovat ne kuvan maailmasta, joka on kuin ylösalasin. Huolimatta maailmansodan virallisesta päättymisestä, jatkuu edelleenkin kaaosmainen tilanne. Odotetaan ja valitetaankin, mutta ei palaudu ennen sotaa vallinnut n. s. normaalitilanne takaisin.

Syvemmillä katsottaessa näitä valtavia tapauksia, havaitsee kaiken pohjalla kuitenkin selvän suuntaviivan. Johtavana punasena lankana kulkee eteenpäin uusi suurimerkityksellinen voima — maailman köyhälistö. Kaaosmaisuus, levottomuus, on vain seurauksena siitä yhteiskunnallisen vallankumouksen laineesta, mikä on alkanut liikehtiä eteenpäin.

Uusi historiallinen ajanjakso on avaantunut eteenme. Yhä selväpiirteisemmäksi muodostuu työväenluokan liikehtiminen määrättyä päämäärää kohden — kohti yhteiskunnallista vallankumousta.

Tuskatta, taistelutta ei uusi synny ja vanha kuole. Feodaalisen järjestelmän kukistumiskausi oli monivuotista sekasorron aikaa. Kuinka paljon tuskallisempaa onkaan voimakkaan kapitalistisen järjestelmän kukistamiskausi! Monet ovat ne taistelut, jota uusi ja vanha joutuvat käymään. Monet ovat työväenluokan voitot ja rasakat tappiotkin. Voi tulla näennäisiä pysähtymishetkiä, taantumuskauksia, voi tulla rajua eteenpäin syöksymistä. Niiden laajuuden ja merkityksen on vasta tulevaisuus näyttävä.

Nykyajan merkit kumoamattomasti kuitenkin todistavat sen, että siihen "vanhaan hyvään aikaan" ei enää voida palautua. Työn ja pääoman sitkeä jättiäiskamppailu on alkanut.

MISSÄ MERKEISSÄ KUMOUSLIIKE KULKEE?

Erittäin silmäänpistäväenä ilmiönä nykyisessä vallankumousliikkeessä on sen selvä, tietoinen ilmenemismuoto. Vallankumousmaissa työläiset ovat ryhtyneet ratkai-

Liittolainvoimallaan kajahtava Arkangelissa

semaan yhteiskunnallista valtakysymystä köyhälistön diktatuuria tulkitsevan neuvostovallan muodossa.

Työväen- ja sotilaiden neuvostojen muodostaminen ilmaisee vallankumouksen asteen ja sen luokkaluonteen, sillä, käyttäksemme Leninin sanoja, neuvostojen kanssa ei sovi leikitellä, niiden perustaminen merkitsee kansalaissotaa ja kansalaissotaan ei ole antaannuttava ellei ole riittävästi voimia.

Neuvostojärjestelmä ei ole mikään "keksintö", vaan syntynyt parhaiten tulkitsemaan työläisjoukkojen mielialaa, parhaiten vastaamaan heidän taisteluaan. Kieltämättömän selvästi ovat eri maiden tapahtumat osoittaneet työväendiktatuuria tulkitsevan neuvostovallan välttämättömyyden.

Paljo on aikoinaan puhuttu työväen diktatuurista. Vieläkin kiistellään. Nyt se kuitenkin ilmaantuu selviönä, käytännöllisyytenä. Vallankumouksessa voittaneitten työläisten toteuttamana se on elävänä todellisuutena.

Venäjänsä työväestön etuvartiojoukon, Kommunistisen (bolsheviki-) puolueen yksi etevimmistä teoretikoista, Bucharin, selittää työväenluokan diktatuurin merkitystä m. m. seuraavasti:

”Työväenluokan diktatuuri merkitsee työväenluokan valtiovaltaa, joka kuristaa porvaristoa ja tilanomistajia. Tämä työväenvalta saattaa syntyä vain työväenluokan sosialistisesta vallankumouksesta, joka hävittää porvarillisen valtion ja porvariston vallan sekä rakentaa sen rannoille uuden vallan — itsensä proletariaatin ja sitä kannattavan köyhälistön vallan. Tässä me todellakin olemme työväen valtion kannalla, mutta anarkistit ovat sitä vastaan. Siis me kommunistit olemme työväen hallituksen kannalla, jota tarvitaan jonkun aikaa, siksi kunnes työväenluokka saa pidettyä kurissa vastustajansa, sen aikaa kun se kesyttää koko porvariston, ajaa siitä pois kaiken kopeuden ja hävittää porvaristosta kaiken toivonkin päästä nousemaan uudelleen valtaan.”

KAIKKI VALTA, TYÖVÄESTÖLLE.

Neuvostovallan, työväen diktatuurin, perimmäisenä tarkoituksena on siis se, että kaikki valta työväestölle. Porvaristolta riistetään oikeudet. Tämä senvuoksi, että tunnettu tosiasia on se, ettei porvaristo koskaan mielisuosioilla luovu vuosisataisista riisto-oikeuksistaan. Kynsin-hampain se tulee tarraamaan uutta järjestelmää vastaan. Työväenluokka, jos se kerran on kumouksen kautta saanut vallan käsiinsä, ei näinollen voi antaa tahallaan minkäänlaisia aseita porvariston käsiin. Vaikka työväestö onkin saanut vallan käsiinsä, ei se silti ole siinä tuokiassa voinut hävittää luokkayhteiskuntaa. Työväen diktatuurin kautta pyritään jouduttamaan sitä aikaa, jolloin luokat häviävät, jolloin enää ei ole mahdolli-

suutta toisella elää toisen työn kustannuksella. Vasta silloin on mahdollisuus toteuttaa kansanvalta, kaikilla yhteiskunnan jäsenillä olla yhdenarvoiset oikeudet.

Luonnollisestikaan ei työväen diktatuuri ole iäti jatkuva työväen hallintomuoto. Kuvaavasti lausuikin Bucharin tästä m. m. seuraavaa: "...ennen kommunistista järjestelmää ja kapitalistisen järjestelmän jälkeen, kapitalismin ja kommunismin **väliajan aikana**, jopa sosialistisen vallankumouksen jälkeenkin työväenluokan täytyy muutamissa maissa kestää katkera taistelu ulkonaisten ja sisäisten vihollistensa kanssa. Ja tällaista taistelua varten tarvitaan luja, laaja, hyvin kokoonpantua järjestö, jol-

Bolshevikivankkeja Vindivrootokima

la on käytettävänään taistelun kaikki keinot. Sellaisena työväenluokan järjestönä esiintyy proletarinen valtio, työväen valta. Kuten muukin valtio, on proletaarinen valtio hallitsevan luokan (sillä hallitsevana luokkana tässä on työväenluokka) järjestö ja väkivallan järjestö, mutta väkivaltaisena porvaristoa kohtaan, keinona torjua porvaristo, lopullisesti lyödä se... Rikkaitten käyttämä väkivalta köyhiä kohtaan — on väkivaltaa työtätekeviä joukkoja vastaan ja on sen tarkoituksena kapitalistisen rosvoituksen tukeminen ja lujittaminen. Päinvastoin työläisten väkivalta porvaristoa kohtaan asettaa päämääräkseen miljoonien työtätekevien ihmisten vapauttamisen orjuudesta, pääoman ruoskan alaisuudesta,

rosvosodista, ihmiskunnan vuosisatojen ja -tuhansien aikana rakennettujen ja kerättyjen hyvyyksien raakamaiselta hävitykseltä ja rosvoamiselta. Juuri tämän vuoksi on vallankumouksen ja kommunistisen järjestelmän luomisen vuoksi välttämätöntä diktatuurin rautainen koneisto... Työväenluokan kädessä on valtiotalta — se on kirves jota se pitää valmiina porvaristoa varten. Kommunistisessa järjestelmässä, jolloin porvaristoa ei tule olemaan, jolloin luokkia ei ole, jolloin ei ole mitään ulkonaista eikä sisäistä uhkaa, silloin tämä kirves on tarpeeton.”

NEUVOSTOVALTA KÄYTÄNNÖSSÄ.

Neuvostovalta työväendiktatuurineen ilmenee jo käytännössä. Venäjän työväestö kukisti porvaristonsa vallan. Porvaristo ryhtyi vastavallankumouksellisiin toimenpiteisiin. Maa oli sodan ja tsaari- sekä porvaristovallan aikana ajautunut mitä kauheimpaan sekasortoon. Työväestön oli ryhdyttävä voimakkaisiin toimenpiteisiin. Ja käytäntö on näyttänyt ihmeellisiä tuloksia.

Venäjän työväenvaltaa vastaan ei noussut ainoastaan Venäjän porvaristo, vaan maailman liittoutunut porvaristo. Kaikkia keinoja on käytetty työväenvallan murskaamiseksi.

Työväen Venäjä on saarrettu. Siltä on katkaistu yhteys muun maailman kanssa. Käsitämme, mitä tämä merkitsee, kun tiedämme elävämme maailmassa, jossa kansainväliset suhteet ovat välttämättömät. Kukin maa on monessa eri suhteessa kiinteästi sidottu toinen toisiinsa. Venäjän teollisuus muutettiin sodan aikana pelkäksi sotateollisuudeksi. Muu teollisuus tuhoutui ja lamaantui. Luonnollisestikin nyt tarvitaan kipeästi kaikenlaisia koneita ulkomailta, jotta teollisuus voitaisiin mahdollisimman nopeasti järjestää uudelle pohjalle. Saarron johdosta niitä ei saada. Ei myöskään teollisuutta voida niin nopeasti edistää kuin olisi toivottavaa. Monella muulla alalla saarto vaikuttaa tuhoavasti. Maail-

man porvaristo sen tietää ja siksi se sitä onkin ylläpitänyt pitkän aikaa siten voidakseen tuhota työväen vallan.

Paitsi saartoa, on Työväen Venäjää vastaan pantu vakituksia palkka-armeijoita. Vastavallankumoukselliset saavat runsaasti kaikenlaista avustusta. Työväen Venäjän kulkulaitosta joudutaan nyt suureksi osaksi käyttämään sotilastarkotuksiin — ulkoapäin tunkeutuvan vihollisen vastustamiseksi. Kulkulaitosta tarvittaisiin sen kaikessa voimakkuudessaan maan sisäisten asioiden järjestämiseen. Kun sitä ei voida tehdä, niin luonnollisesti sekin on vakavana häirtana Työväen Venäjän kehitykselle.

VENÄJÄ SITTENKIN KESTÄNYT.

Kaikista ulkonaisista vihollisistaan huolimatta on Venäjän työväenvalta uljaana seissyt. Se on kestänyt koko maailman hyökkäykset. Maan sisäiset asiatkin ovat ihmeteltävässä järjestyksessä ottaen huomioon kaikkinaiset pakolliset vaikeudet ja esteet.

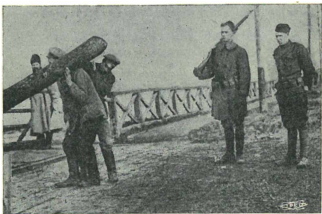
Työväenluokan diktatuurin lipun suojassa ovat työläiset kyenneet ehkäisemään vastavallankumouksellisen porvariston vehkeilyn. Ilman ulkomaisen porvariston apua itse venäläinen porvaristo ei enää kykenisi mihinkään. Ja samalla kuin työväen diktatuurin rautainen käsi ulotetaan porvaristoon, samalla se myös koskee itse sen luojaakin, työväestöä. Sen alaisena työväki itsekin toimii — teräksisenä järjestettynä joukkona, alistuen joukkotahtoon, täyttäen velvollisuutensa yhtenäisenä. Työväestö tekee tämän, tietäen ylimenokauden vaikeuksien sitä vaativan, tuntien että oikeuksia ei ole ilman velvollisuuksia.

DIKTATUURI-KYSYMYS MUISSA MAISSA.

European vallankumousmaissa alkavat yhä suuremmat työläisjoukot oppia tuntemaan työväen diktatuuriin pyrkimisen välttämättömyyden. Saksan työväestö sai mak-

saa tästä kalliin opetuksen. Saksaa voikin pitää kuvavana esimerkkinä "kansanvaltaisten" harhaluulojen petollisuudesta.

Saksan työväestön noustessa vallankumoukseen, suuri osa työväestä ja sen virallinen edustaja sos. dem. puolue, luotti edelleenkin n. s. kansanvaltaisiin keinoihin, unohtaen kansanvalta-kysymyksen luokkaluonteen. Seuraus on ollut se, että porvaristo, joka vallankumouksen tapahduttua säikähti, horjahti, on jälleen kavunnut valta-asemaan. "Kansanvaltaisuus" osottautuu

Boishevikiä vankkeja englantilaisen sotilaskomennon alaisena Arkangelissa.

enemmän tai vähemmän verhotuksi porvariston diktatuuriksi. Vallankumouksellinen työväestö on saanut maksaa toisen veriuhrin toisensa jälkeen siitä erehdyksestä, että se ei täysin tarmokkaasti ryhtynyt ensihetkestä lähtien toteuttamaan oman luokkansa diktaturia. Porvaristo on poiminut vallankumouksen hedelmät. Tämäpä onkin osottanut Saksan työväestölle, että sen nyt valmistautuessa uuteen vallankumoukseen, on tarkasti pidettävä huolta siitä, että valta joutuu täydellisesti työväestön käsiin ja että vain työväen diktatuurin kautta

sillä on mahdollisuus lopullisesti kukistaa riistävä porvaristonsa.

Niissä pikkumaissa, missä vallankumouslaine on pyyhkäissyt, on työväen diktatuuri välttämättömyyteni otettu käytäntöön. Niin Unkarissa ja Venäjän rajamaissa. Unkarin työväenvalta tosin kukistettiin, mutta sitä ei kyennyt kukistamaan Unkarin porvaristo, vaan teki-jänä oli samat voimat, jotka uhkaavat Venäjänkin työväenvaltaa.

KAPITALISMI VARUSTAUTUU.

Maailman kapitalismi ei ole sokea nykyisen vallankumouksellisen käymiskauden suhteen. Se varustautuu lujasti säilyttämään valtaansa. Eri maiden välillä solmitaan liittoja, kapitalistista kansainvälistä "Kansojen liittoa" rakennetaan nousevia työväenvaltoja vastaan.

Toiselta puolen varustautuu myös työväestö yhä lujempaan kansainväliseen yhteyteen, tietäen taistelun kapitalismia vastaan olevan kansainvälistä ja jos myös omassakin maassa on taisteltavaa. Samalla muodostuu uuden punasen Internationalen toiminta kokemusperäisemmäksi, järjestelmällisemmäksi. Ja voimakkaana, rohkaisevana kansainvälisen työväenliikkeen lipun kantajana kulkee Venäjän työväestö. Sen lippu on ollut omiaan antamaan uutta eloa, uutta rohkeutta vuosien sodankäynnissä sanomatonta kurjuutta ja tuskaa kärsineille miljoonajoukoille.

UUDEN AJAN KYNNYKSELLÄ.

Kaikkien maiden työläiset alkavat esiintyä yhä uhkaavammin sortojärjestelmää kohtaan. Erikoisesti Euroopan maiden työläiset alkavat yhä sankempina joukkoina yhtyä uuden ajan taistelulauluun.

Taistelujen merkkiä ei enää tarvitse odottaa. Ne ovat näkyvissä. Tulevaisuus vasta kykenee näyttämään kumpiko puoli nyt alkaneessa taistelussa pääsee voitolle. Tosiasiana voimme pitää vain sen, että vaikkapa lujasti järjestynyt maailman kapitalismi tulevien vuosien taistelujen aikana vielä voittajana suoriutuisikin, niin sittenkään työväenluokkaa ei ole lopullisesti murskattu.

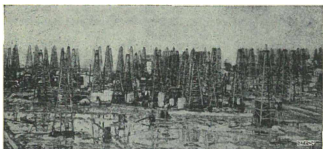
Vanhaan emme voi enää palata. Kansainvälisen proletiatin tunnussana on tästälähtien yhä kirkkaampana: **eteenpäin!**

Ja eteenpäin pyritään. Vastuksista ja tappioista ei saa lamaantua. Osottautukoon nykyisen järjestelmän voima joinakin hetkinä ulkonaisesti vielä vaikka kuinka vanhaksi, sisältä se sittenkin on laho. Tulevaisuus sittenkin kuuluu maailman työväestölle!

Yhdyvävulltain sotilaavartio
Vladivostokissa soviet-
tien kukistamisen
jälkeen

Y. H—n.

Texasilainen öljyalue

Tarina paloöljystä

Siihen aikaan kuin Mexicon kysymys oli kireimmillään ja Yhdysvaltain keltainen lehdistö kirkui äänensä käheäksi, vaatiessaan Yhdysvaltoja sekaantumaan tämän lähimmän naapurimaan asioihin, lähti muiden muassa eräs meikäläinen sanomalehtimies Mexicoon, tekemään itsenäisiä havaintoja sikäläisestä tilanteesta.

Hänen matkansa lähimpänä päämääränä oli Tampicon öljyalue, jossa keltaisen lehdistön tietämän mukaan epäjärjestykset ja mielivalta olivat mitä huolestuttavimmassa määrässä kehittyneet.

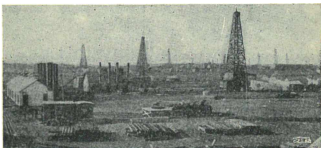
Suuri oli hänen hämmästyksensä kun hän samalla laivalla, jolla hän matkan teki, sai nähdä joukon uusmallisia öljynjalostuskoneita, jotka kaikki olivat osotetut Tampicoon — jossa olot keltaisen lehdistön selostusten mukaan olivat mitä sekavimmat.

Ja koneiden matkassa matkusti eräs Standard-yhtiön asiamies, joka matkan varrella lyöttäytyi puheisiin ja selitteli tulevaisuuden kuvitelmiansa seuraavaan tapaan:

”Öljy on tulevaisuuden polttoaine. Dollarin arvolla öljyä on kolme kertaa niin suuri käyttövoima kuin vastaavalla arvolla hiiliä. Tarvitaan vain, että teollisuus järjestyy öljynkäytön varalta ja hiilien aikakausi on mennyt”

Ja kun sanomalehtimiehemme tähän huomautti epäjärjestyksistä Tampicossa kohotti Standard-yhtiön mies vain olkapäitään, ikäänkuin olisi tahtonut sanoa: mitpä niistä? Tuotannon vaatimusten edessä on pikkuesteiden väistyttävä.

Aika joka sen jälestä on kulunut on todistanut hänen välinpitämättömyytensä täysin oikeutetuksi. Öljyteollisuus Tampicossa kehittyi ja varttuu kaikesta huo-

Kansas-Oklahoma-Texas öljykenttä

limatta. Hänen rohkea ennustuksensa öljyn tulevaisuudesta on vielä toteutumatta. Kestänee pitemmän aikaa ennenkuin se laajemmassa mittakaavassa ennättää toteutua; mutta aivan perusteeton se ei silti ole: öljyn aikakautta kohti sitä ollaan menossa yhtä varmasti, joskin hitaammassa tahdissa kuin öljynjalostuskoneet ”epäjärjestysten häiritsemään” Tampicoon.

Kiinteitä jättiläismäisiä voimakoneita käyttävä suurteollisuus, jossa aikoja sitten on sovellettu käytäntöön kalliita, suurtöisiä välineitä, joiden lämmitysaineena käytetään kivihiiltä, ei todennäköisesti varsin nopeaan tule siirtymään ”öljyn aikakauteen” vaikkapa öljy olisikin

teoreettisesti kaksi kolmannelta halvempaa kuin hiili. Välineiden muuttaminen öljynkäytön vaatimuksia vastaaviksi vaatisi suunnattomien pääomien hukkaamista nykyisten laitteiden uudesti järjestämisessä. Sitäpaitsi ei kekseliäisyys vielä monellakaan alalla ole osottanut keinoja millä hiilenkäyttöä voitaisi öljynkäytöksi muuttaa; varsinkaan sellaisilla aloilla joissa hiilien lämmitysvoima keinotekoisilla apuvälineillä on monikertaistutettu, kuten sulattimoissa ynnä muissa.

Tähänastinen kehitys ikäänkuin osottaa, että sähkö sikäli kuin olosuhteet myöntävät, tulee astumaan hiilien tilalle. Mahdollisesti alkaa öljyn aikakausi suurteollisuuden käyttövoimana välillisesti siten, että öljyä suuremmissa määrissä aletaan käyttää polttoaineena sähköä synnyttävissä. Mutta älkäämme haaveilko... Ken eli hän näkee miten kehitys tällä alalla suuntautuu.

Öljy kuletuksiliikenteen palveluksessa.

Löytyy ala jolla öljynkäyttö varmin askelin voittaa alaa päivä päivästä miltei huomaamattamme. Se on kuljetusteollisuus. Tällä alalla on öljy (gasoliini) jo tunkenut syrjään melkoiset määrät elävää voimaa (hevokset, vetojuhdat) ja pyörittelee voimakoneita, joilla vähävaraisempien "liisut" yhtähyvin kuin äveriäiden "limusiinit" sekä lukuisat "trokit" ynnä muut kiitävät eteenpäin. Ja mikäli aika ehtii tulee öljy tunkemaan tieltään maanviljelijäin "kaakit" ja traktorin käyttövoimana "kääntämään maata" johon "eläimen rehut" samoin kuin ihmisten syötävät" kylvetään.

Öljyn voittokulku tällä alalla tapahtuu huomaamatta, mutta silti varmasti. Ja käsikädessä tämän kotoisliikenteen valtauksen kanssa käy valtaus toisillakin liikenteen aloilla. Se tapahtuu herättämättä suurempaa huomiota, kuten on tapahtunut moottorivoiman astuminen aikaisemman juhtavoiman tilalle, mutta se tapahtuu kuitenkin. Vaikka me emme useasti tule luonneeksi sille suurempaa huomiota edes sittenkään, kuin se elävänä todellisuutena on edessämme.

Rautateillä ei öljynkäyttöä polttoaineena hiilien asemesta ole ainakaan mainittavammassa määrässä yritetty. Niillä on sama juttu edessä kuin suurteollisuudessa. Missä muutoksia aikaisempaan menettelytapaan on yritetty on sähkö ollut hiilien sijaisena. Näyttääpä siltä, että jos öljy rautateillä lämmitysaineena alkaa alaa vaihtamaan, niin tapahtuu se todennäköisesti siten, että sitä aletaan käyttää lämmitysaineena moottoreissa jotka valmistavat sähköä, jolla sitten junia kiidätetään eteenpäin.

Näin rautateillä. Eräällä toisella kuljetusliikenteen alalla on öljyn käyttö polttoaineena viime aikoina voitannut huomattavan tilan, jopa aikaansaanut, tai on aikaansaamassa, kokonaisen mullistuksen aikaisemmissa arvoissa. Tämä ala on valtameriliikenteen tärkeä ala.

Siitä hieman seuraavassa:

Öljy valtameriliikenteen palveluksessa.

Maailmansota, joka valtameren pohjaan passitti miljoonia tonneja laivatonnistoa, oli välillisesti tärkeänä tekijänä erään, tai oikeammin eräiden, huomattavien aloitteiden aikaansaamisessa valtameriliikenteen alalla. Puute tonnistosta, joka kaikista uudestirakentamisyrityksistä huolimatta alkoi ilmetä yhä tuntuvampana, pakotti laivaliikenteen harjottajat luomaan huomiota jokaiselle aloitteelle mikä oli omiaan säästämään lastaustilaa laivoissa. Keksittiin ja otettiin käytäntöön menetelmiä, joiden avulla voitiin käyttää laivojen tilaa mahdollisimman tarkoin. Kaikki sellainen mikä ei ollut välttämätöntä poistettiin, tai yritettiin poistaa jos mahdollista.

Tämän säästäväisyyden merkeissä vähitellen siirryttiin, tai tehtiin aloitteita siirtymiselle hiilillä lämmitettävistä laivoista öljymoottoreilla kulkeviin laivoihin, jotka valtameriliikenteen, eli yleensä laivaliikenteen, alalla merkitsevät viimeistä ennätystä alallaan.

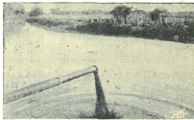
Hiilillä lämmitettävissä suurissa aluksissa tarvitaan melkoinen osa laivan kantavuudesta hiilisäiliöitä varten, jos mieli tehdä pitempiä matkoja tarvitsematta täyttää säiliöitä välillä. Tämä säiliötila se olisi ollut oiva käy-

tettäväksi lastaustilaksi, mutta mistäpä ottaa lämmitysi-
aineet ulkona valtamerellä?

Paitse sitä, että hiilet vievät suuren tilan laivassa
tarvitsee uudenaikainen, nopeakulkuinen, linjalaiva suu-
ren joukon lämmittäjiä ylläpitämässä sitä voimaa mikä
laivaa eteenpäin kuljettaa. Nämä ihmiset tarvitsevat
makuutiloja, ravintoa, jonka kuljettamiseen tarvitaan til-
laa — ja vielä lisäksi palkkaakin, joka kaiken lisäksi voi-
taisi säästää jos voitaisi tulla toimeen ilman hiiliä.

Ylläolevat ajatukset askaroivat säästäväisyyttä har-
rastavien laivaliikkeeseen kiintyneitten ihmisten aivois-
sa; ihmisten joille pienikin tila laivassa merkitsisi lisää
osakevoittoa. Tiedetään, että suuren laivan lämmittä-
jäarmeija yksistään

on noin 50 miestä,
ja että laiva hävit-
tää polttoaineena
junalastittain hiiliä
yhdellä matkalla.
Jokainen keino, jo-
ka näihin seikkoi-
hin toi vähääkään
lievennystä otettiin
mieliihyvällä kokei-
lun alaiseksi ja näin
ryhdyttiin kokeilemaan öljyllä lämmitettävillä valtameri-
laivoilla.

Öljyjärvi

Ensimmäinen koe öljynkäytössä valtamerilaivan polt-
toaineena onnistui hyvin. Havaittiin, että öljy ottaa vä-
hemmän tilaa kuin hiili. Laivassa sen lämmitysvoima
todellisuudessa on kolme kertaa suurempi kuin hiilen
kokoonsa verraten. Sitä käyttämällä voitiin säästää säi-
liötilaa, vieläpä tultiin toimeen vähemmällä lämmittäjä-
voimalla, öljy kun puristetaan uuniin koneellista tietä.

Vieläpä muitakin etuja öljynkäytöstä havaittiin. Vai-
keassa ilmassa on öljy monessa suhteessa mukavampaa
kuin hiili. Sitä poitettaissa ei tarvitse korjata tuhkia-
kaan ja uunien korjauslaskut vähenevät; samoin laivan

maalauskuksannukset, sillä öljy vähemmin turmelee alusta siinäkin suhteessa kuin hiili.

Paljon hyötyä oli tästäkin keksinnöstä. Ja käytännöllinen se oli. Eräs tanskalainen öljyllä lämmitettävä alus teki matkan maailman ympäri. Asiatuntevalla taholla arveltiin, että hiilillä lämmitettäviä laivoja ei enää kannata rakennuttaa laisinkaan, vaan on ne kaikki tehtävä öljyllä lämmitettäväksi.

Tällöin, yhden uudistuksen parhaillaan vallatessa alaa, tehtiin uusi keksintö, joka vielä suuremmissa määrässä aikaansai mullistuksen laivaliikenteen alalla. Alettiin käyttää valtamerilaivoissakin öljymootoreita. Niiden edut liikenteelle ovat vieläkin suuremmissat kuin öljyn tuottamat. Niistä kertovat asiantuntijat seuraavaa:

Moottorilaiva keksintöjen viime tulos.

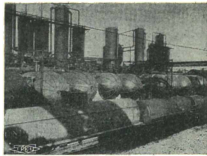
Laiva mikä käyttää öljyä polttoaineena on ainoastaan oaa siitä edistyksestä mikä laivausalalla voidaan saada aikaan käyttämällä öljyä käyttövoiman luojana. Jos laivausliikkeessä otetaan käytäntöön Dieselin moottorit, niin voidaan niillä saavuttaa tuloksia, jotka jättävät öljyä polttavan höyrylaivan saavutukset kauvas jälkeensä.

Moottorilaiva tarvitsee käyttövoimakseen vain puolet siitä öljymäärästä minkä öljyä polttava höyrylaiva tarvitsee. Moottorilaivan konehuoneen miehistö on sitäkin pienempi. Vain yksi tai korkeintaan kolme miestä tarvitaan ja lämmittäjiä ei tarvita laisinkaan, sillä moottorilaivan konehuoneen miehistön muodostavat yksinomaan konemiehet. Eräs tanskalainen moottorilaiva "Fiona" teki äskettäin matkan maapallon ympäri kulkien yhteen jaksoon 32,000 mailia ja kaiken aikaa oli laivan konehuoneessa ainoastaan yksi mies.

Suurin tähän mennessä rakennettu moottorilaiva "Glenapp" teki äskettäin koematkan Skotlannissa. Laiva on 10,000 tonnin kantoinen ja varustetu kahdella Diesel-moottorikoneella, jotka varustavat yhteensä 6,600

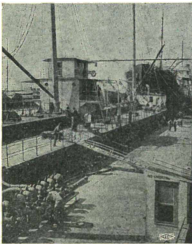
hevos-voimaa. Laivan arvellaan voivan tehdä 12 tai 14 solmuväliä tunnissa ja tehdä matkan Lontoosta Australiaan ja sieltä takasin tarvitsematta lisätä polttoainevarastoaan Jos laiva kulkee Suez-kanavan

Öljynpuhdistuslaitos

kautta voi se täyttää säiliönsä Persian lahdessa, kulkiessaan Panaman kautta voi se täyttää ne Mexican lahdessa.

Edellämainittu laiva on tähän mennessä suurin saavutus alallaan. Kuten näkyy ei se vielä ole suurien jättiläislaivojen veroinen suuruudeltaan, mutta tuskinpa lie nee mitään estettä suurempienkin laivojen varustamiseksi moottorikoneilla. Jos tämä tehdään, ja todennäköisesti tulevaisuudessa niin tulee tapahtumaan, joutuu nykyään käytännössä olevista laivausvälineistä muutamat hyvin tärkeät kokonaan pois käytännöstä.

Öljytänkki-laiva

Kun hiiliä ei joka maassa ole saavissa, eikä luonto ole järjestänyt sitenkään, että niitä olisi saavissa tar-

keimpien laivausreittien varrella, sopivien matkojen päässä, on valtameriliikenteen tarpeita varten jouduttu järjestämään hiiliasemia. Näistä asemista voi, jos moottorilaivat käytäntöön tulevat, noin 80 prosenttia jättää kokonaan toimettomiksi ja loput muuttaa öljyasemiksi, johon farkotukseen ne luonnollisista syistä paremmin sopivat.

Vielä tärkeämpi muutos, joka koskee eläviä olentoja, tulee olemaan seurauksena moottorien käytäntöönottamisesta valtameriliikenteessä. Kuten jo mainittiin tarvitsivat suuret valtamerilaivat kokonaisen armeijan lämmittäjiä. Niitä ei tarvita moottorilaivassa laisinkaan. Aikaa voittaen näyttää siis kokonainen ammattikunta olevan tuomittu häviämään, jos öljy voittaa hiilen kokonaan.

Vertailu kahden yhtä suuren laivan välillä, joista toinen käytti hiiliä ja toinen kulki öljymoottoreilla, osoittaa parhaiten mitä moottorilaivan käytäntöön tultua tulee tapahtumaan. Vertailu oli tähänastisten kokemusten perusteella seuraavanlainen:

Molemmat laivat lähtivät matkalle maailman ympäri, lähtien Europasta samasta satamasta, kiertäen Cape Hornin, poiketen San Franciscoon, siitä yli Tyynen meren, edelleen läpi Suezin kanavan takaisin lähtösatamaansa.

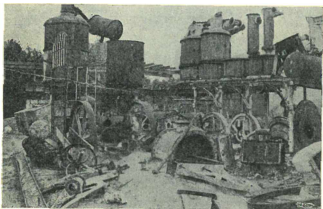
Höyrylaivan oli matkalla poikettava 14 kertaa, ottaen hiiliä joita se poltti 8,500 tonnia. Moottorilaiva otti öljyä kaksi kertaa matkalla: kerran Friscossa ja toisen kerran Persian lahdessa.

Höyrylaiva menetti matkalla 300 vuorokautta, moottorilaiva 236 vuorokautta. Höyrylaiva kuljetti lastia 7,500 tonnia, moottorilaiva 8,500 tonnia. Hiilen hinta, joita höyrylaiva polttoaineena käytti, oli yhteensä \$41,275 moottorilaivan käyttämä öljy maksoi \$12,940, joten polttoaineessa säästyi lähes 70 prosenttia.

Työvoimaan nähden oli "säästö" moottorilaivalla vieläkin huomattavampi. Höyrylaivalla, joka hiiliä käytti, oli 14 lämmittäjää, moottorilaivalla ei yhtään; konehuonetta varten oli höyrylaivalla 19 miestä, moottorilaivalla vain 13.

Kokonaistulos vertauksesta näinollen oli, että moottorilaiva hiilillä lämmitettävään laivaan nähden säästi polttoainetta 70 prosenttia, aikaa 20 prosenttia ja lastaus-tilaa lähes 15 prosenttia.

Yllämainittuihin tuloksiin nähden, jotka tulokset perustavat käytännöllisiin saavutuksiin eikä teoreettisiin arvioihin, ei ole laisinkaan ihme jos laivanrakentajat tästä lähtien alkavat rakennuttaa etupäässä tai yksinomaan öljyllä kulkevia moottorilaivoja.

Tehiläraunioita Ranskassa

Toistaiseksi on moottorilaivan käytäntöönottamisen esteenä eräitä käytännöllisiä seikkoja, jotka täytyy saada muutetuksi ennenkuin moottorilaivoihin yksinomaan voidaan turvaantua.

Englantilainen Cunard-linja, alkaissaan rakennuttaa uudelleen laivastoaan, on päättänyt varustaa ne sekä hiilillä että öljyllä käytettäväksi. Hiililämmitysvälineet sijoitetaan laivoihin siltä varalta, että öljyä ei olisi saatavissa ja täytyisi turvautua hiiliin uudelleen. Jos öljyä on saatavissa tulevat laivat sitä käyttämään.

Riittäkö maailmassa öljyä?

Jos olettaisimme, että maailmassa lähimmän kymmenen vuoden kuluessa luovuttaisi hiilien käytöstä kokonaan ja ryhtyttäisi käyttämään yksinomaan öljyä lämmitysaineena, miten kävisi silloin öljyvarastojen?

Nykyään käytetään öljyä laivain polttoaineena eniten Yhdysvaltain laivastossa, joka kuluttaa noin 5,000,000 tynnöriä sodan aikana, rauhan aikana luonnollisesti vähemmän. Jos oletamme, että esimerkiksi Yhdysvaltain kauppalaivasto, sanokaamme yhteensä 25,000,000 tonnia, joka määrä sitä piakkoin alkanee olemaan, alkaisi käyttämään yksinomaan öljyä polttoaineena, miten vaikuttaisi se öljyn kulutukseen?

Jos yllämainitun suuruinen kauppalaivasto käyttäisi öljyä hiilien asemesta höyry-aikaansaamiseksi, niin kuluttaisi se noin 150,000,000 tynnöriä vuodessa, asiantuntijain ylimalkaisten arvioiden mukaan. Jos se oli varustettu kokonaan öljymoottoreilla kuluttaisi se noin 70,000,000 tynnöriä öljyä vuodessa. Koko maailman kauppalaivasto oli ennen sotaa 50,000,000 tonnia ja tullenee jonkun ajan kuluttua kohoamaan 75,000,000 tonniin, Yhdysvaltain kauppalaivasto siihen luettuna.

Olettaen, että kauppalaivaston tonnisto olisi yllämainittu 75,000,000 tonnia tarvitseisi se vuosittain noin 200,000,000 tynnöriä raakaa öljyä. Mistä moinen öljymäärä saadaan?

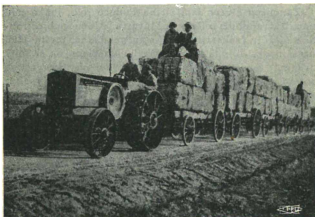
Tilastollisten tietojen mukaan oli koko maailman öljytuotanto vuonna 1914 yhteensä 400,483,489 tynnöriä. Tästä määrästä tuotettiin Yhdysvalloissa 66 prosenttia, eli yhteensä 265,762,535 tynnöriä. Lähinnä Yhdysvaltoja oli Wenäjä, tuottaen 16 prosenttia, eli 67,020,522 tynnöriä. Vasta kolmannella, hyvin huomaamattomalla, tilalla oli Mexico, tuottaen 5 prosenttia, eli 21,188,427 tynnöriä.

Yhdysvallat on edelleenkin maailman suurin öljytuotantomaa. Tätä nykyä kohonnee Yhdysvaltain öljytuotanto 70 pros. koko maailman öljytuotannosta. Mutta olettaen, että maailman kauppalaivasto joutuisi käyttämään öljyä polttoaineena hiilien asemesta, tarvittaisi

Yhdysvaltain jättiläismaisestä tuotannosta tähän tarpeeseen kokonaista 80 pros. ja koko maailman nykyisestä öljytuotannosta menisi laivastojen polttoaineeksi lähes puolet!

Mexico tulevaisuuden maa.

Mutta löytyy maa maailmassa, joka näyttää ikaänkuin olevan varattuna tätä kehitystä varten. Se on Mexico. Tampicon öljyalue Mexicossa joka on noin 50 mailia

Traktorin vetämä puuvillakuormitus

lia laaja ja noin 150 mailia pitkä, on sellainen öljyvarasto, jonka tuottavuisuuden määrää ei voida edes suunnilleen laskeakaan. On totta, että Mexico ennen sotaa tuotti vain vaivaiseu 5 prosenttia koko maailman öljytuotannosta. Totta on myös, että se ei tätä nykyäkään tuota enemmän kuin ehkä 10 prosenttia koko maailman öljytuotannosta. Mutta syynä siihen ei ole varastojen vähyys. Tätä nykyä on Tampicossa noin 50 kaivoa käytännössä ja voitaisi niistä saada noin 1,500,000 tynnöriä päivässä, mutta koko tuotanto on ainoastaan noin 50,000,000 tynnöriä vuodessa.

Syynä siihen on välineiden puute. Tarvittaisi lisää putkilinjoja, tankkilaivoja, välineitä, mutta asiaintuntijain lausunnon mukaan ei näitä voida rakentaa kun maassa vallitsee ainainen levottomuus. Todellinen syy lienee kuitenkin se, että tavaramalle ei ole ollut niin valtavaa kysyntää, että se edellämainitun "kehityksen" olisi vaatinut. Jos öljynkäyttö valtameriliikenteen alalla suurenee, tulee Tampico varmaan näkemään kehityksen joka hämmästyttää maailmaa, sillä Tampicon öljy on mitä sovelijainta juuri tälle uudenaikaiselle kysynnälle.

Tampicon alueen läpi virtaa Panuco joki, jonka molemmilla rannoilla öljyä on tavattu. Joen pohjoisrannalla on öljy raskasta ja vaikeata puhdistaa, mutta lämmitysaineeksi öljyllä lämmitettäviin koneisiin on se mitä parhain. Joen eteläisellä rannikolla on öljy kevyttä ja tuottaa puhdistuessa kokonaista 12 prosenttia raakaa gasoliinia — juuri sitä tavaraa jota Diesel-moottoreissa tarvitaan.

Tämän tietäen käsittää miksi Mexicon kysymys jälleen on astunut päiväjärjestykseen. Öljykeinottelijat halusivat kehittää näitä luonnon rikkauksia odotetun kehityksen varalta. Nykyään on tuotanto supistettu sen tähden, että putkilinjoja, säiliölaivoja ynnä muita välineitä on riittämättömässä määrässä. Ennenkuin niitä Tampicon halutaan suuremmissa määrässä rakennuttaa pitäisi "voitto" olla taattu, ja sitä se ei ole niin kauvan kun Mexicon hallitus ei myönnä yhtiöille rajatonta käyttöväittoa alueisiin, vaan verottelee heitä mielensä mukaisesti.

Öljyn aikakauden vaikutus — ihmisiin.

Päättäjäisiksi tälle hajanaiselle ja osaksi mielikuvituksen tasolla liikkuvalla tarinalla sopinee ajatella sitäkin, mitä öljyn käyttö laivausliikenteessä merkitseisi työläisille: etupäässä jättiläislaivojen pannuhuoneissa hikioleville lämmittäjille.

Tunnettua on, että lämmittäjain asema ja yleensä merimiesten asema ennen sotaa oli sellainen, että suhteellisesti vähä osa heistä saattoi mennä avioliittoon.

Avoliitossakin oleville oli 'liitto' vain teoreettinen. Valtamerilaivan palveluksessa oleva saattoi harvoin tavata vaimoaan, kotielämästä ei ollut edes puhuttakaan.

Valaisevan kuvauksen merimiesten perhe-elämästä antavat Englannin hallituksen julkaisemat tilastolliset numerot. Englannin terveystakuutuslain alaisina on muiden muassa noin 60,000 merimiestä. Mainitussa laissa säädetään muun muassa, että merimiehen vaimo lapsensyntytyksessä saa synnytysavustuksen. Tilastot osoittavat, että keskimääräinen syntyväisyys vuosittain on noin 25 tubannelta ja olettaen, että edellämainitut 60,000 merimiestä olisivat naimisissa olevia ja syntyväisyys heidän perheissään normaali, niin noin 1,500 synnytysavustusta olisi vuosittain heidän perheilleen kuulunut.

Mutta todellisuudessa ei synnytysavustusta merimiesten perheille ole vaadittu kuin korkeintaan 800 vuodessa. Yleissuhde maailmassa kerrotaan olevan sama. Merimiesten ja eritoten lämmittäjän asema kun ei ole ollut sellainen, että sen nojaan perhettä olisi voinut rakentaa, on syntyväisyyskin siitä joutunut kärsimään.

Öljymoottorilla käypä laiva "hävittää" lämmittäjän ammatin merillä kokonaan. Öljyllä lämmitettävä höyrylaiva parantaa lämmittäjän asemaa melkoisesti. Jää pois ylivoimainen työ tulikuumassa pannuhuoneessa ja vain syöttökoneiden valvonta ja ohjaus astuu niiden tilalle. Näin ollen työläistenkin kannalta on öljyn aikakauden tulo valtameriliikenteessä mielihyvällä tervehdittävä. Vaivainen tehtävä, jota kuitenkin joku täytyy suorittaa silloin kuin se suoritettava on, jää pois ja tilalle tulee "mukavuus" joka kylläkään ei varsinaiselle mukavuudelle vedä vertoja, mutta ainakin entiseen verraten merkitsee melkoista edistysaskelta. — A. U.

Eriäs amerikalainen arnellisuusvarasto Brestin satamassa.

Yleisiä piirteitä Yhdysvaltain liittymisestä maailman sotaan

Kirj. W. Sointu.

Kun maailman sota puhkesi, oli Yhdysvallat taloudelliseen mahtavuuteensa nähden suurin niistä valloista, jotka jäivät "puolueettomiksi". Tämä "puolueettomuus" ei kuitenkaan alunpitäinkään merkinnyt sitä, etteikö Yhdysvallat heti olisi tullut kietoutuneeksi sotaan taloudellisessa ja diplomaattisessa suhteessa, joista pitkäaikaisempi sodankäynti Euroopassa viimeingassa riippui. Paitisi rahalainoilla, joita täältä käsin jo ensimmäisenä sotavuotena annettiin sotaikäyville valloille biljoonia dollareita. kietoutui Yhdysvallat Europan verileikkiin myös lähettämällä sotiviin maihin sodankäynnille välttämättömiä tarpeita, kuten armeijan muonitustarpeita, ampuma-aseita, ammuksia, ruokatarpeita sekä raaka-aineita.

Kun yleiseuropalainen sota alkoi jakaantui "yleinen

mielipide", mitä myötätuntoon tulee, täällä kahtia. Tällaisessa maassa kuin Yhdysvallat, jossa kansan suuri enemmistö juontaa sukujuurensa joko suorastaan sotaa käyvien maiden kansoista tai heidän jälkeläisistään, ei kansan yleinen mielipide näissä oloissa voinut luonnollisesti mitenkään jäädä "puolueettomaksi", varsinkin kun sen muokkaajana niin välittömästi, kuten täällä on laita, on rahavaltainen sanomalehdistö, jonka tehtävänä on koko maailmaa käsittävän suuromistuksen etujen valvominen kussakin tilaisuudessa, aina ja kaikkialla. Sanomalehdistön välittömän vaikutuksen ohella, yleisen mielipiteen myötätunto tai vastatunto imi voimansa myös lukuisista muista tekijöistä ja vaikuttimista. Näistä voimakkaimmat olivat epäilemättä verisiteet, s. o. kansallisuus- ja sukuperä. Luonnollistahan oli, että sen kansainneksen, joka oli verisiteillä yhdistetty johonkin liittolaismaahan, myötätunto lankei liittolaismaiden puolelle, joskin siitä voidaan poikkeukseksi lukea sellaisten maiden alantaiskansat ja heidän jälkeläisensä, jotka huokasivat joko Venäjän tai Englannin ikeen alaisena. Saksalaissyntyiset ja heidän jälkeläisensä asettuivat tietysti myötämielisiksi vanhaa "isänmaata" kohtaan. Englantilaisviha esimerkiksi vaikutti irlantilaiseen elementtiin täälläkin niin voimakkaasti, että tässä maassa asuvat irlantilaiset ja heidän jälkeläisensä olivat suurelta osaltaan myötämielisiä Saksalle ja toivoivat sydämestään Englannille häviötä. Samalla tavalla vaikutti venäläisviha sen, että silloin vielä tsaarin hirmuvallan alla huoakaavien alamaiskansojen alamaiset ja heidän jälkeläisensä olivat myötämielisempiä Saksaa kuin Venäjää kohtaan, jolle useat heistä toivoivat suorastaan perinpohjaista häviötä. Venäjän vallankumous tässä suhteessa siten myöhemmin muutti heidän mielipiteensä perinpohjin. Saksan sotajoukkojen raaka hyökkäys pienen Belgian maahan myös tavallaan vaikutti yleiseen mielipiteeseen saksalaisvastaisesti, varsinkin kun se sanomalehdistössä kerrottiin mahdollisimman kaamein värein. Näiden tekijäin ohella, vaikutti yleisen mielipiteen myötätuntoon ja puolueellisuuteen sadat muut seikat.

YHDYSVALTAIN SOTAANLIITTYMISEN TALOUDELLISET SYYT.

Yhdysvaltain sotaanliittymisen lähimpänä ja välittömämpänä taloudellisena syynä oli se, kun Saksan vedenalainen sota uhkasi kertakaikkiaan tehdä lopun Yhdysvaltain kapitalisteille satumaisia liikevoittoja tuottavista kaupoista liittolaismaiden kanssa.

Heti kun sota puhkesi alkoivat sotivat maat tilata Yhdysvalloista suunnattomia määriä sota- ja armeijan muonitustarpeita. Kun keskusvallat olivat ankaran

Ranskalaista metsää sodan jälkeen

kauppasaarron alaisena, eivät nämä vallat luonnollisesti päässeet suoranaiseen kauppayhteyteen Yhdysvaltain kanssa. Mitä siis sotatarpeiden lähettämiseen tulee, jäi Saksa heti alustapitäen melkein tykkänään Yhdysvaltain avustuksesta riippumattomaksi. Mutta rahallisesti tämän maan rahamiehet kyllä Saksaakin avustivat.

Europan sota avasi Yhdysvaltain kapitalismille ja sen ulkomaakaupalle ennenkuulumattoman nousukauden. Teollisuuspulan uhka, mikä v. 1914 irvisteli hampaitaan, häveni tuossa tuokiossa. Ulkomaakauppa alkoi lisääntyä suunnattomasti. Jo toisena sotavuotena sisälsi Yhdysvaltain ulkomaakauppa moniaita kertoja sen, mitä se oli ollut sotaa edelläkäyvinä vuosina. Yhdysvallat, joka

ennen sotaa oli Europan velallinen, muuttui äkkiä Europan ja koko muunkin maailman velanantajamaaksi. Pääomasijoittamismahdollisuudet, jotka sodan edellisinä vuosina alkoivat huventua, pääomia kun oli liikaa eikä sisämaan markkinoiden kehittyminen eikä uusien teollisuuksien syntyminenkaan voinut kaikkea liikapääomaa niellä, lisääntyivät moninkertaisesti. Liittolaismaat lainasivat tämän maan rahamiehiltä biljooneja dollareja biljoonien dollarien perään, joilla ostivat täältä sota- ja armeijan muonitustarpeita sekä raaka-aineita. Suuri osa näistä tavaroista lähetettiin suoraan Englantiin, josta ne edelleen Kanalin poikki lähetettiin muihin liittolaismaihin. Ja kaiken tämän kuluessa kultavirta tulvasi Yhdysvaltoihin kaikilta maailman kolkilta, niin että se alkoi kauhistamaan jo itseään kapitalistejakin.

Kuten edellämainittu, Saksa heti sodan alusta joutui liittolaismaiden julistaman kaappaussaarron kautta eristetyksi muusta maailmasta. Tällä seikalla oli Yhdysvaltain sotaanliittymiseen nähden mitä ratkaisevin merkitys. Sillä jos Saksa olisi päässyt kauppayhteyteen Yhdysvaltain kanssa ja voinut tilata Yhdysvalloista tarpeita kuten liittolaismaatkkin, olisi sen etujen mukaista luonnollisesti ollut kauppayhteyden säilyttäminen Yhdysvaltain kanssa ja tässä tapauksessa ei sillä myöskään olisi ollut tarvetta turvautua hävittämään "puolueettomien" maiden kauppalaivoja. Mutta tapahtumat kulkivat jyrkästi toisia uria. Heikompana merivaltana ollen, Saksa tuskin voi uneksiakaan laivastoineen ryhtyä ratkaisevaan taisteluun Englannin "Suuren laivaston" (Grand Fleet) kanssa. Lukuunottamatta muutamia risteilijöitä, jotka risteilivät Atlannilla ja Indian merellä, upottaen liittolaismaiden kauppalaivastoja, oli Saksan laivaston pakko pysytellä oman maansa satamissa ja Itämerellä.

Kuitenkin onnistui Saksalle agenttiensa kautta jonkun aikaa kiertää saartoa. Se tilasi Yhdysvalloista suuret määrät terästä, kuparia ja muita raaka-aineita, joista sillä oli puute. Tavarat tilattiin Skandinavian ja varsinkin Hollannin nimiin, joista maista ne edelleen kulettiin määräpaikkaansa, Saksaan. Tästä Englanti kui-

tenkin pian teki lopun. Se alkoi pidättämään näihin maihin menevät kauppalaivat ja takavarikoi niiden lastit. Vastapainoksi tälle Englannin toimenpiteelle, julisti Saksa Brittein saaria ympäröivät vedet saartotilaan. Saksan vedenalaiset laivat alkoivat nyt säälimättä upottaa ei vain brittiläisiä ja muita liittolaismaiden laivoja, mutta myöskin n.s. "puolueettomien" maidenkin laivoja.

Saksan n.s. "sota-alue" -saartojulistus astui voimaan helmik. 18 p:nä v. 1915. Tähän asti oli kaupankäynti Yhdysvaltain ja liittolaismaiden välillä saanut jotakuinkin esteettömästi jatkua, ilman että sitä Saksan tahol-

Sotantereena ollut metsikkö Ranskassa

ta olisi suurikaan vaara uhannut. Ja tähän asti ei siis Yhdysvalloilla ollut mitään hetken syytä liittyä sotaan. Näihin aikoihin asti oli täällä rauhansäilyttämistä vaativat äänet kaikuneet ylinnä kaiken. Tosin kyllä siellä täällä joku sotakiihkoilija korotti äänensä vaatien Yhdysvaltain aseellista sekaantumista Europan sotaan, mutta ylipäätään olivat sellaiset äänet sangen heikkoja -- ikäänkuin hyttysen surinaa vain. Mutta nyt alkoi muuttua ääni kellossa. Mikäli Saksan vedenalaiset onnistuivat upottamaan Yhdysvalloista Englantiin meneviä kauppalaivoja ja mikäli kauppayhteys Yhdysvaltain ja liitto-

laismaiden välillä alkoi tämän kautta joutua yhä vaaranalaisemmaksi, sikäli alkoivat sotakellot täällä myöskin yhä äänekkäämmin soida. Suuriin kapitalistilehtiin alkoi ilmestyä toimituskirjoituksia ja artikkeleja, joissa vaadittiin Yhdysvaltoja julistamaan sota Saksaa vastaan.

Lienee oikein sanoa, että presidentti Wilson ei vielä tällöin eikä vielä sitä lähinnäseuraavina aikoinakaan hyvin ymmärrettävistä syistä kulkenut sodan vaatijain etunenässä. Kansan yleinen mielipide oli näet silloin vielä voimakkaasti sotaa vastaan, eikä siihen vielä oltu kylliksi kauan ahdettu sotaintoa. Lähestyvä presidentinvaali pidatti Wilsonin hallitusta sotasuunnitelmista. Wilson halusi kaikin mokomin tulla uudelleen valituksi presidentin virkaan. Ja varma on, että hän juuri "rauhanohjelmansa" vuoksi tuli uudelleen valituksi. Kuten vuoden 1916 presidentinvaalin tulokset toteavat, sai hän enemmän kuin kolmisen sataa tuhatta sellaisiakin ääniä, jotka edellisessä vaalissa oli annettu sosialistipuolueen ehdokkaalle. Rauhansäilyttämisen halu oli silloin vielä niin voimakas, että noin kolmas osa sosialistipuolueen ehdokkaalle edellisessä vaalissa äänensä antaneista, katsoi rauhan säilyttämisen vaatimusten kannalta edullisemmaksi antaa äänensä mieluummin Wilsonin hyväksi, kuin nähdä, että republikaanipuolueen, jota silloin pidettiin sotakiikkoisempana, ehdokas tulisi valituksi.

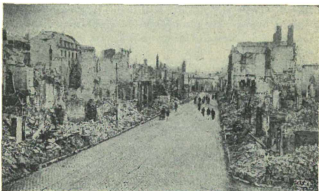
Jo ennen kun Saksan saartojulistus Englantia vastaan oli edes astunut voimaankaan lähetti Yhdysvaltain hallitus Saksalle nootin, jossa varoitettiin Saksaa upottamasta Yhdysvaltain kauppalaivoja, ja jos sellaista tapahtuisi, olisi Saksa siitä "tiukasti edesvastuussa". Tämä nooti julaistiin helmik. 10 päivänä v. 1915, eli kahdeksan päivään aikaisemmin kuin Saksan saartojulistus astui voimaan.

Tästä lähtien alkoi "ystävälliset välit" Saksan ja Yhdysvaltain välillä nopeasti löyhtyä. Diplomatiset suhteet liittolaismaiden ja Yhdysvaltain välillä lujittuivat ja saivat uuden suunnan. Ei enään ollut epäilemistäkään siitä, kummalle puolen Yhdysvallat Europan so-

taan nähden tulisi kallistumaan. Todellisuudessa oli se ratkaistu asia jo kauan sitten

Maalis-, huhti- ja toukokuun aikana upottivat Saksan vedenalaiset sadottain liittolaismaiden ja varsinkin brittiläisiä kauppalaivoja. Saksan vedenalainen sota alkoi muodostua tuhoisaksi vaaraksi Englannille. Englanti huokasi raskaasti!

Saman ajan sisällä upottivat Saksan vedenalaiset myös muutamia yhdysvaltalaisia laivoja saaronnalaisella Brittein saaria ympäröivällä alueella. Tämä aika samalla tuli lähtökohdaksi sille ajanjaksolle, mikä sittem-

Sodan hiivittämiä kaupunkia Rangoon

min muodostui Saksan vedenalaisten laivojen "loisto-kaudeksi".

Myöhään keväällä, toukok. 7 p:nä v. 1915 upotti saksalainen vedenalainen lähellä Írlannin rannikkoa englantilaisen Cunard-linjan jättiläislaivan "Lusitania". Laivan lastina, paitsi matkustajia, oli suurehko määrä Englantiin meneviä räjähdysaineita, mikä torpedon iskusta kerrotaan räjähtäneen, tuhoten laivan kokonaan. Laiva upposi muutamien minuuttien sisällä. Laivan mukana menetti 1,500 ihmistä henkensä, joista 114 amerikkalaista. Tämä tapahtuma muodostui huippukohdaksi vuo-

den 1915 aikana Saksan vedenalaisten suorittamalle hävitystyölle. Tapahtuma herätti voimakkaan kiukun puuskan Saksaa vastaan. Osa sanomalehdistöä asettui avoimesti vaatimaan julistettavaksi sotaa Saksaa vastaan. Sotaintoinen aines sai tästä tapahtumasta siihen määrin polttoaineita, että oli vähällä, ettei sotaa silloin jo virallisesti julistettu.

Lusitania-upotuksen johdosta vaihtoivat Saksan ja Yhdysvaltain hallitukset kumpikin kolme nootia. Kaksi päivää tapahtuman jälkeen kiiruhti Saksan hallitus lähettämään Yhdysvaltain hallitukselle myötätuntoisuus-sähkösanoman, jossa lausuttiin haikaa valitus sen johdosta, että niin moni amerikalainen menetti Lusitania-upotuksessa henkensä. Toukokuun 13 päivänä lähetti Yhdysvaltain hallitus Lusitania-jutusta ensimmäisen nootinsa, jossa jyrkin sanoin protesteerattiin Saksaa vastaan sen vedenalaisten harjoittaman "politiikan" johdosta. Saksan hallitus vastasi nootiin saman kuun 28 päivänä. Tämän jälkeen lähetti Yhdysvaltain hallitus vielä kaksi muuta nootia, joista viimeinen heinäk. 21 päivänä. Tässä vastataan Saksalle, ettei sen viimeisessä nootissaan esittämät ehdot ole Yhdysvaltain hallitusta tyydyttäneet. Saksa lopulta suostui siihen, ettei se tule tästä edes upottamaan kauppalaivoja ilman edelläkävypää varoitusta. Näin kului vuosi 1915. Saksan vedenalaiset jatkoivat kauppalaivojen upottamistyötään. Useita Yhdysvaltain kauppalaivoja upotettiin vuoden loppuvaiheissakin Saksan vedenalaisten toimesta "sota-alueella". Väliä Saksan ja Yhdysvaltain välillä kärjistymistään kärjistyivät. Saksa kyllä oli lupautunut maksamaan korvauksen upottamistaan Yhdysvaltain aluksista, mutta se ei tyydyttänyt Yhdysvaltain hallitusta.

Saksan vedenalainen sota alkoi käydä liittolaismalle yhä tuhoisammaksi. Se uhkasi kertakaikkiaan antaa kuoliniskun liittolaismaiden ja Yhdysvaltain väliselle kaupalle. Vastapainoksi Saksan vedenalaiselle sodalle alettiin Yhdysvaltain taholta varustaa sota-alueella liikkuvat laivat tykeillä. Helmik. 15 p. antoi ulkoasiain sihteeri Lansing julistuksen, jossa Yhdysvaltain hallitus se-

littää, että kansainvälisen lain mukaan on kauppalaivoilla oikeus aseistautua itsepuolustukseksi.

Huhtikuun 13 päivänä v. 1916 Saksalle lähettämässään nootissa uhkaa Yhdysvallat katkaista diplomatiset suhteensa Saksan kanssa, ellei se luovu kauppalaivojen hävitystyöstään.

Toukok. neljännen päivän nootissa Saksa myöntyy Yhdysvaltain esittämiin ehtoihin "puolueettomien" maiden kauppalaivojen purjehdusoikeuteen nähden sota-alueella.

Sodan hävittämää tehdusteutua Ranskassa

Vuoden lopussa teki Wilson rauhantarjouksen soti-ville maille. Saksa tammik. 11 p:nä v. 1917 ilmoitti olevansa halukas alkamaan rauhanneuvottelut. Liittolaismaat ilmoittivat rauhanehtonsa päivää aikaisemmin. Ehdosta ei päästy yksimielisyyteen ja niin yritys raukesi sikseen.

Tammik. 31 päivänä ilmoitti Saksa, että se tulee julistamaan "rajattoman vedenalaisen sodan" sota-alueella. Puolueettomille maille ilmoitettiin samalla, mitkä vedet luetaan kuuluviksi sota-alueeseen.

Helmik. 3 päivänä Yhdysvallat katkaisivat diplo-

maattiset suhteensa Saksan kanssa. Saksan lähettiläälle Washingtonissa annettiin matkapassit. Saksa halusi jatkaa "diplomaattisia suhteitaan" Yhdysvaltain kanssa ilmoittaen haluavansa neuvotella Yhdysvaltain hallituksen kanssa vedenalaista sotaa koskevista riitakysymyksistä. Tässä tarkoituksessa kääntyi se Sveitsin hallituksen puoleen pyytäen tätä esittämään lähettiläensä kautta Washingtonissa, että Saksa olisi halukas jatkamaan neuvotteluja Yhdysvaltain hallituksen kanssa puolueettomien maiden kauppalaivojen oikeutta liikkua sota-alueella koskevasta kysymyksestä. Sveitsin hallitus sitten määräsi Washingtonissa olevan lähettiläensä saattamaan Saksan anomus Yhdysvaltain hallituksen tietoon. Helmik. 12 päivänä antamallaan julistuksella kieltäytyi Yhdysvaltain hallitus rupeamasta Saksan kanssa enään mihinkään neuvotteluihin, paitsi sillä nimenomaisella ehdolla, että Saksa heti peruuttaisi "rajoittamatonta vedenalaista sotaa" koskevan päätöksensä. Saksa ei ehtoon suostunut. Se ei luopunut vedenalaisesta sodasta. Yhdysvaltain sotaan liittyminen oli vihdoinkin ratkaistu. Diplomatinen tempu päättyi. Sotaansyöksymistä tarkoittavat toimenpiteet alkoi seurata toisiaan nopeassa tahdissa. Yleistä mielihpidettä valmistettiin vastaanottamaan sotajulistusta. Pakollinen asevelvollisuussuunnitelma pantiin alulle. Kaikki sotavesillä liikkuvat laivat asetettiin. Huhtikuun alussa oli sotasuunnitelma valmis. Maaliskuun 21 päivänä antoi presidentti julistuksen, jossa määrättiin kongressi kokoontumaan ylimääräiseen istuntoon huhtikuun 2 päivänä, "vastaanottamaan tietoja, jotka koskevat kansallisen politiikan vakavia asioita, jotka pitäisi viipymättä ottaa pohdittavaksi".

Kongressi kokoontui määräaikana, huhtikuun 2 päivänä. Presidentti avasi istunnon puoli yhdeksän illalla. Pääkaupunkiin oli saapunut tuhansittain rauhanaatteen elähyttämiä kansalaisia ympäri maata, joko jonkun liiton tai yhdistyksen valtuuttamina tahi sitten yksilöinä, vastustamaan Yhdysvaltain sotaanliittymistä.

Presidentti käveli puheenjohtajan paikalle. Istunto-

salissa syntyi vakava hiljaisuus. Seisottuaan muutaman minuutin ajan sanattomana, alkoi presidentti puheensa seuraavilla sanoilla:

"Olen kutsunut kongressin ylimääräiseen istuntoon sentähden, että nyt on tehtävä vakava, sangen vakava menettelytavan valinta, ja tehtävä se viipymättä; valinta, jota minä en ole oikeutettu ottamaan edesvastuulleni ja johon perustuslaki ei liioin minua oikeuta". Puheessa sitten viitattiin Saksan antamaan julistukseen, jossa uhataan upottaa kaikki laivat, jotka yrittävät päästä liittolaismaihin tai niiden hallussa oleviin maihin. Puheen painopisteenä pitkin pituuttaan oli se, että Yhdysvaltain olisi julistettava sota Saksaa vastaan. Puhe päättyi seuraaviin sanoihin:

"Sellaiselle tehtävälle (sodalle) me voimme pyhitään elämämme ja varallisuutemme, kaiken sen mitä me olemme ja kaikki mitä meillä on, niiden ihailemina, jotka tietävät, että hetki on tullut, jolloin Amerika on oikeutettu uhraamaan verensä ja voimansa niiden periaatteiden puolesta, jotka antoivat sille elämän, onnen ja rauhan, jota se on nauttinut. Jumala auttakoon Amerikkaa, se ei voi tehdä muuta".

Ja vielä samana iltana esitettiin kongressin kummassakin huoneessa näin kuuluva sotajulistusehdotus:

"Koska keisarillisen Saksan hallituksen äskettäin aloittamat toimenpiteet ovat sotatoimenpiteitä Yhdysvaltain hallitusta ja kansaa vastaan, niin olkoon päätetty, että Yhdysvaltain senaatti ja edustajahuone, kongressiin kokoontuneena, selittää sotatilanteen Yhdysvaltain ja Saksan hallituksen välillä, mihin Yhdysvallat täten on syösty, olevan muodollisesti julistettu, sekä, että presidentti täten valtuutetaan ja määrätään ryhtymään heti toimenpiteisiin, ei ainostaan maamme saattamiseksi puolustuskuntoon, vaan myöskin käyttämään kaiken voimansa ja varansa sodankäyntiin Keisarillista Saksan hallitusta vastaan ja taistelun saattamiseksi voitokkaaseen päätökseen."

Sodanjulistusehdotus käsiteltiin kummassakin huoneessa mitä kiireellisemmin. Senaatti hyväksyi julistuk-

sen käsiteltyään sitä 13 tuntia. Edustajahuone otti julistuksen käsiteltäväkseen huhtikuun 4 päivänä, ja käsiteltyään sitä lähes vuorokauden yhtämittaa, jona aikana käytettiin yhteensä 50 puheenvuoroa, hyväksyi sen 373 äänellä 50 vastaan. Äänestys tapahtui vähän jälkeen kello 3 huhtikuun viidettä päivää vasten yöllä. Ulkomaasiain valiokunta, joka kysymystä oli käsitellyt, esitti julistuksen kera pitkähkön mietinnön, jossa selostettiin laajasti niitä syitä, jotka pakoittavat Yhdysvallat liittymään sotaan Saksaa vastaan.

Kun sotajulistus täten oli tullut hyväksytyksi kummassakin huoneessa, julisti presidentti Wilson sodan Saksaa vastaan huhtikuun 6 päivänä kello 1.13 iltapäivällä.

Amerikan yleisen työväenliikkeen suuntavirtaukset

Työväenjärjestöjen jäsenmäärä lisääntyi Amerikasakin sotavuosina tuntuvasti, noin miljoonalla jäsenellä. Tähän vaikutti, kuten tavallista, runsas työvoiman kysyntä teollisuusaloilla. Ei käynyt päinsä jättää palkkariitojen ratkaisua riippuvaksi työn ja pääoman vastakohtavoimien temmellyksen tuloksista. Työriitoja sovittiin tärkeimmillä sotateollisuuden aloilla, myöntymällä suhteellisesti runsaaseen palkkojen korotukseen ja työläisten järjestöjen olemassaolon tunnustamiseen. Jopa niillä aloilla, joilla hallitus suoranaisesti oli määräämässä, pidettiin yllä "suljetun työpajan järjestelmää". Työläisten täytyi kuulua taloudellisiin järjestöihinsä. Näin oli sovittu hallituksen ja A. F. of L:n johtajain välillä. Viimeksimainitut olivat sitoutuneet tekemään kaiken voitavansa lakkojen puhkeamisen estämiseksi.

Mutta sensijaan, että näin kuormakaupalla unionihin liitetyt työläiset olisivat tulleet pelkästään jäsenten kuviksi asianomaisiin järjestöihin, ovat ne suuressa määrässä voimistuttaneet radikaalisia pyrkimyksiä Amerikan taloudellisessa työväenliikkeessä.

Vaikka A. F. of L:n ylin johto on nyt enemmän kuin koskaan ennen taatumuksellisen hengen luuduttama, niin kuluneen vuoden aikana ilmenee enemmän kuin koskaan ennen vakinaista suuntaa muodostavan radikalismien kehitystä unionistisessa työväenliikkeessä. Tarvitsee vain tarkastaa eräitä työväenliikkeen ilmiöitä, niin huomaa tämän.

Itsenäisen työväenpuolueen perustaminen on saanut sängen lukuisissa ammattiyhdistysjärjestöissä hyväksymisen. Eri paikkakunnilla kautta maan toimii A. F. of L:n järjestöihin kuuluvien työläisten muodostamia puoluejärjestöjä. Alituisen ilmenee pyrkimyksiä muodostaa Englannin esimerkin mukaan kansallinen työväenpuolue, joka olisi riippumaton varsinaisten porvaripuolueitten politiikasta ja vaikutuksesta, vaan etsisi liittolaisia Amerikan suurkapitalismia vastaan yhä enemmän kapinalliseksi muuttuvien pikkutilallisten ja maanvuokraajain yhteiskunnallisen ja poliittisen liikkeen keskuudesta. Muutamat tämän liikkeen äänenkannattajat, kuten Chicagossa ilmestyvä työväenpuolueen lehti ja Seattlessa ilmestyvä unoitteen keskusjärjestön määräysvallan alainen "Union Record", ilmaisevat elävästi tämän radikaalismin kehitysvoimaa.

Tämän vuoden hiilenkaivajain konventioni teki myös päätöksen, jossa vaaditaan käytännöllisiä toimenpiteitä kansallisen työväenpuolueen perustamiseksi. Kaikista merkeistä päättäen, Yhdysvaltain itsenäisen työväenpuolueen varsinaiseen perustamiseen ei enään kulu pitkää aikaa. Vaikka tällainen puolue alottaakin toimintansa porvarillisen järjestelmän perusteet tunnustamalla, kuten Amerikan pikkuviljelijäin ja maanvuokraajain liitto tekee, niin se, samalla tavalla kuin viimeksi mainittu, joutuu porvaripuolueitten vihan ja raivon kohteeksi. Tämä tekee välttämättömäksi taistelualueen laajentamisen ja periaatteellisen syventymisen. Työläisluokan poliittisten tehtävien luonne johtaa välttämättömästi luokkataistelun itsetietoiseen tunnustamiseen.

Meillä Amerikassa, kuten Englannissakin, puhkeaa hämmästyttävän suuria työläisten joukkoliikkeitä, vaikka vanhat ammattiyhdistysjohtajat tekevät voitavansa niiden estämiseksi. Tällä tavalla puhkesi Länsi-Canadan suuri yleislakkoliike, jättäen jälkeensä ajatuksen työväenliikkeen menettelytavan uudistamisesta. Samalla tavalla syntyi ja vaikutti Seattlen yleislakko. Vastoin vanhojen ammattiyhdistysjohtajain tahtoa levisi Amerikan suurin lakkotaistelu, rauta- ja terästyöläisten lakko.

Satamatyöläisten lakko niinkään kuuluu samaan luokkaan. Vanhat johtajat pakottivat satamatyöläisiä pysymään työpaikoillaan, mutta lakko puhkesi siitä huolimatta ja muutaman päivän ajaksi melkein kokonaan pysäytti työt Atlannin satamissa. New Yorkin painotyöläisten lakossa taistelevat työläiset kirjapainojen omistajia ja vanhoja ammattiyhdistysjohtajia vastaan. Joku ammattiyhdistyslehti julkaisi hiljattain tilastoja New Yorkin lakkotaisteluista, tullen siihen tulokseen, että suuri enemmistö lakoista on julistettu vastoin asianomaisten liittotoimikuntien tahtoa ja päätöstä.

Tämä ilmaisee kyllä säännöttömyyttä ja järjestyksensä löyhyyttä, mutta semmoisena kun se Amerikan ammattiyhdistysliikkeessä ilmenee, on sillä liikkeen sisäistä henkeä ja elämää uudistava vaikutus eikä liikettä hajottava.

Tilanteen sisäistä luonnetta valaisee omituisella tavalla myöskin poliisien järjestymisyrietykset, mikä johti Bostonissa koko maan porvaristoa suunnattomasti kiihottavaan poliisilakkoon. Järjestymisliike, ja harrastusliittyä osana A. F. of L:n, on niinkään kansakouluopettajain, jopa korkeimpienkin oppilaitosten opettajain joukossa, varsin voimakas. Tästä on jo johtunut useita yhteentörmäyksiä opettajien ja kaupunkihallitusten välillä.

Rautatieveljeskuntien taholta hämmästyttettiin meidän vuoden aikana porvaristoa esityksellä, missä vaaditaan rautateitten kansallistuttamista ja rautateitten liikennehoidon jättämistä rautatieläisten kesken muodostettavan korporationin käsiin, jonka korporationin voittotuloista asianomaiset työläiset saisivat osansa. Tämä esitys, olematta syndikalististen teorioitten tietoisesta ymmärtämisen tai käsittelyn johdolla syntynyt, on kumminkin suuressa määrässä juuri syndikalistisen yhteiskunta-aatteen tai ihanteen mukainen. Tällainen esitys vanhoillisempien ja ammattikuntahenkisempien unionien johdon taholta, sopii sivumennen huomauttaa, on omiaan osottamaan kuinka juuri näissä piireissä syntyy ja elää syndikalismiin kallistuva ajattelutapa, mikä he-

raa toimintaan silloin kun olosuhteet pakottavat situnnittelemaan uudistustoimenpiteitä.

Yhdysvaltain työväenliikkeen yleiseltä kannalta katsottuna tämä esitys sisältää lisätodistuksen siitä asiantilasta mihin ylläolevassa kosketellaan. Joukkolevottomuutta syntyy ja siitä kehittyy joukkotietoisuutta, että kapitalistinen järjestelmä kivettyä kyvyttömäksi ratkaisemaan ja johtamaan niitä probleemeja, joita se synnyttää.

Tämmöisiä ovat ajan merkit. Tilanteen lieventymistä ei ole odotettavissa. N.s. keskiluokan intellektualismin on jatkuvasti osottanut kyvyttömyyttään ja haluttomuuttaankin vaikuttaa asemaa lieventävään suuntaan. Keskiluokan oppineiston piireissä puhutaan kyllä nyt niinkuin aina ennenkin,— elintarpeitten hinnat kohoavat jatkuvasti. Presidentti Wilson lupasi tehdä työn ja pääoman sopusointukonferenssille, joka kokoontui Washingtonissa lokakuun aikana, esityksen, mikä saattaisi työn ja pääoman väliset suhteet kokonaan uusille perusteille, mutta tälle konferenssille ei kumminkaan esitetty minkäänmoista suunnitelmaa, mikä olisi lieventävästi voinut vaikuttaa tilanteeseen. Päinvastoin, tämä konferenssi riisui aivan alastomaksi kapitalismin horjumattomat aikeet turvata pelkkään ja puhtaaseen voimaan. Samuel Gompers, jonka vaatimukset, kuten hyvin tunnetaan, voidaan tyydyttää aivan mitättömillä myönnytyksillä, "tunsi pettymystä" tultuaan vakuutetuksi siitä, että presidentti Wilsonin nimittämänä "suurta yleisöä" edustava terästrustin presidentti, puhumattakaan varsinaisista pääoman edustajista, vaativat järjestyneen työn täydellistä antautumista. Että tämmöisen konferenssin päätöksilläkään ei voi olla suurempaa sitovaa voimaa kuin on millä tahansa ihmisjoukon lausumilla mielipiiteillä, jotka satunnaisesti keskustelevat jostakin asiasta, oli jo ennakoita kaikille tunnettu.

Järjestyneen pääoman vaatimukset nykyisessä tilanteessa voidaan määritellä seuraavalla tavalla:

1. Joukkona työstä lakkaaminen on kiellettävä liit-

tovaltain, valtioitten ja kuntien palveluksessa olevilta työläisiltä; samoin kansakunnan säännöllisen jokapäiväisen elämän jatkumiselle välttämättömillä liikenne- ja teollisuusaloilla.

2. Yleislakko on määriteltävä vallankumoukselliseksi kapinaksi, jonka tarkoituksena on laillisen järjestyksen väkivaltainen kumoaminen.

3. Työväenunioitten olemassaolo on sallittava, mutta niiden vastuuvollisuutta on lisättävä lakkojen kautta lailliselle liikkeelle koituvan vahingon korvaamisessa.

4. Vieraskieliset agitaattorit on armottomasti karkotettava maasta ja vierailakielillä ilmestyvien työväenlehtien julkaiseminen on kiellettävä.

Luokkavastakohtien kärjistyminen on siis yleissuuntana niin työn kuin pääomankin leirissä.

Tulevat vuodet Yhdysvalloissa saattavat "työn ja pääoman väliset suhteet kokonaan uusille perusteille", näitten vastakohtavoimien kireäksi muodostuvassa valtiollisessa ja taloudellisessa taistelussa muodostuville perusteille.

Hajapiirteitä Suomen Sosialidemokratian kaksikymmenvuotisesta toiminnasta

Suomen Työväenpuolue perustettiin kolmannessa työväenyhdistysten edustajakokouksessa, joka pidettiin Turussa heinäkuun 17—20 päivinä 1899, ollen siis nyt 20 vuotta vanha.

Turun kokouksessa hyväksyttiin puolueelle oma ohjelma, jonka mukaan "puolue perustuu yleisen työväenliikkeen periaatteisiin yhteiskuntakehityksen suhteen" sekä "pyrkii kaikissa suhteissa Suomen työväen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen vapauttamiseen". Esipuheessa vielä huomautettiin m.m. "että perusedellytyksenä siihen on Suomen kansallisen itsenäisyyden säilyttäminen ja suojeleminen". Erikoiskysymyksissä oli kokouksen vaatimukset: yleinen äänioikeus ja suhteelliset vaalit; lainsäädäntö ja itseverotusoikeus kansalle Eduskunnan kautta; kansalaisvapaudet; 8-tunnin työpäivä, se heti käytäntöön valtion ja kuntain töissä; koulupakko, maksuton opetus ja kansakoulu pohjakouluksi; sotilastaakka vähennettävä, kansanpuolustusaatetta toteutettava; naisen ja miehen yhdenvertaisuus; yleinen kielitolaki; työväenlainsäädäntöä kehitettävä; asteettin nouseva tulo- ja perintövero; välilliset verot pois; työväenvakuutus valtion huostaan; maksuton oikeudenkäyttö ja lääkäriapu; irtaimen väestön, maanvuokraajain ja pikkutilallisten asemaa parannettava. Näistä eri ohjelman kohdista, kuten veroitus-, asunto- ja torpparikysymyksestä sekä vanhuudenvakuutuksesta keskusteltiin ja

määriteltiin puolueen kanta lähemmin Viipurin puoluekokouksessa 1901 ja Forssan kokouksessa 1903, joista viimeksimainitussa otettiin puolueen nimeksi Sosialidemokraattinen puolue Suomessa, sekä hyväksyttiin uusi laaja ohjelma.

Mitä puolueen järjestäytymiseen tulee, niin siinä suhteessa on syytä johtaa muistiin, että järjestäytymisen perustana olivat ensin työväenyhdistykset, joitten edustajakokouksissa asetettiin puoluehallinto puolueen ylimmäksi johdoksi. Vuonna 1906 järjestettiin eri tahoille maata agitatsioonitoimikuntia. Oulun ja Kotkan puoluekokouksissa laadittujen puoluejärjestösääntöjen mukaan on samassa kunnassa olevien työväenyhdistysten ja ammattiosastojen toimittava yhdessä kunnallisjärjestössä, jonka johtokuntana toimii kunnallistoimikunta ja kunnalliseuvosto. Vaalipiirikokouksiin valitaan edustajat kunnittain ja puoluekokouksiin vaalipiirittäin. Puolueen johdossa on Helsingissä oleva puoluetolimikunta ja piirittäin valittu, puoluekokouksessa valituksi vahvistettu, puolueineuvosto. Puoluetta perustettaessa eli v. 1899 oli työväenyhdistyksiä koko maassa 64, ammattiosastoja 119 ja näissä kaikissa jäseniä yhteensä 9,446. Työväenyhdistyksillä omia taloja 14, lukusaleissa sanomalehtiä 384, kirjastoissa niteitä 3,312, sekä puhdasta omaisuutta 285,098.—. Vuoden 1914 lopussa, myöhempää tilastoa ei ole käytettävissämme, oli työväenyhdistyksiä 1,554, ammattiosastoja 637 ja naisosastoja 101, sekä torppari- ym. osastoja 80. Niissä jäseniä yhteensä 51,520, lukusaleissa sanomalehtiä 2,015, kirjastoissa niteitä 91,802, sekä puhdas omaisuus 7,098,178.—. Mikäli tunnetaan oli puolueen jäsenmäärä vuoden 1917 lopussa lähes 100,000, joten yhdistysten ja osastojen lukukin sekä omaisuus on ollut silloin paljon suurempi vuoden 1914 lukuja. Sanomalehtiä oli tällöin puolueessa 12. Edustajia on puolueella ollut Eduskunnassa ensimmäisellä kerralla, 1907, 80 edustajaa, kohoten säännöllisesti, ollen vuonna 1916 103 edustajaa. Nykyisessä Eduskunnassa on puolueen edustajamäärä jälleen 80. johon tulokseen vaikuttii ne poikkeukselliset olot ja äärimmäiset kiristykset, minkä alai-

sena työväenluokka näihin vaaleihin otti osaa. — Äänestämäärä on vaihdellut 317—444,670 välillä. Kunnallishallinnoissa on puolueella varallisuudesta riippuneiden äänioikeusolojen vuoksi ollut suhteellisesti mitätön määrä edustajia. Vuonna 1909 oli sanottu edustajamäärä korkein 369 koko maassa. Kunnilta on vaadittu etupäässä toimenpiteitä työttömyyden lieventämiseksi, työväen asuntojen rakentamiseksi, pienten turvattomien lasten hoidon järjestämiseksi, kansakoululaisten avustamiseksi, yhdistysten kirjastojen ja muiden sivistysharrastusten tukemiseksi, sekä tärkeimpien laitosten kunnallistuttamiseksi. Puolueeseen kuuluvien yhdistysten kunnilta saamat apurahat ovat vaihdelleet 5,400: — 71,080:— mkn välillä vuodessa. Kun viime syksynä toimitettiin kunnallisvaalit ensikertaa uusien yleiseen yhtäläiseen äänioikeuteen perustuvien kunnallislakien mukaan, on nykyään puolueella verrattain suuri lukumäärä omia edustajiaan kunnallishallinnoissa, joiden määrästä ei kuitenkaan vielä tälläkertaa ole käytettävissämme varmoja tietoja. Varmaa kuitenkin on, että tästä lähtien työväenluokan oikeutetut vaatimukset kunnallisessa elämässä tulevat enemmän kuin tähän asti huomioon otetuiksi.

Puolueen menettelytapa tarkoitustensa toteuttamiseksi on antanut aihetta lähes jokaisessa edustajakokouksessa päätösten tekoon. Jo Turun kokouksessa v. 1899 oli puhetta yleislakostakin äänioikeuskysymyksen ajamiseksi. Viipurin kokouksessa v. 1901 hyväksyttiin lausunto, "että voidaan yhtyä yhteistoimintaan toisten puolueiden kanssa niissä asioissa, missä se puolueohjelmaa sivuuttamatta voi tapahtua". Forssan kokouksessa 1903 hyväksyttiin jyrkkä äänioikeusjulistus, jossa sanottiin, "ettei voida tunnustaa pyhäksi niitä lakeja, joita luokkaeduskunta laatii" ja lausuttiin uhkaus. "että tämä asiantila voi johtaa siihen, ettei työväki tunne mitään siveellistä velvoitusta maan valtiollisten, yhteiskunnallisten ja taloudellisten olojen tukemiseen". Helsingin puoluekokouksessa v. 1904 oli suurta erimielisyyttä menettelytavan suhteen. Toiset puolsivat vaaliliittoa n.k. perustuslaillisten porvariain kanssa ja toiset sitä jyrkästi

vastustivat. Päätökseksi tuli, "että puolue maan valtiollisen aseman ja puhtaasti kansanvaltaisten pyrkimysten takia auttaa vaaleissa sitä kansanvaltaista puoluetta, joka suostuu toimimaan porvaris- ja talonpoikaissäädyn vaaleihin nähden yleisen äänioikeuden hyväksi". Päätös ei kuitenkaan johtanut tuloksiin, koska sellaista kansanvaltaista porvarispuoluetta ei löytynyt. Kun valtiopäivät 1905 huhtikuun 14 p. hylkäsivät yleisen äänioikeuden, julisti työväestö ympäri Suomea ryhtyvänsä puuhaamaan kansalliskokousta, joka vaatimus suurlakossa kohotettiin esille. Tampereella marraskuussa 1905 pidetyssä puoluekokouksessa tuli päätökseksi vaalilakko, jonka vain muutamat yksityiset rikkoivat. "Viimeisen varoituksen" päivänä, vuosivaihteessa 1905—6 oli Helsingissä noin 200,000 kansalaisen valtuutettujen kokous, joka hyväksyi suurlakkouhkan yksikamarisen eduskunta-uudistuksen läpiajamiseksi ja työväestö ympäri maata varustautui siihen. Oulun kokouksen menettelyponsis-
sa lausuttiin, "että puolue käy pontevasti vaaleihin ilman vaaliliittoja porvarien kanssa". Myös julistauduttiin "solidaariseksi Venäjän vapausliikkeen kanssa". Kotkan kokouksen menettelyponsis-
sa julistetaan, "että puolueen on luokkavastakohtien yhä kärjistyessä edelleen jyrkän luokkataistelun kautta vallattava köyhälistölle yhä uusia oikeuksia ja etuja, aina muistaen sosialidemokratian vallankumouksellisen päämäärän, joka on kaiken riistämisen lopettaminen". Ja "koska tuota taistelua on erityisesti ehkäissyt Venäjän hallitusvalta taantumuksellisine pyrkimyksineen Suomen kansan lainsäädäntö- ja itseverotusoikeuksien sekä kansalaisvapauksien rajoittamiseksi, on työväen herkeämättä taisteltava näitä pyrkimyksiä vastaan sekä sanottujen oikeuksien laajentamiseksi". Näistä viittauksista puoluekokousten päätöksiin käy ilmi se yleinen kanta menettelytapakysymyksissä, minkä puolue on omaksunut periaatteensa ja ohjelmansa toteuttamiseksi.

Maailmansodan pitkälle jatkuneet kärsimykset ja vallitöissä y.m. saadut vaikutteet kärjistivät aseman v. 1918 siihen, että syntyi kansalaissota, jonka loppunäytök-

set olivat mitä hirveimmät. Ihmishenkien menetys ja vankilakärsimysten määrä suunnaton. Lisäksi puolueen aikaisempien saavutusten menetyksiä, poikkeuslakia, yksilöitten ja järjestöjen omaisuuksien hävityksiä, sekä koko järjestötoiminnan ja puolue toiminnan keskeytys vuoden ajaksi.

Puolue kohoaa kumminkin nopeasti entisiin voimiinsa. Yhden vuoden työ uudelleen rakentamisen alalla on saavuttanut hämmästyttäviä tuloksia, ennen kaikkea varman vakuutuksen siitä, että porvaristo ei voi kauheimmallakaan työläisten teurastuksella hävittää nyky-aikaista työväenliikettä.

E. V.

Elinkustannusten kohoaminen ja yleinen tyytymättömyys

Elinkustannusten kohoaminen on jatkunut yli maailman viime vuoden ajalla. Missään maassa ei näytä vielä päästyn korkeimpaan tasoon, josta olisi odotettavissa palautuminen ennen sotaa vallinneisiin hintoihin. Useimmat taloustieteilijät väittävätkin, ettei elinkustannusten alentumista ole odotettavissa lähitulevina vuosina, että hinnat, elleivät enää kohoaisikaan paljon nykyiseltä tasoltaan, pysyvät tällä tasolla kauan aikaa ja että ne tulevat pysymään aina yläpuolella ennen sotaa vallinneiden hintojen.

Tähän on vaikuttamassa useat tekijät. Läheisimpänä tekijänä on nyt päättynyt maailman sota. Se saatoi taloudellisen elämän epäjärjestykseen kaikissa maissa. Suurin osa sotivien ja puolueettomienkin maiden tuotantovoimista oli sodan ajan sotatarveteollisuuden palveluksessa, joten muiden hyödykkeiden tuottaminen vastaavassa määrässä väheni. Miljoonia työkykyisimpiä miehiä poistettiin tuottavasta työstä ja vietiin taisteleviin armeijoihin. Miesten armeijoihin riistämällä ei ollut yksistään herkellinen vaikutus tuotantoon; sen vaikutus tunnetaan vielä vuosikymmeniä, sillä sodan ajalla surmattiin miljoonia miehiä, toiset miljoonat menettivät jäseniään ja niinmuodoin tulivat osittain tai kokonaan työkyvyttömyiksi. Tämän lisäksi sodan aiheuttama kurjuus ja yleinen elämän epävarmuus alensi lasten syntyvyyttä kaikissa sotivissa maissa ja kohotti kuolevaisuusmäärää. Tälläkin tavalla kansakuntien tuotantovoim-

mat niinä vuosikymmeninä, jolloin sodan ajalla syntyneet lapset olisivat miehuusiässään, ovat pienemmät kuin ne olisivat, ellei maailman sotaa olisi ollut. Miljoonat lapset, jotka keskusvalloissa sodan ajalla ja sodan jälkeen kestäneen saarron vaikutuksesta ovat kärsineet nälkää ja jotka mahdollisesti pelastuvat nälkäkuolemalta tai muilta nälän aiheuttamilta taudeilta, eivät koskaan tule kykeneviksi tuottajiksi. Maailman sodan vaikutus, jos kapitalistinen luotanto ja jako jatkuu, tunnetaan näiden syiden tähden vielä kauan aikaa maailman taloudessa.

Toinen ja samalla hyvin tärkeä tekijä nykyiseen hintojen kohoamiseen on tilanne rahamaailmassa. Jokaisessa sotaan osaaottaneessa valtiossa Europan mannermaalla on ulosannettu paperirahaa ennen kuulumattomassa määrässä, kun taas toiselta puolen kultavarastot ovat pienentyneet. Paperirahaa eivät ole ulosantaneet yksistään valtiot, mutta sitä ovat ulosantaneet kaupungit ja kunnatkin. Rahan arvo luonnollisesti on laskeutunut. Kansainvälisessä kauppaliikkeessä useimpain Europan mannermaavaltioiden rahan arvo on hyvin alhainen, johon se osaksi siitäkkin, että näillä mailla ei ole mitään uloslähetettävää vastineeksi ostamistaan tavaroista. Niiden on ostettava tavaransa kullalla ja ellei sitä ole, silloin luotolla.

Suurbritanniassa ja Yhdysvalloissa, joissa sota lopetti työttömyyden ja aiheutti taloudellisen nousukauden, ovat pankkitalletukset huimaavasti lisääntyneet, luotto on laajentunut, rahan kiertokulku tullut nopeammaksi j. n. e. Näillä seikoilla on Yalen yliopiston taloustieteen professorin, Irving Fisherin, mielestä ollut myös tavarain hintoja korottava vaikutus.

Mutta hintojen kohoaminen ei olekaan pelkästään sota-ajan ilmiö. Tunnettu englantilainen taloustieteilijä ja fabianisti Sidney Webb, jonka toisen Internationalen toimisto määräsi tutkimaan elinkustannusten kohoamiskysymystä ja laatimaan siitä alustavan selityksen Wienissä pidettäväksi aiotulle kansainväliselle sosialistkongressille (jonka pidon sodan puhkeaminen esti)

pitkässä tutkielmassaan osoitti, että elinkustannusten, t. s. kaikkien hyödykkeiden hinnat ovat jatkuvasti kohonneet yli maailman, vaikka hintojen kohoaminen ei kaikissa maissa ole ollut yhtä huomattava. Elinkustannusten kohoaminen ei myöskään ole ollut yhtäjaksoista. Toisinaan ovat hinnat alentuneetkin, mutta niiden pyrkimys otettuna pitemmät ajanjaksot huomioon, on ollut aina ylöspäin.

Kautsky kirjassaan Kultatuotanto ja korkeat elinkustannukset tulee johtopäätökseen, että työläisten elintarpeiden hintojen kohoaminen jatkuu niin kauan kuin kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä on voimassa.

Ja tarkastaessamme Yhdysvaltain työviraston Labor Review'n kuluvan vuoden syyskuun numerossa julaistua taulukkoa tukkukauppahintojen kohoamisesta, me huomaamme, että Kautskyn ja Webbin väite on oikea. Yhdysvalloissa on viisi eri virastoa, jotka keräävät tilastoja hintojen kohoamisesta ja pitävät oman "indexinsä". Ne ovat hallituksen työvirasto ja sitte yksityiset Annalisti, Bradstreet, Dunn, ja Gibson. Linaamme tähän vain työviraston tilastot. V. 1890 työviraston osoittajanumero oli 81 ja vuoteen 1913 mennessä se oli kohonnut sataan ja vuoden 1918 loppuun mennessä 196. Kesäkuulla v. 1919 se oli 207. Englannissa on kaksi toimistoa, nimittäin Economisti ja Sauerbeck, jotka jatkuvasti keräävät tilastoja tavarain hintojen kohoamisista. Sauerbeckin osoittajanumero v. 1890 oli 85, mutta putosi vuoteen 1895 mennessä 73:een, taas kuitenkin noustakseen vuoteen 1900 mennessä 88:aan. Vuonna 1913 se oli sadassa ja vuoden 1918 lopussa 226 ja kuluvan vuoden kesäkuulla se oli 235. Canadan hallituksen työviraston osoittajanumero v. 1890 oli 81, mutta aleni seuraavalla viisivuotiskautella 71:een, ollen kuitenkin siitä eteenpäin jatkuvaa kohoamista, ollen se kuluvan vuoden kesäkuulla 210. Austraaliassa hallituksen tilastoviraston osoittajanumero v. 1890 oli 97 ja kohosi se viime vuoden loppuun mennessä 180:een. Ranskassa on kerätty Statistique Generalen toimesta tilastoja elinkustannusten kohoamisesta vasta vuodesta 1905 asti. Toimiston osoit-

tajanumero mainittuna vuotena oli 85 ja on se senjälkeen ollut jatkuvaa kohoamista, ollen se kuluvan vuoden maaliskuulla 337. Ennen sotaa vallinneena aikakautena elinkustannusten kohoaminen oli hidasta, viidestä kymmeneen prosenttiin viidessä vuodessa. Vasta sodan syttymisen jälkeen alkoi hintojen nopea kohoaminen. Yhdysvalloissa, Suurbritaniassa ja Canadassa ovat hinnat sodan ajalla enemmän kuin kaksinkertaistuneet, Austraaliassa ei kohoaminen ole ollut näin huomattavaa, mutta sielläkin hinnat ovat melkein kaksinkertaistuneet. Muista maista ei ole tarkkoja numeroita käytettävänä.

Nämä numerot paljastavat meille hyvin suuressa määrässä nykyisten lakkoliikkeiden syyn. Lakkojen lisääntyminen ja lakkoliikkeiden suurentuminen on käynyt kaikissa maissa yhtä rintaa elinkustannusten nopean kohoamisen kanssa. Ennen sotaa, jolloin hintojen kohoaminen oli hidasta sodan aikaiseen kohoamiseen verrattuna, lakkoja oli vähän. Sodan ajalla, vaikka hinnat kohosivatkin huimaavasti, eivät lakot lisääntyneet varsin samassa suhteessa, sillä työnantajat sodan painostuksen tähden olivat pakoitettuja korottamaan palkkoja eikä työläisten näin muodoin jokaisessa palkkakysymyksessä tarvinnut turvautua lakkoihin. Hallitusten vetoomuksilla työläisten "patriotismiin" lienee myös ollut vaikutuksensa. Mutta rauhanteon jälkeen ovat lakot lisääntyneet ennen kuulumattomassa määrässä. Niihin osallisten työläisten lukumäärä on kasvanut ennen tuntemattomaan suuruuteen. Aivau yleiseksi on tullut kaikissa maissa, niissäkin, joissa pi-letään tiukasti kiinni ammatinunionismin perusteista ja ammattirajoista, että öko teollisuusalan työläiset lakkoutuvat eikä ammattirajoja ole laisinkaan huomioon otettu. Meidän tarvitsee vain muistutella mieleemme metallityöläisten ja kaivosmiesten lakot Ranskassa, hiilenkaivajain, koneenrakentajain ja rautatieläisten lakot Englannissa ja rautateiden korjauspajatyöläisten ja terästyöläisten lakot ja uhkaava hiilenkaivajien lakko Yhdysvalloissa. Kaikki nämä lakot ovat olleet aserauhan solmiamisen jälkeen ja jokaiseen niihin on osaaottanut satoja tuhansia työläisiä.

Syy kaikkiin näihin lakkoihin, varsinkin täällä Amerikassa, on siinä, että työpalkat eivät ole kohonneet elinkustannusten hintojen kohoamista vastaavassa määrässä. Täällä Amerikassa ei edes niissä osissa maata, joissa ovat suurimmat sotatarvetehtaat ja laivarakentamot ole palkat jaksaneet läheskään seurata elintarpeiden hintojen kohoamista.

Työpäivän lyhentäminen on myös tullut voimakkaaksi levottomuuden aiheuttajaksi niissäkin maissa, joissa sosialistinen tietoisuus ja vallankumouksellisuus työläisten keskuudessa on vielä heikko. Pitkäaikainen agitatio, jota on käyty työpäivän lyhentämisen puolesta kantaa hedelmiä.

Y. M.

Laitakaupungin kasvatti

Metsän reunustaan päättyy kaupunki. Mutta siellä metsäisen mäentörmän takana on muutamia matalia hökkeliteitä. Ne eivät ole järjestyksessä niinkuin kaupungin talot, vaan sikin sokin rakennetut. Eikä rakennusten tyylikkyydestä ole huolta pidetty. Näkee, että kukin rakentaja on vain pitänyt silmällä, miten helpoimmin on saanut asuntonsa asuttavaksi. Ei erehdyksessäkään ole sattunut sirotekoista joukkoon. Kaikki ovat mikä minnekin päin kallellaan. Jokunen mäentöyrystä olevista on puoleksi maansisäänkin kaivettu.

Se on laitakaupunki.

Kun kevät on ihanimmillaan ja puhtoiset kevätpuroset muualla lorisevat ja raitis kevätkuulonen kulettaa kevään tuoksua ihmisten täysin siemauksin ahmittaviksi, niin mäentöyrystä olevasta kaupungin jätteiden kaatopaikasta virtaa likavesi laitakaupungin kujasille ja synnyttää lemun, mitä ei mielellään hengitä.

Tulee kesä. Kuivavat rapakoiset kujat. Mutta multainen hiekka kohoaa tomupilvinä maasta, kun käy vähäinen tuulhenkäys ja kaatopaikka lähettää avuksi roskiansa ja lemuansa.

Syksyn sateet liottavat kujasten pehmeän maan liejuksi. Kaatopaikan jätteet sekottuvat siihen. Kun syysillan hämäryys laskehtii maille, kurja on kulkea laitakaupungin kujasilla. Ei ole katulamppuja siellä, eivätkä hökkeliteiden tuikkulamput kujasiasia valaise. Mielellään ei lähde silloin kujasille kulkemaan.

Sattuu luminen talvi. Lumipyry täyttää kujaset. Silloin ovat laitakaupungin hökkelit puoleksi lumen peitossa. Vyötäisiään myöten lumessa kahlaavat laitakaupunkilaiset silloin koteihinsa.

Ne ovat köyhää väkeä nämä laitakaupungin asukkaat. Etupäässä sellaisia, jotka osan vuodesta saavat olla työssä, osan työttömänä, — satamatyöläisiä ja muita ulkotyöläisiä. Eivät ole paremmassa asemassa heistä ne, joiden nimissä hökkeli on, kuin ne jotka asuvat vuokralla. Ahtaat ovat asunto-olot laitakaupungissa. Jokaisessa hökkelissä asuu ainakin kaksi perhekuntaa, toisissa kolmekin, vaikk'ei yhdessäkään niistä suuria asun-tiloja ole. Tavallisesti on keittiö yhteinen ja kamarintainen kullakin perhekunnalla. Mutta asuupa jossakin tupasessa kaksikin perhekuntaa yhdessä huoneessa.

Laitakaupunkilaisilla on paljon lapsia.

Kun kodit ovat tyhjiä, ei riitä varoja usein vaatteitten hankkimiseen. Siksipä ovatkin lapset repaleissa. Likaisiakin he ovat, sillä leikkipaikoilla, mäentöyryssä olevan kaatopaikan vierustalla, perunam^aaksi kuokitulla pihamaalla ja kujasilla ei pysy puhtaana.

Joskus kulkeutuu siisti kaupunkilainen laitakaupungille. Häntä inhottaa katsella noita repaleisia laitakaupunkilaislapsia. Hän tuomitsee ankarasti lasten vanhempia lainkaan ajattelematta, että syy on laitakaupungin kurjuusolosuhteissa.

— — — — —

Kuorma-ajuri Valeriani Koski asui lähellä mäentöyryä olevassa laitakaupunkihökelissä. Hän oli leski, asui vuokralaisena pienessä kamaripahasessa kolmen lapsensa kanssa. Amalia oli vanhin lapsista, Otto toista vuotta nuorempi, Yrjö saman verran Ottoa nuorempi. Valerianiin olivat raskas työ ja elämän huolet lyöneet leimansa. Ne olivat kovettaneet hänet niin, että hänen luonteensa oli muodostunut jäykäksi, jopa karkeaksi. Sitä johtui, että lapset eivät saaneet osakseen hellyyttä, jota jokainen lapsi kaipaa. He ikäänkuin vieraantuivat isästään. Xiti oli kuollut. Hän oli sairastanut useita vuosia, ollut sitä ennen vuosikausia miltei vuoteenomana. Se oli rappeuttanut kotielämän, joka lasten aikaisempina lapsuusvuosina, äidin terveenä ollessa oli ollut herttaista. Xiti oli ollut lempeäluontoinen ja isäkin oli silloin ollut hellempi, oli hymyillytkin.

Mutta kun äiti sairastui, muuttui isä. Ei viihtynyt kotona ja silloin kun tuli kotiin myöhään illalla, oli synkän näköinen, puhui kärtyisästi. Ei näkynyt enää koskaan hymyä kasvoilla. Otto muisti, miten äiti joskus itki tautivuoteellaan, vaikka koettikin salata kyyneliään.

Amalia oli ollut yksitoistavuotias äidin kuollessa. Jo äidin sairauden aikana oli hän saanut opetella ruuanlaittoon ja muihin taloustoimiin. Kun äiti kuoli, jäi taloudenhoito kokonaan hänen niskoilleen. Ja siinä oli tyttöselle työtä. Aamulla oli noustava aikaisin laittamaan ruoka isälle, joka lähti työhön ja sitten huolehdittava, että pojat olivat edes vähänkin siistejä kouluun lähtiessä. Yhdessä sitten lähdettiin kouluun, mistä tultua oli valmistettava ruoka isälle ja lapsille. Pojat saivat auttaa, missä kykenivät. Sisar ohjaili veljeksiä. Lapset pitivät toisistansa. Orpous oli lähentänyt heidät toisiinsa enemmän kuin sisarusten kesken on tavallista. Pojat olivat vilkasluontoisia. Tulivat usein leikkipaikalta risaisina, likaisina. Amalia sai paikkailla ja puhdisetella. Hän oli erilainen kuin toiset lapset. Oli lapsena jo vakavointunut. Kaksitoistavuotiaana sai hän suoritetuksi kansakoulukurssin. Vielä vuoden hoiti hän taloutta. Sitten hankki hän itselleen toimen kangaskauppa-apulaisena. Se merkitsi perheen hajoamista. Yrjö lopetti koulunkäyntinsä, pääsi leipurin juoksupojaksi.

Otto oli kansakoulussa osottanut erikoisempaa edistymistä. Koulun johtaja kyseli häneltä lukukauden päättyessä, eikö hän haluaisi jatkaa koulunkäyntiä, mennä lyseoon. Pojalla oli halua. Mutta se kysyi varoja eikä niitä ollut — ei ollut enää kotia. Johtaja oli kuitenkin neuvotellut joidenkin kaupungin rouvien kanssa ja olivat nämä luvanneet, että poika saa vuoropäivinä käydä syödessä heidän keittiöissään ja vanhoja vaatteitakin luvattiin. Laitakaupungin hökkeli jäi vielä asunnoksi. Siellä nyt isän kanssa asuttiin.

Opiskelu miellytti Ottoa. Oppitunnit menivät hupaisesti. Mutta välitunnit eivät olleet hauskoja. Laitakaupunkilaispoikanen vanhoissa, kuluneissa vaatteissa tunsii itsensä vieraaksi kaupunkilais-herraslasten keskuudessa.

Ne ivailivat hänen linttakorkoisia kenkiään, liian suuria tai liian pieniä vaatteitaan. Häntä muistutettiin siitä, että hän seurusteli laitakaupunkilaistoveriensä kanssa iltaisin, oppipoikien ja juoksupoikien, jotka olivat lyseolaisten luonnollisia vihollisia.

Laitakaupungin kasvatit vihasivat herraslapsia.

Mutta olisihan sen kärsinyt tuon koulutoverien pilkan, eihän sitä aina ollut. Vaikeampi oli jaksaa kestää sitä nöyryyttävää asemaa, missä joutui olemaan käydessä herrasväkien keittiöissä syömässä sitä armopalaa, jonka kaupungin rouvat olivat koulun johtajan esityksestä hommanneet. Olihan niitä paikkoja, missä Otosta tuntui vapaalta, missä saattoi unohtaakin olevansa armopalaa syömässä. Erikoisesti odotti poika aina niitä päiviä, jolloin sai käydä vanhan kultaseppä Wesalan luona. Vanha rouva oli hyvin ystävällinen ja kultaseppä hyväntahtoisen leikkisiä mies. Siellä sai hän istua ruokapöytään vanhuksien kanssa ja kultaseppä kertoi omasta lapsuudestaan, joka oli ollut kerjäläiselämää ensin ja hieman vartuttua vähemmän kehuttavaa oppipoikana oloa. Kultaseppä ja vaimonsa näyttivät käsittävän Oton aseman ja osasivat kohdella poikaa ymmärtämyksellä. Mutta oli paikkoja — ja sellaisia oli paljon — joihin Otto meni pelkomielin. Sai istua keittiön nurkkapöydän ääreen, minne kannettiin herrasväen ruokapöydästä jäännöksiä ja usein tuli rouva viereen katselemaan ja puhelemaan. Siinä udeltiin, onko Otto ollut kiilti, moitittiin, että on epäsiistin näköinen, annettiin ankaria nuhteita, jos oltiin saatu — talon omien poikien sellaisesta tietysti ilmoittaessa — kuulla, että Otto oli laitakaupunkilaistoveriensä kanssa joutunut kiistaan herraspoikien kanssa. Ei tietenkään kyselty oliko herraspojissa syytä! Vieläpä Otolle selitettiin, kuinka huono mies hänen isänsäkin on, kun ei huolehdi hänestä, ja siten täytyy heidän nyt, säälistä, Otolle armeliaisuutta osottaa. Kaiken tällaisen moitetulvan lisäksi oli Oton ruokansa edestä kannettava puita ja vettä keittiöön, puhdistettava pihaa tai katua ja tehtävä muita töitä.

Se tuntui toisinaan niin katkeralta, että itku väki-

sinkin silmiin tuppautui. Monasti ajatteli hän jo jättää koko koulunkäynnin. Mutta kun oli halua olla opinteillä, riitti kärsivällisyyttä.

Ei ollut hupaista kotielämäkään aina. Kun sattui lomapäivä ja isällä oli sellainen työ, jossa Otto kykeni auttamaan, oli oltava työssä. Ankea oli mieli, kun näki toisten lasten isoisena leikkivän, eikä päässyt heidän mukaansa.

Kesä- ja joululomat oli tehtävä työtä. Yrjö-veli oli leipurinopissa. Otto oli ensin loma-aikansa juoksupoikana, pääsi sitten yhtä ja toista leipurintyötä tekemään. Oli joskus aikomus heittää koulunkäynti ja ruveta leipurityöläiseksi niinkuin velikin, vaikka ei se työ helppoa ollut, yötyötä kun oli. Kolmen kouluvuoden loma-ajat oli Otto leipurintyössä. Loma-aikojen rasitus — loma-aikojen, jotka olisi pitänyt viettää leväten — vaikutti luonnollisesti sen, että edistys koulussa ei mennyt enää sillä vauhdilla, kuin ensimmäisinä kouluvuosina. Ja kun senlisäksi armopaloilla eläminen rupesi tuntumaan sitä katkeramalta, mitä enemmän Otto varttui ja kun hän neljättä kouluvuotta alkaessa oli saanut kesänajalla vähän rahaakin kokoon, jätti hän herrasväen armopalat ja rupesi itse ruokaansa valmistelemaan. Mutta oli luonnollista, ettei sellainen, miltei yksinomaan kuivilla ruuilla eläminen, varsinkin kun rahaa oli vähän ja oli siis säästeliäästi eletävä, ollut sopivaa kasvavalle poikaselle. Otto alkoi laihtua ja kalvettua. Ja se vaikutti haitallisesti edistymiseen. Hän olisi mahdollisesti sairastunutkin ja menehtynyt, jos olisi sellaista elintapaa pitemmälti joutunut käyttämään. Onneksi sattuikin niinollen kevätlukukauden alkaessa tulemaan tilaisuus saada työtä kolmisen tuntia päiväs⁸ä koulutuntien loputtua. Se oli puhtaaksi-
kirjoitusta maamittarin konttorissa. Siitä sai päivällisen ja illallisen, vieläpä jonkun markan rahaakin viikossa. Siten alkoi hän taas voimistua ja koulutehtävät suoriutua entistä paremmin.

Seuraavan kesän sai hän olla maamittarin apulaisena maita mitattaessa. Se oli virkistävää työtä. Laitakau-pungin hökkelin poikanen sai juoksennella metsissä

raittiissa ilmassa! Ruskettunut ja terveennäköinen oli-
kin Otto syksyllä taas koulunkäyntiä aloittaessaan.

Maamittari kaiketikin havaitsi, että Otosta tulisi
maamittarin työn tekijä, koskapa hän heti syksyllä antoi
Otolle puhtaaksikirjoittamisen sijasta karttojen laskemis-
ja kopioimistehtäviä. Se oli uutta ja innostavaa. Sil-
loin tällöin otti maamittari puheeksi koulunkäynnin sik-
seenjättämisen, kuvaten, miten vaikeaksi ja rasittavaksi
se ajanpitkään tulee varattomalle nuorukaiselle. Esitteii,
että hän kyllä huolehtii siitä, että Otto saa maamittaus-
oppilaan oikeudet.

Olihan Otolla, niinkuin kaikilla koulupojilla, ihanteel-
liset tulevaisuussuunnitelmansa. Yliopilaslakki ensin ja
sitten... Niin, mitään tarkempia suunnitelmia ei kyllä-
kään ollut, mille alalle antautuisi, mutta aikomus oli
vaan tulla joksikin sellaiseksi herraksi, joka voisi lap-
suusajan pilkkaajille sanoa: Minä olen nyt teitä korkeus-
ammalla!

Monta kertaa mietiskeli Otto sinä kevänä: yrittää-
kö jatkaa koulunkäyntiä, vai ruvetako ansaitsemaan lei-
pänsä jokapäiväisellä työllä? Keskusteltua maanmittarin
kanssa ja isänkin kera siitä juteltua päätti hän lopettaa
koulunkäynnin.

•

Otto oli viisitoistavuotias, kun hän alkoi maamittaus-
työllä ansaita elatustaan. Ei se oppilaan elämä niin
herkkua ollut, kun hän sen oli kuvitellut. Kesät kylläkin
metsissä kulkiessa olivat kauniilla ilmoilla hauskoja,
vaikka työtä tehtiin kovasti, sillä siinä oli urakkapalkka.
Mutta kun sitten jouduttiin talvisin istumaan kymmenen
tuntia ja enemmänkin pöydän ääressä piirustustyötä te-
kemässä tai pinta-alalaskuja laskemassa, tuntui se ruu-
miissakin, puhumattakaan siitä, miten se aivoja vaivasi.
Eikä ollut palkkakaan kehuttava. Se oli kaiketi yleisesti
neljäkymmentä prosenttia siitä työstä, mitä teki, kun
maamittari oli ensin laskenut kaikki menot pois, kesän
ajalla. Talvella sai kolmisen markkaa kymmentuntisesta
työpäivästä. Siitä kun piti vielä yhdessä sisaren ja vel-

jen kanssa, jotka eivät myöskään saaneet paljoakaan palkkaa, avustaa sairaloiseksi käynyttä isää, niin eipä siinä herraselämää saanut viettää.

Parisen vuotta työskenteli Otto yhtämittäisesti. Mutta sillä ajalla oli hän joutunut tekemisiin työtovereiden kanssa, jotka olivat vuosikausia, jopa kymmenen, parikymmentä vuotta työskennelleet maamittausoppilaina pääsemättä sen pitemmälle. Yksitoikkoiseksi käynyt työ ja mahdollisesti muutkin seikat olivat aiheuttaneet, että he olivat ruvenneet juopotteilemaan, jopa joskus olivat useita päiviä yhtämittä juopottelemassa. Ottokin oppi heidän mukanaan kulkiessaan maistamaan väkijuomia. Hänkin joskus rupesi jäämään päiväksi pois työstä toisten kera juopotellakseen. Joutui siten riitelemään isäntänsä kanssa. Näin tuli aika lähteä kiertelemään. Siihen vaikuttimena oli myöskin halu nähdä olosuhteita toisillakin seuduilla maata.

Kauan ei kuitenkaan kiertolaiselämä viehättänyt. Vuoden päivät oli hän muilla seuduilla ja sitten tuli takaisin.

Näinä aikoina oli tapahtunut jotakin, mikä vaikutti Oton elämässä huomattavan muutoksen.

Otto oli koulussa ollessaan ollut innostunut voimistelun harrastaja. Koulusta erotessaan oli hän yhtynyt kaupungin vapaaehtoisien palokunnan voimisteluseuraan. Oli ollut voimisteluesityksissä mukana ja kun voimisteluseura oli toiminut iltamatilaisuuksia, oli niissä esitetty pikkunäytelmiä, joihin Otto oli osaaottanut. Siten oli hän joutunut myös palokunnan huvitoimikunnan toimesta esitettyihin näytelmiin osaaottamaan.

Kun Otto vuoden kiertolaismatkaltaan oli palannut takaisin, oli kaupungin Työväenyhdytyksessä, joka siihen saakka oli ollut etupäässä pikkuvirkamiesten ja käsityöläismestarien yhdistys, johon ei montakaan varsinaista työläistä kuulunut, tapahtunut niin, että siihen oli — paikkakunnalla käyneen helsinkiläisen työväenpuhujan vaikutuksesta — liittynyt paljon työläisiä. Nämä oli-

vat tuon puhujan neuvoa noudattaen ryhtyneet muodostamaan Työväenyhdistyksestä työläisten etuja vastaavaa yhdistystä. Siitä oli syntynyt riitoja. Herrat ja herraskaisia hännystelleet käsityöläismestarit olivat eronneet Työväenyhdistyksestä. Laitakaupunkilaistyöläisistä olivat useat liittyneet Työväenyhdistykseen jäseniksi.

Näillä uusilla Työväenyhdistyksen jäsenillä oli kova halu ja paljon innostusta järjestää yhdistyksen toiminta vilkkaaksi. Mutta kun heidän joukossaan ei ollut sellaiseen toimintaan tottuneita henkilöitä, ryhtyivät he yrittämään saada palokunnassa olevaa nuorta väkeä mukaansa. Laitakaupunkilaisnuorukaiset, jotka palokunnassa olivat usein tunteneet itsensä syrjäytetyiksi herrasväkeä jäljittlevien kauppa-apulaisten ja muiden sellaisten taholta, olivatkin valmiit Työväenyhdistykseen liittymään, kun siinä avautui heille innostava toimiala. Oton lapsuustoverit olivat niiden joukossa ja heidän vaikutuksestaan liittyi Ottokin Työväenyhdistykseen.

Mikään aatteellinen innostus ei ollut Oton Työväenyhdistykseen liittymiseen vaikuttimena. Siinä oli tietenkin osaksi tekijänä vaistomainen, vielä hyvin hämärä käsitys siitä, että laitakaupunkilaistyöläiset eivät sovi kaupunkilaisherrojen kanssa yhdessä toimimaan. Mutta päävaikuttimena oli saada oikein hartiavoimin hommata ja puuhata. Huvitoimikuntaan ruvettiin jäseniksi ja alettiin valmistella huvitilaisuuksia. Näyteltiin innokkaasti, lausuttiin runoja, luettiin kertomuksia, laulettiin kupletteja. Esitykset eivät tietenkään olleet aluksi enempää sisältöönä kuin esitykseensääkään nähden kovinkaan tarkoitustaan vastaavia. Nuorukaisen koko innolla otti Otto osaa tähän toimintaan.

Mutta kehitys tapahtui toista tietä.

Niissä vanhemmissa työläisissä, jotka kuuluivat Työväenyhdistyksen aatteellista puolta valvovaan ryhmään, ei ollut kirjoitustaitoisia ja kun Otto koulua käyneenä ja käytännöllisesti maanmittaustoimituksissa oli joutunut paljonkin pöytäkirjoja kirjoittelemaan, joutui hän Työväenyhdistyksen pöytäkirjurin toimeen ja siten johtokunnan jäseneksi. Siinä toimessa ollessa täytyi pöytäkir-

jaa laatiessa seurata asioita ja oli Työväenyhdistyksen puolesta oltava kirjeenvaihdossa toisten Työväenyhdistysten kanssa. Otto tuli kosketuksiin asioiden kanssa, joista hänellä sitä ennen ei ollut lainkaan tietoa. Työväenpuoluetta ryhdyttiin järjestämään niinä aikoina. Työväenyhdistyksessä tuli kysymys perinpohjaisen harkinnan alaiseksi. Siitä oli otettava tietoja. Alettiin puhua sosialismista. Vähän oli vielä sitä selostavia kirjoja. Työmies-lehti sitä selvitteli. Otto muiden mukana innostui siihen. Hän, niinkuin toisetkin nuoret, käsittivät sosialismin siinä hetkessä toteutuvana ihanteena.

Tuli suurlakko.

Työväenyhdistyksen johtokunta joutui kaupungissa suurlakon aikana lakon johtavaksi keskustoimikunnaksi. Otto sai kerrankin tarpeekseen tehtäviä. Mutta Innostusta riitti. Epämääräiset olivat kuitenkin hänellä, niinkuin varmaankin kaikillakin Työväenyhdistyksen jäsenillä käsitykset siitä, mitä kulloinkin oli tehtävä. Ei oltu totuttu järjestyneeseen toimintaan. Siksipä masensi mieltä, kun niin suurin toivein alettu suurlakkopuuha tuotti niin vähän tuloksia työväestölle. Otonkin innostus lamaan tui. Ei käsittänyt hankään silloin vielä, että innostuksella yksin ei tuloksia saada!

Uutta virikettä innostukselle antoi taas säätyeduskunnan yksikamariseksi vaatimispuuha. Kun se voitto työväestön voimainponnistuksella oli saavutettu, rupest toiminta Työväenyhdistyksissä vilkastumaan. Työväenlehtien perustamiskysymys tuli päiväjärjestykseen kaikkialla. Ottokin oli taas innostunut. Työväenyhdistyksessä otettiin kysymys käsiteltäväksi. Päätettiin ryhtyä perustamaan paikkakunnalle työväen sanomalehteä. Puuhasta tuli tosi. Otto joutui parin muun henkilön kanssa toimittamaan näytenumeroita. Sosialidemokraattiseksi sanomalehdeksi sanottiin lehteä sen esittelykirjoituksessa. Luonnollisesti se ei tarkalleen tuota määritelmää näytenumeroissaan täyttänyt. Olipa niissä kirjoitettu kirjoituksia Krapotkin'in "Taistelu leivästä" teoksen vaikutteiden mukaisesti, oli Ingersoll'in teoksien mukaan kirjoitettuja. Ne kun olivat siihen aikaan luetuim-

pia kirjoja. Mutta eihän sitä niinä innostuksen aikoina niin kovin tarkkoja määritelmissä oltu, ei kyettykään olemaan.

Työväenlehti saatiin perustettua. Siihen saatiin toimittajaksi työväenpuhujana tunnettu toveri. Otto joutui, kun maanmittaustyöt olivat paikkakunnalla vähissä, lähemmään toiselle paikkakunnalle.

Mutta sitä mukaa kuin työväenlehtiä perustettiin ja niiden vaikutus alkoi näyttäytyä työväestössä, rupesivat vastustajat niitä vainoamaan, varsinkin kun niissä suorien sanoin kirjoitettiin epäkohdista, eikä vääryyttä tekeviä yksilöjäkään säästetty. Alkoi oikein vimmainen painokanteiden ja niistä johtuvien luokkatuomioiden aika. Toimittajia joutui vankilaan sakkojaan suorittamaan. Senkin lehden toimittaja, jota Otto oli perustamassa, joutui vankilaan. Toimittajia ei ollut näinä aikoina työväenlehtiin helposti saatavissa. Ottoa pyydettiin tulemaan toimittamaan lehteä sillä aikaa, kun toimittaja oli vankilassa.

Otto tuli. Tehtävä oli tietenkin outo. Perehtyihän siihen sentään. Kolmen kuukauden kuluttua pääsi toimittaja vankilasta. Mutta silloin oli taas uusien työväenlehtien perustamispuuhiä useampia. Kun Otto oli nyt kolmikuukautisajalla oppinut tuohon tehtävään, suosittelee vankilasta päässyt toimittaja häntä erääseen lehteen toimittajaksi.

Laitakaupungin kasvatti joutui nyt toimeen, jossa hän sai ei ainoastaan kurjissa laitakaupungeissa, vaan kaikkialla muuallakin onnen lapsipuolina eläville työläisjoukoille selostaa aatetta—socialismia—joka vielä tulee muuttamaan yhteiskuntajärjestelmän sellaiseksi, ettei ole kurjia laitakaupunkeja eikä kurjuusoloissa eläviä ihmisiä.

J. Kotiranta.

Uskottu leiviskä

(Math. 25: 14—30).

Läksi kerran kaukaisille maille muuan rikas mies.
(Joskus ennenkin tään jutun kuulleet olette kenties).
Palvelijain kesken kaikki tavaransa jakoi hän:
muutamille enemmän ja muutamille vähemmän.

Leivisköittäin tavaransa tasasi hän heille siis.
Niinpä esimerkiksi' saivat jotkut varakkaammat viis,
toiset köyhemmät vain saivat kaksi leiviskätä näin,
köyhimmille antoi hän vain yhden ja niin edespäin.

“Tehkää näillä kauppaa”, sanoi, “siksi kunnes palajan.
Kuka teist' on kunnollinen, sen mä nähdä halajan.”
Läksi, jätti kauppahommat palvelijain huoleksi,
niinkuin usein moni jättää vuodeksi tai puoleksi.

Uskotuita leivisköitään kukin koitti kartuttaa.
Toinen toistaan nylkemällä liikettänsä vartuttaa
kykyjensä mukaan kukin tietenkin he koittivat:
Minkä tyhmat hävisivät, liikenerot voittivat.

Hän, jok' oli viisi saanut, tuli hyvin toimeen: hän
riisti pian köyhemmältä ainoankin leiviskän.
Hän ei surrut sitä, jäikö heille mitään myötävää,
taikka heidän perheillensä leivänpalaa syötävää.

Täten helposti hän pääsi hätääntyneen herraksi.
Missä hyvään esiintyikin, rahaa oli kerraksi.
Loistavasti eli aina: parhainta hän söi ja joi,
päivät makas, yönsä kaiket kapakassa mullikoi.

Viisileiviskäiset miehet yhteistyöhön yhtyivät:
perustamaan trusteja ja renkaita he ryhtyivät.
Pian trusti kaiken kaupan määräsi ja vallitsi,
uskotuita leivisköitä yksinänsä hallitsi.

Niille, joilla paljon oli, aina lisää annettiin,
yhtämittaa tavaroita niitten aittaan kannettiin.
Niiltä, joilla vähän oli, anastettiin sekin pois,
ettei heistä kilpailussa rikkaammille haittaa ois.

Kaikki, jotka elvät voineet hoitaa leivisköitensä,
trustiherrat palkkasivat suorittamaan töitensä.
Nälkä teki pian näitten selkärangat norjiksi,
heidän täytyi antaantua omistavain orjiksi.

Kaksi leiviskätä saaneet jonkun aikaa tahtoivat
trustein kanssa kilpailla, vaan minkäs niille mahtoivat?
Heidän täytyi mahtavamman tahdon alle taipua,
ennenkuin he ehtisivät vararikkoon vaipua.

Viisileiviskäisten miesten, rikkahitten rengiksi
palkattuina rupesivat orjain kiusanhengiksi.
Leiviskänsä antoivat he herrojensa käytettää,
tyhjät rahakukkaronsa aika-ajoin täytettää.

Herrat heille — perkeleille — hyvän palkan maksoivat;
orjaraukat, raataessaan enemmän kuin jaksoivat
elää saivat antimella mitättömän niukalla,
suolten kuristessa pitää nälkävyötään piukalla.

”Ihminen ei elää mahda ainoastaan leivästä —
totellakseen tarvitsee hän joskus myöskin seivästä”,
näin se lauloi kiusanhenki yhtämittaa korvissa;
sama sävel säesti myös työhönkutsutorvissa.

”Niin se llenee!” orjaraukat huokaellen myönsivät,
yli voimain ponnistellen kuormiansa työnsivät.
Raskahassa työssä raukkain selkäranka köyristyi,
piiska piti huolta siitä, että orja nöyristyi.

Vähtellen orjan olo kävi perin noloksi,
elämänsä aivan aasin olemassaoloksi:
"Jos et tahdo työtä tehdä, ei sun pidä syödäkään, —
kun et syö ja työtä tee, niin silloin ei sua lyödäkään."

Näin siis herran leivisköillä hurjasteltiin, huijattiin,
vähät varat köyhemmiltä petkutettiin, puijattiin.
Riistäjät nuo rikastuivat toimellisten tarmosta,
näлкиintyneet elää saivat — anastajain armosta.

* * *

Mutta muuan palvelija, omituinen laatuaan,
heti herran lähdettyä, leiviskänsä saatuaan
itseksensä ajatteli: "Taitaa olla parasta,
että kätken leiviskäni, ettei kukaan varasta.

Leiviskän hän antoi mulle. Konkurreeraa sillä siis
niitten kanssa, joill' on kaksi, kolme, neljäkin ja viis!
Huono aika! Ei se taida kauppaa tehden enetä.
Aikanansa katson, etten ainoatani menetä.

Miksi suotta toisia ja itseäni vaivaisin?
Kaikkein paras taitais olla, kun sen maahan kaivaisin.
Herralla on enemmän kuin tarvitseekaan tavaraa:
Tuhlaa vaan ja levittelee pitkin mailmaa avaraa.

Keinotella en mä osaa, eikä mull' oo halua
ihmisille kaupitella kaikenmoista kalua.
Keinottelijoit' on kyllin, monta myöskentelijää,
muttei koskaan liian montaa kunnan työskentelijää.

Rehelligesti oon aina tähän asti toiminut,
toisten taskuista en vielä koskaan rahaa poiminut.
Koskei mull' oo itselläni rahaa hukkaan viskoa,
niin en tahdo toisiltakaan rikkaan hyväks kiskoa."

Näin hän tuumi. Leiviskänsä tarkasti hän pakkasi,
maahan kaivoi kuopan, johon pakettinsa nakkasi.

Kuopan täytti, paikan jälleen entiselleen tasasi;
hiukan turpeita vaan merkiksi sille kohtaa kasasi.

* * *

Saapui herra matkaltansa. Laskemahan lukua
palvelijansa hän kutsui, muutettuaan pukua.
Vuorotellen tulivat he, leivisköitään kantaen.
Astui esiin yksi rahat herrallensa antaen.

"Herra", puhua hän alkoi, maahan asti kumartain,
"viis leiviskää mä sulta kauppaan tehdäkseni sain.
Kauppani on onnistunut, parhaani oon koittanut:
toiset viisi leiviskätä näillä olen voittanut."

"Hyvin", sanoi herra hänelle, "osannut oot hallita,
tästälähin suurempia summia saat vaihtaa.
Sulle uskoa ma saatan kuitaa tuhat kiloa,
mutta käy nyt ensiksikin pitämähän iloa."

Leivisköineen palvelijat tulivat ja poistuivat.
Toiselle heille herran kiitossanat toistuivat:
"Uskollinen palvelija, leiviskäsi uskotun
hyvin hoidit, tästälähin paljon päälle panen sun."

Koko päivän konttoorissa oli aika vilinää,
etehiseen asti sieltä kuului kullan kilinää.
Palvelijat toivat aina pussillisen kerrallaan. —
Toisen verran omaisuutta oli heidän herrallaan.

Mitä tavoin lisääntyneet oli hänen rahansa —
ryöstön, petkutusien kautta — keinoin millä tahansa —
yhtäkaikki! Puhdas raha, vaikka keino lokainen.
Kiitöksellä mainittihin rahantuoja jokainen.

Konttoristit toimessaan ei sylkäämään joutaneet,
ennenkun ol' esiin kaikki leiviskänsä noutaneet.
Tuli vihdoin myöskin muuan, kantain yhtä leiviskää.
ojentain sen herrallensa sanoi: "Herra, tässä on tää!

Peljäten oon leiviskääsi tähän asti säästännyt,
en oo sitä hetkeksikään huostastani päästännyt.
Tiesin, että sydämes on kivikova, tunnoton,
sitä kiität, jc' on ahne, raaka, roisto kunnoton.

Tiesin sinun tuhlaavan ja rahojasi viskovan,
mutta toisaalta taas niitä kiristävän, kiskovan.
Koota tahdot siitä, mihin et oo pannut palaakaan,
aitantäyden niitä* vaikket kylvä kapanalaakaan."

"Häpeemätön!" ärjäs herra. "Laiskuri ja niskuri!
Tiesitkös sen, että olen suuri koronkiskuri!
Maasta kylvämättömästä tiesitkös mun niittävän,
tunnotonta, kunnotonta, kelvotonta kiittävän?"

Jos sä oisit tarmokkaasti tositoimien tarttunut,
omaisuutes olis niinkuin toistenkin karttunut.
Oisit ollut uskollisten palvelijain vertainen,
niin nyt oisi leiviskäsi ollut kahdenkertainen."

Palvelija viisi hänen puheestansa piittäsi.
Herra ovenvarjasta luoksensa nyt viittäsi:
"Heittäkää tää laiska lurjus tuonne ulos pimeään!
Älköön koskaan korvissani mainittako hänen nimeään!"

* * *

Sitä asti orjilla on osanansa pimitys,
oikeuden puoltajilla "laiska lurjus" nimitys,
"uskollisen palvelijan" nimi joka roistolla,
jonka herra palkinnut on kunnialla, loistolla.

"Uskoliset palvelijat" kaikki ovat vallanneet,
totuuden ja oikeuden jalkoihinsa tallanneet.
Koko maailman valtias on heidän herra: mammona,
julma, raaka rahavalta köyhän kansan kammona.

Kaarlo Uskela.

Puusepän -- -- Työkaluja

rautatavaraa ja muita taloustarpeita
on aina saatavana meidän suuressa
rautakaupassamme.

FRANK KRUTH,
4113—8th Ave., Brooklyn, N. Y.

Tyydyttää jokaista ostajaa,

antaa todellinen arvo tavarassa rahastanne, voittaa pysyväinen ostajapiiri, siinä kauppamme päämäärä.

Ostaessanne meiltä voitte olla varmat, että saatte huolellisen palveluksen ja pysyvän tyydytyksen.

Kennia

KENKÄKAUPPA

4201 EIGHT AVE.,
BROOKLYN, N. Y.

PALMROSE & VILONEN
KIINTEISTÖTOIMISTO — REAL ESTATE

43 St. & Eight Ave., Brooklyn, N. Y.

Välittää kaupungin taloja, tontteja sekä farmeja.
Suomalainen notario tavattavissa toimistossamme.

Suomalainen Rätäliliike

valmistaa kaikkea ammattialaan kuuluvaa työtä huolellisesti ja kohtuuhinnoilla. Sopivaisuus taataan.

C. A. CARLSON,

4306—8th Ave.,

— Brooklyn, N. Y.

Osuustoiminnan kannattajat huomattaa!

Suuri suomalainen osuustoimintaliike alkaa palvelemaan yleisöä vuoden alusta alkaen. Liikkeeseen kuuluu Osuusleipomo, Sekatava- ja Liha-kauppa. Meidän nopeat automme tulevat palvelemaan yleisöä kaikkialla Suur-New Yorkissa.

Työläiset! Olkaa osuustoiminnan kannattajia täydellisesti, kannattamalla omaa liikettänne!

Suomalainen Osuustoimintaliike,

4301-3—8th AVE.,

BROOKLYN, N. Y.

SUOMALAINEN PALLOHUONE

4310—8th AVE.,

— BROOKLYN, N. Y.

AICOLA & LUMME, omistajat.

Kuluttakaa meillä jouto-aikanne.

\$1,300,000.00

talletuksella olemme jo vastaanottaneet

Kassassa aina rahaa ja käyttövaroja vähintään **\$100,000.00.**

Talletuskorko 4 pros.

Lainauskorko 5 pros.

TYÖLÄISTEN LUOTTOYHDISTYS,

John Ruominen, rahastonhoitaja
Yrjö Mäkelä, presidentti.

48 Wallace Ave.,
Fitchburg, Mass.

H. J. Lindroosin Vaatekauppa

**Ensiluokkainen miesten,
naisten ja lasten vaate-
varasto.**

Erikoinen valikoima koti-
maisia verka- ja kanava-
käsitöitä.

Tavaraa lähetetään myöskin jälki-
vaatimuksella.

Sulkeutuen yleisön ja ostajapiirim-
me suosioon,

H. J. LINDROOS,

4124—8th Ave., Brooklyn, N. Y.

Pyydetessä lähetämme kuvitetun hinta-
luettelomme.

NAISET!

Meillä on parhain valikoima naisten kankaita, puseroita, käsineitä, alusvaatteita ym. naisten vaatetustarpeita.

MIEHET!

Jos tahdotte aistikkaita ja samalla kestäviä paitoja, kaulanauhoja ja vil-latakkeja, niin pyydämme teitä käymään liikkeessämme.

LAPSILLE

on liikkeessämme kaikenlaisia vaate-tustarpeita halvimmilla hinnoilla. Käsityö-osastossamme on aina saatavana sekä pumpulisia että liinasia kä-sitöitä lankoineen.

Tilaukset postin kautta toimitetaan huolellisesti ja nopeaan.

Kunnioittaen

— THE —

Sunset Dry Goods Store,

(H. Kokkonen, omistaja)

8 Ave. ja 40 kadun kulma, Brooklyn, N. Y.

Puhelin Sunset 5933.

T:ri L. T. WOLFE

SUOMALAINEN HAMMASLÄÄKÄRI

51 St. ja 5 Ave. kulmassa.

BROOKLYN, N. Y.

Sisäänk. 475—51 St., Apteekin yläk.

Kivuton työ, kohtuulliset hinnat. Tunnit 10 ap.—8 ill.

Sulettuna sunnuntaina ja juhlapäivinä.

OSUUSRUOKALA

BROOKLYN, N. Y.

(muutetaan vuoden vaihteessa Osuusleipomon uuteen rakennukseen.)

Vakituiset sekä satunnaiset ruokailijat tervetulleita.

SÖDERGREN'IN

Suomal. Ulkolähetys Apteekki

MINNEAPOLIS, MINN.,

pitää täydellisen valikoiman SUOMEN KOTILÄÄKKEITÄ, jotka ovat Suomessa tutkinnon suorittaneen apteekkarin valmistamia.

Tuotemerkki tunnetuista lääkkeistämme on myytävänä myös asiamiehiltämme suomalaisilla paikkakunnilla, joten heiltä ostavissa säästää rahaa ja aikaa. Kun ostatte lääkkeitä, niin tarkastakaa että niissä on nimileimamme.

Läakeluettelomme selvityksineen saatte vapaasti asiamiehiltämme tahi meiltä pyydettäessä.

Mitä lääkkeitä hyvänsä tarvitsette, niin tilatkaa meiltä; lähetämme Joutuin ja kirjelimä vastataan heti.

Kuuluisaksi tullutta lapamatolääkettä "ANTENIA", joka varmasti ajaa ulos lapa- eli pinettimädon, valmistetaan ainoastaan meillä. Antenan hinta \$1.50 vapaasti lähetettynä.

SÖDERGREN & CO.

(Suomal. apteekkarit)

Postiosoitteemme on: 18 Western Ave., MINNEAPOLIS, MINN.

S. Aalto ja Bennett Mfg. Co.

Timanttia, kelloja, kulta- ja
hopeatavaroita.

175 BROADWAY, — NEW YORK, N. Y.

"Asiamiehiä halutaan, kysykää ehtojamme".

Suomalainen VIHTA-SAUNA

Auki joka arkipäivä kello 1—12 ip.

Naisten päivät tiistai ja torstai.

360 East 124 St., New York City.

Telefooni: Harlem 9629.

PETER HAATAINEN, omistaja.

NAISTEN VAATETUSLIIKE

**Käsitöitä kaiken laatuksia,
verkasia ja liinasia.**

Kaikkea naisten vaatetukseen kuuluvaa voitte
saada meiltä.

Erikoisesti suosittelemme ompeluliikettämme.

Postitilaukset suoritetaan huolellisesti.

MARTHA RAITA,

1974 Madison ave., 126 kadun kulma,

NEW YORK CITY

Dr. S. Gertzson - Dr. C. Soderling

Ruotsal hammaslääkäri

Suomal. hammaslääkäri

1958 Madison Ave., Rohdoskaupan vieressä,
Madison Ave. puolella 125 kadun kulma,
NEW YORK, N. Y.

Paras työ. Kohtuulliset hinnat. Puhelin: 4428 Harlem

SOLING BROS., Vaattajat ja Räätilit

Olemme vaattaneet miehiä ja nuoriamiehiä viimeiset 20 vuotta.

TYYYDYTYS TAATAAN tai rahanne takaisin.

Lähellä Madison Ave. 60 E. 125th St., N. Y. City
Auki illoin

GALLINUM, Mainio uusi Luonnon
avustusaine

Tuberculosin (Keuhkotaudin)

parantamiseksi ja ehkäisemiseksi.

Huomattavia tuloksia tavallisesti parin viikon sisällä.

Kolmen viikon annos \$2.00 ympäri Yhdysvaltain.

Tilatkaa suomalaiselta lääkäriltä.

T:ri H. ROBERGH,

30 West 127 St.,

New York City

NEW YORKIN

Suomalainen VALOKUVAAMO

70 West 125 St., 5 Ave. ja Lenox Ave. välillä.

Ensiluokan valokuvia kohtuushinnoilla.

Kuvaamo auki klo 10 ap.—8 ip. Sunnuntaisin 10 ap.—6 ip.

ELMER WILLIAMS,

Suomal. valokuvaaja

Huom.! Ensiluokan studio.

Telef. Harlem 8911

Suomalainen
Lääkäri

T:ri Johannes Hoving

125 West 122 St. Lenox ja
7 Ave. välillä,
NEW YORK CITY.

Vastaanottoajat: 10—12 ap. ja 6—8 jpp. Sun-
nuntaisin 10—12 ainoastaan.

Puhelin Morningside 113.

Tel. Morningside 813

OSUUSKOTI

Paikanvälitystoimisto

241 Lenox Ave., 122 kadun kulmassa
New York City

OSUUSKOTI on ehdottomasti parhain asuntopaikka
vapaaoloajalla.

Se on monivuotisella toiminta-ajallaan saavuttanut
yleisen kannatuksen paikkojen välittäjänä, joten New
Yorkiin saapuville on ehdottomasti parhain kääntyä en-
siksi OSUUSKODIN PUOLEEN.

Tulkkia ja oppaita aina saatavissa vasta kaupunkiin
tuleville tytöille.

Lukusali ja kirjasto aina avoinna kodin asukkaille.

S. Redfield

VALOKUVAAJA

112 EAST 125 ST., NEW YORK CITY.

Lexington ja Park Ave. välillä.

Puhelin Harlem 2361

KUVIA JA SUURENNUKSIA.

Kuvaamo avoinna 9:stä ap. — 9:ään ill. Avoinna sunnuntaisin ja juhlapäivinä. Tervetuloa!

F. HERTTUA,

Suomalainen Kelloseppä

1959 Madison Ave., 125 ja 126 katujen välillä, NEW YORK CITY

Tekee kaikkia ammattiin kuuluvia korjauksia, erityisellä ammattitaidolla ja halvimmalla.

Myy kikka- ja vihkkoormuksia, kelloja, ketjuja, y. m. kulta- ja hopeatarvikkeita ehdottomasti halvimmalla.

Huom! Kaikenlaisia tilauksia ja korjauksia toimitetaan postin kautta huolellisesti ja pian.

KIPU RINNAN ALLA

ja Vatsassa, Päänakotus, Kitkerää vettä suussa, Sydämen poltto, Pakotus selässä ja kylkiluiden alla, Sappitauti, Keltatauti, Kova vatsa, ja yleensä heikko ruuansulatus, ovat **KAIKKI VATSAKATARIN** tuntomerkkejä.

Tämä tauti on hyvin yleinen kansamme keskuudessa ja sen oireet ovat niin monet ja vaihtelevat että monikin luulee itseään vaivaavan keuhko-, sydän- t. m. taudin, vaikka se johtuu ainoastaan heikosta ruuansulatuksesta.

Lukekaa mitä tämä mies sanoo lääkkeestä:

Trout Creek, Mich. — Arv. kansalainen P. A. Lignell: — Nyt piirrän teille jonkun rivin. Lähettämänne Vatsakatarilääke No. 250, josta olen hyvin kiitollinen, sillä siitä alkaessani nauttimaan olen ole enen.pää tuntenut kipua vatsassani eikä rinnan alla, joka ennen on vaivannut joka päivä 3 kk. ajan, ja nyt voin niin hyvin kuin ennenkin. — Kehoitän toisilakin kansalaisia tilaamaan tämän lääkkeen tarvittaessa. Kunnioituksella, Andrew Lehto.

Täydelliseen hoitoon kuuluu suuri pullo lääkettä, pulveria ja liuskapillereitä sisällisesti nautittavaksi, täysi kuu- kauden hoito. Tilatkaa lääkemääräys No. 250. Lähetetään postissa lähetyskulut suoritettuna \$2.50 hinnasta.

— Lignell'in Apteekki on suurin Suom. Apteekki Yhdysvalloissa —

P. A. LIGNELL CO.

Superior, Wis.

Miljoona- osuusliike

on muodostunut yhdistetyistä osuusliikkeistä. Kes-
kitettyämme ostovoimamme yhteen, olemme tilaisuus-
dessa hankkimaan huomattavia etuja tavaranto-
stossa. Nämä edut kaikki menevät liikkeemme kannat-
tajajoukolle.

Liikkeemme on suurin laatuaan tässä maassa ja
siksi onkin kuluttajain edullisinta hankkia kaikki
tarpeensa juuri tämän jättäjäliikkeen välityksellä.

Tämän liikkeen omistaa sekä johtaa kuluttaja-
joukko itse, siis tekkää parhaanne OMAN liikkeenne
kehittämiseksi ja muodostakaa siitä senlainen liike-
yrittäjä, joka kykenee pitämään kurissa kelnottelijat.

UNITED CO-OPERATIVE SOCIETY,

PIIKKONTTORI:
34 MERCHANTS ROW, BOSTON, MASS.

Haaraliikkeet ja niiden toiminta-ajat:

- Fitchburg:** — Neljä ruokakauppaa, Maitoliike, Leipomo ja Vaatekauppa.
Gardner: — Kaksi ruokakauppaa, Ruokala ja Vaatekauppa.
Worcester: — Maitoliike ja Ruokala.
Maynard: — Kaksi ruokakauppaa, Maitoliike, Leipomo ja Ruokala.
Norwood: — Ruoka- ja Vaatekauppa, Maitoliike ja Ruokala.
Quincy: — Ruoka- ja Vaatekauppa, Maitoliike ja Ruokala.
Peabody: — Ruokakauppa.

Tehkää rahalähetyksenne Suomeen omien liikkeittenne välityksellä

--!!!--

Me maksamme korkeimman kurssin, ta-
kaamme nopeimman välityksen ja varmuuden
ennen kaikkea.

**Välityspalkkiomme ovat samat
kuin yleisesti on voimassa.**

Suomalainen Sos. Kustannusyhtiö

Box 468, Fitchburg, Mass.

HAARAKONTTORIT:

2056—5 Ave., New York, N. Y.

4013—8th Ave., Brooklyn, N. Y.

9 Copeland St., Quincy, Mass.

Cor. of Sixth St. and Motheral Ave.

Monessen, Pa.

Työmies Kustannusyhtiö

Box 553, Superior, Wis.

HAARAKONTT. 107 Lake Ave. So., Duluth, Minn.

Toveri Kustannusyhtiö

Box 99, Astoria, Oregon.

HAARAKONTT. 116—4th Ave. So., Seattle, Wash.

Hiljan ilmestyneitä **Kirja-Uutuuksia!**

KIRJAT, samoin kuin ystävyyskin, tulevat osaksi elämästä, viihdyttävät ja elvyttävät sitä ja muodostuvat usein elämän kirkkaimmiksi tähdiksi. — Milnes Gaskell.

SUOMALAIS-ENGLANTILAINEN SANAKIRJA

toim. Severi Alanne, hinta \$7.50.

ENGLANTILAIS-SUOMALAINEN SANAKIRJA

toim. Santeri Nuorteva, hinta \$2.50.

YHDYSVALTAIN VALTIOLLISET PUOLUEET

kirj. James Oneal, hinta \$1.25.

KEITTOKIRJA

toim. New Yorkin suom. naisten osuuskoti,
hintaa \$1.50.

KRISTINUSKON ALKUPERÄ

kirj. Karl Kautsky, hinta \$2.00.

VOIMA JA AINE

kirj. Ludvig Buchner, hinta \$2.00.

KEHITYSOPIN AAKKOSET

kirj. Moses Hahl, hinta \$1.00.

VENÄJÄN TYÖVÄEN VALLANKUMOUKSEN HISTORIAA

kirj. Leon Trotsky, hinta 50c.

HARHAPOLUILLA

kirj. R. W. Kauffman, hinta \$1.50.

PALVELUSNAISEN POIKA

kirj. August Strindberg, hinta \$1.50.

PUNAKAARTILAINEN

kirj. Moses Hahl, hinta 75c.

LANGENNEEN LAULUJA

kirj. Moses Hahl, hinta \$1.00.

Saadaan kaikilta asiamiehiltämme ja suoraan kirjakaupoistamme.

RAIVAAJAN KIRJAKAUPPA, Fitchburg, Mass.

TYÖMIEHEN KIRJAKAUPPA, Superior, Wis.

TOVERIN KIRJAKAUPPA, Astoria, Ore.

Sosialistisen kirjallisuuden valio- luettelo

teoksista, joita nykyään on saatavana kaikilta
kustannusliikkeiltämme.

Amerikalainen Maanviljelijä, kirj. A. M. Simons, kov. kan., 226 siv.	0.55	Korkeat Elläkkustannukset, kirj. Karl Kautsky, sid.	0.50
Arvo, Hintä ja Voitto, pa- peri kans., 114 siv.	0.35	Laki ja Valkonen Orjuus, kirj. Kate Richards O'Har- re, 52 siv.	0.15
Dietzgenin Puhelto, 92 siv.	0.25	Lihan Evankeliumi, moraa- lin arvostelu, kirj. M. Hahl, sid.	0.60
Elämästäni, kirj. Aug. Bebel, 267 siv., korukansissa	1.30	Luentoja, kirj. Robert G. In- gersoll, kov. kan., 440 siv.	1.00
Englannin Ammattiyhdi- tyssliikkeen Historia, osa I, II ja III, kirj. Sidney ja Beatrice Webb, 654 siv.	1.20	Luokkatalstelut Amerikassa, kirj. A. N. Simons, 108 siv.	0.50
Erfurtin Ohjelma, kirj. Karl Kautsky, 304 siv., kovissa kansissa	0.65	Lyhyt Taloustieteen Oppikir- ja, kirj. A. Bogdanoff, kov. kans., 628 siv.	1.50
Erfurtin Ohjelma, kirj. Karl Kautsky, 304 siv., koruk.	0.75	Talkauskoja Vastaan, kirj. Herbert N. Casson, paperi kan., 136 siv.	0.35
Ferdinand Lassalle, kirj. George Brandes, 216 siv.	1.00	Talstelu Lelvästä, kirj. Pe- ter Krapotkin, 256 siv.	0.75
Hetkinen Maailman Kalk- keudessa, kirj. Väinö Jo- kinen, 44 siv.	0.15	Tieteellisen Sosialismin Peri- natteet, kirj. Chas. H. Vall, kovissa kans., 256 siv.	0.75
Hyökkäystä ja Puolustusta, kirj. Wih. Liebknecht, 66 sivua	0.15	Tie Valtaan, kirj. Karl Kaut- sky, kov. kans., 144 siv.	0.50
Ihmiselämän Tuhaus, kirj. A. M. Simons, 107 siv.	0.25	Trustien Merkityksestä, kirj. Gaylor Wilshire	0.05
Iloinen Englanti, 3:s suom. painos, kirj. Rob. Blatch- ford, kov. kan., 285 siv.	0.60	Työn Kakateräinen Miekka, Hillquit'in ja Gompers'in väittelyä, 214 siv., nid.	0.35
Jeesuksen Taloudellinen Po- itiikka, kirj. A. W. Richer 64 siv.	0.10	Työn Orjat, kirj. James O'Neal, 327 siv., sid.	1.00
Joukkoliike ja Vallanku- mous, Karl Kautskyn ja Anton Pannekokkin väit- tely uudesta taktiikasta	0.50	Työväestö Poliitikassa kirj. Robert Hunter, 187 siv., 3:4	0.50
Jumala ja Lähtäminen, kirj. Robert Blatchford, 258 siv., kov. kan.	0.50	Uudempi Kansantalous, kirj. M. Hahl, kov. kans., 194 siv.	0.75
Kansainvälinen Sosialistikon- gressi, 129 siv.	0.30	Sama paperikansissa	0.50
Karl Marx'in Muistoksi, elä- mäkerrallinen kuvaelma, kirj. W. Liebknecht, 32 siv.	0.10	Yhdenvertaisuus, kirj. Ed- ward Bellamy, kov. kans., 399 siv.	0.50
Kehitys Sosialismissä Kohden, kirj. Emil Vanderveide, 184 siv.	0.50	Yhdysvaltain Kansainväliset PNSseminen ja osanotto Vaaleihin	0.05
Kehitys Sosialismissä Kohden, kirjotti Emil Vanderveide, 184 siv., kov. kan.	0.75	Yhdysvaltain valtiolliset puo- luet	1.25
Kommunistinen Manifesti, kirj. Karl Marx ja Fried- rich Engels, 128 siv., sid. vaatekansiin	0.50	Yhdysvaltain Sosialismin Historia, kirj. Morris Hill- quit, kov. kans., 478 siv.	1.50
		Pimeydessä, kirj. Maxim Gork'i, 96 siv.	0.25
		Lastemme Hammausten Hol- to	0.15
		Lastemme Siveellinen Kas- vatus	0.15

Uusi Raiv. Kustantama Keltokirja	1.50	Sosiaalidemokratia ja Maatalouskysymys, kirj. Karl Kautsky, 198 siv.	0.35
Sukupolikasvatus Työväis-perheessä	0.15	Sosiaalidemokratian Revisioideniemi, kirj. Ed. Bernstein, 60 siv.	0.20
Englantilais-Suomalainen SanaKirja, laajin ja käytännöllisin teakusanak., kirj. S. Nuorteva, sid.	2.50	Sosialismi ja Lapalmäärän Rajottaminen, kirj. toht. Ogusu	0.15
Hermoston Holto, kirj. Leo Hirschloff	0.15	Sosialismi ja Uudenantjan Tiede, kirj. Enrico Ferri	0.20
Ihannellistotyön Opas, kirj. Anton Huotari, Amerikkalaisiin oloihin sovitannut X, sid.	0.40	Sosialismin Perusteet, esittänyt Alex Halonen, kovissa kans., 252 siv.	0.75
Yksinkertainen KaaviskeltoKirja	0.25	Sosialismin Teoriaa ja Käytännössä, kirj. Morris Hillquit, kov. kans., 378 siv.	1.50
Lukukirja Lapelle, kirj. Spargo	0.35	Pohjalta, kirj. Eemeli Parraa, 64 siv.	0.25
Syöminen Voimakkuud. Lähteenä, kirj. Bernard Macfadden	0.50	Suuret Haaveilijat, Heidän Oppinsa ja Kokeilunsa, kirj. Kaapo Muuros, 112 siv.	0.20
Langenneen Lauluja, kirj. M. Hahi	1.00	Syndikaalisii, Teollisuusunionismi ja Sosialismi, kirj. John Spargo, siv. 208, sid. koruk.	1.00
Aikaa Uutta Uutella, kirj. Jussi Puskanen, sid.	0.35	Sama sidottuna pahvikans.	0.75
Hornin Orjat, kirj. Aku Päivio, 96 siv.	0.35	Talkauskoa Vastaan, kirj. Herbert N. Casson, kov. kans., 136 siv.	0.50
Hämärän Hetkinä, kirj. Mikko Uotinen, kov. kans., 86 siv.	0.50	Sama pehmeässä kansissa	0.35
Musta Virta, kirj. Hilja Liinamaa	0.60	Runoja, kirj. Aku Päivio ja Toile Kalvola, 192 siv.	0.60
Musta Virta, paperi kans.	0.40	Työväen Laulukirja, nuottipainos	1.00
Ovella, kirj. Aku Päivio, koruk.	0.75	Työväen Laulukirja, kirj. Esa Paavo-Kallio, 111 siv.	0.15
Miehet, Naiset ja Jumalat, kirj. Helen H. Gardener, 251 siv.	0.75	Uusi Työväen Laulukirja, toim. Työmiehet, kust. yht. 7. mäs korjattu ja laajennettu painos, 192 siv.	0.25
Miehet, Naiset ja Jumalat, pehm. kans., 251 siv.	0.50	Kunnan Elämä, kirj. Helmi Vuori, 1-näyt., viisi henkt.	0.25
Mitä Sosialismi Todella On? kirj. Allan E. Benson, 220 siv., sid.	0.50	Nouseva Kosto, kirj. Paul Suorsa, 2-näyt., 12 henkilöä	0.25
Mitä Sosialismi Todella On? kirj. Allan E. Benson, 220 siv., nid.	0.25	Onnen Tie, 2-näyt., 12 henkilöä	0.25
Mysterioiden Suojassa, kirj. Monisti II, 32 siv.	0.15	Palkkaajat, 1-näyt., 10 henkilöä ja Sankarit, kolmen pojan vuoropuhelu	0.25
Nainen Kodissa ja Työmarkkinoilla, kirj. Selma Jokela, 60 siv.	0.15	Salturin Hanhet, leikinäytelmä lapsille, kirj. Aku Päivio, 1-näyt., 5 henkilöä	0.20
Oppikursi Sosialismissä, sarja sosialistisia luentoja	0.50	Täidin Marjat, kirj. Aku Päivio, 2-näyt., 7 henkilöä	0.25
Paratiisi Maan Päällä, kirj. Kol	0.15	Tumma Tähti, kirj. M. Hahi, 3-näyt., 140 siv., 13 m., 1 n.	0.50
Patriotismi ja Hallitus, kirj. Leo Tolstol	0.16	Kivihillen kaivajat	0.50
Proletaari Aatteita, kirj. N. K. af Urain, 437 siv., sid.	1.25	Nataaretin kirvesmiehet	1.50
Raivaa ja Kymmenvuotias	0.50	Agitaattori Rähäsuu, kirj. Hiljoppi Rottilainen, 128 siv. kov. kans.	0.50
Runkohalon Myynti, kirj. Paul Lafarque, 47 siv.	0.25	Sama sidottuna	0.35
Sosiaalidemokratia ja Maatalouskysymys, kirj. Karl Kautsky, 198 siv., koruk.	0.60		

Hiljää, kirj. Aku Päiviö . . .	0.30
Ihmiää, kirj. Kalle Tähtelä	0.75
Sama pehmeää kansissa . .	0.50
Jumalan Karlaat, kirj. Hi- joppi Rosilainen	0.40
Sama sidottuna	0.60
Kulta, kirj. George Cram Cook, 408 siv., koruk.	1.25
Kuvaukela Suomesta, (runo- ja ja kertomukela), kirj. Seth Heikkilä, 114 siv.	0.25
Naurava Maa, kirj. W. Cast- ley	0.25
Orjaisena, kirj. R. Wright Kauffman, 494 siv., sid.	1.25
Painajainen, kov. kans. 340 siv.	1.25
Sara Kivitetö, kirj. Aku Päi- viö, 144 siv. kov. kans.	0.50

Rautakorko, kirj. Jack Lon- don, kov. kans. 328 siv.	0.75
Totta Toinen Puoli, kirj. Kaapro Jääskeläinen, 186 siv., sid.	0.75
Tyhjät Myllyt, kirj. Kalle Rissanen	0.40
Tyhjät Myllyt, kirj. Kalle Rissanen, sid.	0.60
Työläiset ja Laiskurit, kirj. John McMahon, kov. kan- 384 siv.	0.75
Valkeat Kädet, kirj. Kalle Rissanen, sid.	0.75
Joulusuttuna, lasten näytel- mä, kirj. Selma Loukola	0.25
Olkeilla Iillä, lasten näy- telmä, 2 näyt., kirj. Sei- ma Loukola	0.25
Kuohuvat Virrat, runoja, kirj. Aku Päiviö	0.75

RAIVAAJA, Box 468, Fitchburg, Mass.

TYÖMIES, Box 553, Superior, Wis.

TOVERI, Box 99, Astoria, Oregon.

Muistakaa tämä,

farmari tai henkilö, joka aikoo tulla farmariksi: Jos te haluatte luotettavia ja tarkkoja tietoja parhaista farmareita Idän valtiolassa, niin kirjoittakaa vanhimmalle ja luotettavimmalle kiinteistötoimistolle Idassa:

WILLIAM TIITTO,

KIINTEISTÖ- JA VAKUUTUSTOIMISTO,

759 Main St.,

— — —
Puhelin 1767.

Fitchburg, Mass.

TALO TAI FARMI

Kun on kysymyksessä talon tahi farmin osto tai myynti, niin silloin on paras kääntyä Suom. Kiinteistö- ja Vakuutus-Asioimiston asiamiesten, J. A. Wilsonin ja William Mattssonin puoleen, osotteella:

THE

FINNISH REAL-ESTATE & INS. AGENCY,

CO-OP. BUILDING, FITCHBURG, MASS. ja

STEVENS BLOCK, GARDNER, MASS.